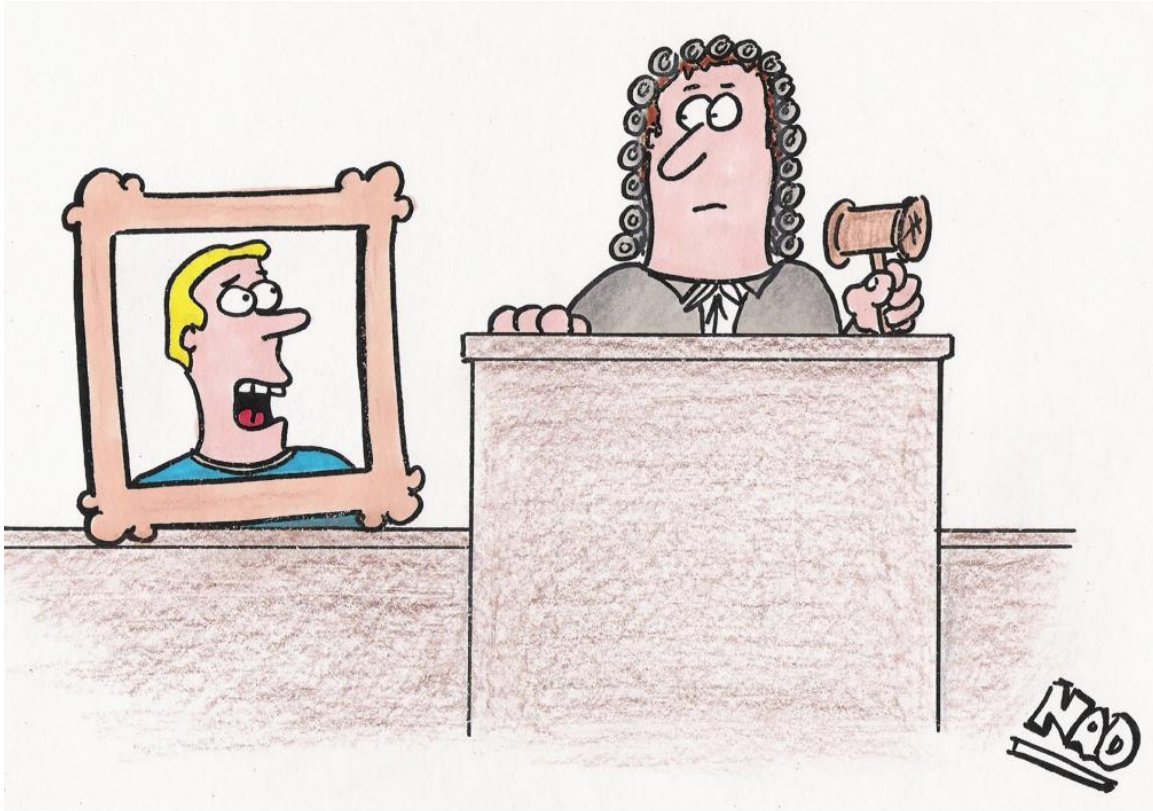

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Een kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar frames over jeugdcriminaliteit in PVV-Kamervragen en geschreven media tussen 1 januari 2007 en 31 december 2013

"But Your Honour, I was framed!"

Universiteit Leiden

Tom Faber (s1227734)

Masterscriptie

Begeleider: Prof. dr. J.C. de Jong

1 december 2014

MA Nederlandse Taal & Cultuur

tomfaberr@gmail.com

20 ECTS

Tweede lezer: Dr. H. Jansen

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Voorwoord

Het schrijven van een scriptie heb ik ervaren als het opzoeken van mijn grenzen. Ik wilde een goede scriptie, met interessante uitkomsten voor zowel de maatschappij als de wetenschap. Deze verwachtingen hebben het schrijven van deze scriptie tot een leerzaam, maar soms ook lastig proces gemaakt. Op momenten zat ik namelijk muurvast, was ik mijn motivatie kwijt of was ik mijn onderzoeksvraag uit het oog verloren. Wat heb ik daarvan geleerd? Dat het ontzettend belangrijk is om groot te denken en de opzet af te bakenen voordat je begint met schrijven. Tijdens het schrijven bleek het essentieel om af en toe een stap terug te nemen om te bedenken wat ook alweer het plan was, zodat ik daarna weer twee stappen vooruit kon zetten.

Nu het resultaat voor u ligt, wil ik graag terug blikken op het einde van ruim zes jaar studeren. Waar ik zes jaar geleden begon in een internationale omgeving in Rotterdam, tussendoor nog een uitstap heb gemaakt naar Hong Kong, sluit ik met dit onderzoek nu ook een periode van twee jaar in Leiden af. Kiezen vind ik lastig, maar mijn interesse in taal trok me naar Leiden. Ik ben blij met de kleinschaligheid van de opleiding Taalbeheersing en met wat ik de afgelopen twee jaar heb geleerd over politiek, retorica en taal.

Ook wil ik graag mijn dank uitspreken naar iedereen die me heeft geholpen met het afstuderen. In de eerste plaats naar Sarah Gagstein voor haar lessen over framing in het kader van een stage bij haar bedrijf Taalstrategie. Tijdens die stage kwam ik ook in aanraking met Nel Ruigrok en mocht ik meewerken aan een groot framingonderzoek naar jeugdcriminaliteit. Dat rapport vormt de aanleiding voor dit onderzoek en daar ben ik hen erg dankbaar voor. Nel Ruigrok wil ik ook nog in het specifiek bedanken voor haar hulp bij alles wat de noemer kwantitatief heeft en voor het delen van haar opgedane inzichten over framing van jeugdcriminaliteit. Natuurlijk wil ik ook Jaap de Jong bedanken voor zijn motiverende begeleiding.

Mijn vrienden en familie hebben ook gemerkt dat ik een scriptie aan het schrijven was. Ik wil hen bedanken voor hun bemoediging en ook specifiek Anne, Auke Jelle, Gijs, Stefan en natuurlijk Bob en Bernarda voor het van kritiek voorzien van mijn scriptie. Hoe vaak ik de onderstaande dialoog met één van hen heb gevoerd, kan ik me inmiddels niet meer herinneren:

‘Tom, is je scriptie nu bijna af?’

‘Nou, ik ben nog steeds niet helemaal tevreden.’

‘Morgen weer een dag.’

Tom Faber

Rotterdam, december 2014

Samenvatting

De aanleiding van dit onderzoek is een onderzoek naar een mogelijke bias in de berichtgeving over jeugdcriminaliteit. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatie Centrum (WODC) van het ministerie van Veiligheid en Justitie en in dit onderzoek wordt bevestigd, op basis van een vergelijking van verschillende media in 2007 en in 2011, dat er een bias in de berichtgeving is (Ruigrok et al., 2014: 77-78).

Een van de drie factoren in de vergelijking van het WODC-onderzoek is het perspectief van de artikelen. Met het perspectief wordt framing bedoeld: het benadrukken van elementen uit de werkelijkheid om de lezer of luisteraar te sturen richting de door jou gewenste interpretatie. De gevonden bias op het gebied van framing ligt in twee zaken. In de eerste plaats is een meerderheid van artikelen gefocust op incidenten. Berichtgeving die een incident centraal stelt, wordt ook wel episodische framing genoemd. Een andere bias ligt in de oplossingsrichting van jeugdcriminaliteit. Deze was overwegend repressief: een harde aanpak werd in een meerderheid van de artikelen gepropageerd, terwijl een preventieve aanpak op de achtergrond bleef.

In het WODC-onderzoek wordt geopperd dat het aantal Kamervragen tegen de trend van dalende criminaliteitscijfers in, is gestegen en dat de komst van de PVV met meer episodische, repressieve frames gepaard gaat. In deze studie is onderzocht of er een mogelijk verband is tussen de frames in PVV-Kamervragen en de frames in krantenartikelen. De onderzoeksvraag is: **in hoeverre is er een verband tussen de frames in PVV-Kamervragen over jeugdcriminaliteit en berichtgeving hierover in geschreven media in de periode van januari 2007 tot en met december 2013?**

De frames in de Kamervragen en krantenberichten konden uitvoerig onderzocht worden dankzij rijke data: twee omvangrijke corpora zijn geanalyseerd. In de eerste plaats ruim 500 PVV-Kamervragen over jeugdcriminaliteit van januari 2007 tot en met december 2013. Het tweede corpus betreft krantenberichten over jeugdcriminaliteit. Dit waren er ruim 5700 in dezelfde periode van zeven jaar. Het corpus van PVV-Kamervragen is handmatig geanalyseerd met behulp van een kwalitatieve inductieve analyse. Op basis van een onderzoeksmethode van Van Gorp zijn de verschillende frames uit de PVV-Kamervragen in kaart gebracht in een framingmatrix. Die matrix maakt duidelijk dat de PVV gebruik maakt van vijf verschillende frames, die in verschillende gradaties allemaal een harde aanpak van jeugdcriminaliteit propageren. Daarmee is de eerste verwachting van dit onderzoek, dat de PVV overwegend repressieve frames inzet, uitgekomen.

Vervolgens zijn de vijf gevonden frames vertaald naar zoektermen en is automatisch gezocht, met behulp van de zoekmachine AmCAT, in krantenartikelen naar dezelfde frames. Er

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

werd verwacht dat de PVV-frames ook worden aangetroffen in krantenberichten, omdat uit onderzoek blijkt dat journalisten (vaak onbewust) frames overnemen (De Vreese, 2012: 368) en dat Wilders goed weet wat nieuwswaardig is (Bakker en Vasterman, 2013: 92). Ook werd verwacht dat het meest extreme frame relatief vaker in artikelen zou voorkomen en dat in populaire en gratis kranten meer PVV-frames zouden worden aangetroffen dan in kwaliteitskranten.

De resultaten van de automatische analyse leverden een overzicht op van de aantallen frames in beide corpora. Duidelijk werd dat de vijf frames uit de PVV-Kamervragen ook zijn aangetroffen in de krantenberichten. Vervolgens zijn de aantallen frames ook per kwartaal met elkaar vergeleken om meer over de aard van het verband te kunnen stellen. Voor de twee meest voorkomende frames in de Kamervragen, het 'allochtonenprobleemframe' en het 'straattuigframe', is een significante correlatie ($R = 0,438$; $p = 0,02$) met de krantenartikelen vastgesteld. Met andere woorden, er is een verband tussen hoe vaak deze frames door de PVV werden ingezet in een kwartaal en hoe vaak deze frames zijn aangetroffen in kranten in datzelfde kwartaal.

De hypothese dat het meest opvallende frame relatief meer zou voorkomen in kranten is verworpen. Het 'straattuigframe' werd niet vaker aangetroffen in kranten dan de andere frames. Wel opvallend is dat kranten die in 2013 schrijven over straattuig in twee derde van die artikelen melding maken van de afkomst van de dader. In 2007 lag dit percentage nog op 40%. Met andere woorden, de associatie tussen het 'straattuigframe' en het 'allochtonenprobleemframe' is gestegen. De laatste verwachting: dat populaire en gratis kranten PVV-frames meer inzetten dan kwaliteitskranten is verworpen. Kwaliteitskranten bleken juist meer PVV-frames in te zetten.

Concluderend, in deze studie zijn frames in PVV-Kamervragen vergeleken met frames in krantenberichten. In hoeverre bestaat er een verband tussen de frames in deze twee corpora? In zoverre dat de PVV-frames ook allemaal, in meer of mindere mate, aangetroffen worden in de krantenartikelen. Er is ook een significante correlatie gevonden tussen twee PVV-frames en krantenartikelen: er is een verband tussen het aantal frames in PVV-Kamervragen en het aantal frames in de krantenartikelen in hetzelfde kwartaal. Ook is de associatie die de PVV maakt tussen afkomst en straattuig in 2013 meer aanwezig in kranten dan voor de komst van de PVV. Over de richting van deze correlatie, oftewel de causaliteit, tussen de Kamervragen en de dagbladen kunnen geen harde conclusies getrokken worden; kwalitatief onderzoek dat de berichtgeving in de week voor en de dagen na een Kamervraag onderzoekt zou hier in combinatie met diepte-interviews met journalisten uitsluitsel over kunnen geven.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Inhoud

Voorwoord	1
Samenvatting.....	2
1. Inleiding.....	6
2. Theoretisch kader: media, politiek en framing	9
2.1 Media in Nederland.....	9
2.1.1 Mediatisering van de samenleving en medialogica	10
2.1.2 Nederlandse medialandschap: marktoriëntatie en digitalisering.....	11
2.1.3 Journalistieke logica regeert bij nieuws over jeugdcriminaliteit.....	12
2.2 Agenda-setting en framing: theorie en Nederlandse praktijk.....	13
2.2.1 Agenda-building en agenda-setting.....	13
2.2.2 Framing: definities, proces en verschillende niveaus.....	17
2.2.3 Framing en agenda-setting van de PVV	21
2.2.4 Framing van jeugdcriminaliteit.....	22
2.3 Conclusie.....	25
3. Corpora, verwachtingen en methode	26
3.1 Twee corpora: PVV-Kamervragen en landelijke kranten.....	26
3.1.1 PVV-Kamervragen over jeugdcriminaliteit.....	26
3.1.2 Acht landelijke dagbladen over jeugdcriminaliteit.....	27
3.2 Hypotheses	28
3.2.1 Kwalitatieve hypothese	29
3.2.2 Kwantitatieve hypothesen	29
3.3 Methode 1: Inductieve kwalitatieve inhoudsanalyse.....	31
3.3.1 De theorie: een framingmatrix die een volledig beeld weergeeft.....	31
3.3.2 Operationalisering: een selectieve framingmatrix van PVV-Kamervragen.....	33
3.4 Methode 2: Kwantitatieve inhoudsanalyse	34
3.4.1 Automatische analyse: grote hoeveelheden tekst analyseren met AmCAT	34
3.4.2 Operationalisering: vertaling framing devices naar zoektermen.....	34
3.5 Extra validering van de kwantitatieve methode	36
4. Resultaten	40
4.1 Kwalitatieve resultaten.....	40
4.1.1 Framingmatrix van PVV: vijf verschillende frames	40
4.1.2 De PVV-frames focussen op een repressieve aanpak van jeugdcriminaliteit.....	45

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

4.2	Kwantitatieve resultaten.....	47
4.2.1	PVV-Kamervragen: ‘straattuig’ en ‘allochtonenprobleem’ dominante frames.....	47
4.2.2	Krantenartikelen: ‘allochtonenprobleem’ dominant frame	48
4.2.3	Vijf frames worden aangetroffen in zowel de Kamervragen als de kranten.....	50
4.2.3	Meest extreme frame wordt niet vaker aangetroffen door kranten.....	51
4.2.4	Sterke associatie ‘straattuigframe’ en ‘allochtonenprobleemframe’ in kranten ..	52
4.2.5	Correlatie van aantallen ‘straattuigframe’ en ‘allochtonenprobleemframe’	54
4.2.6	Relatief meer frames in kwaliteitskranten dan in populaire en gratis kranten....	56
5.	Conclusie en Discussie	60
5.1	Conclusie: aannemelijk verband frames in beide corpora.....	60
5.1.1	PVV communiceert voornamelijk repressieve frames in Kamervragen.....	60
5.1.2	Correlatie tussen twee frames in Kamervragen en in kranten	60
5.1.3	Meest extreme frame wordt niet vaker aangetroffen in kranten	61
5.1.4	Kwaliteitskranten gebruiken meer frames dan populaire en gratis kranten	61
5.2	Discussie	62
5.2.1	Combinatie kwalitatief en kwantitatief onderzoek biedt extra inzicht.....	62
5.2.2	Maatschappelijke relevantie: de rol van journalisten in berichtgeving	63
	Literatuur.....	65
Bijlage I	De frames en gebruikte zoektermen in AmCAT	69
Bijlage II	Dominantie van de frames in beide corpora.....	71
Bijlage III	Frames per kwartaal: beide corpora	72
Bijlage IV	Gebruikte gegevens voor de correlatieberekening in SPSS	74
Bijlage V	Overzicht aangetroffen frames per week.....	75
Bijlage VI	Aantallen gevonden frames per krant	77
Bijlage VII	Resultaten ANOVA-test van de vergelijking tussen kranten.....	78
Bijlage VIII	Twee voorbeeldartikelen uit Trouw en de Volkskrant.....	79
Bijlage IX	Corpus van PVV-Kamervragen met commentaar	83

1. Inleiding

Een VMBO-leerling maatschappijleer beantwoordt anno 2014 de volgende vragen:

'Je hoort vaak over criminele Marokkaanse jongens.

A. Zijn alle Marokkaanse jongens crimineel?

B. Hoe komt het dat sommige jongens wel crimineel worden?

* Ze zijn niet slim genoeg om hun school af te maken.

* Ze hebben vaak ruzie met hun ouders.

* Het zit in hun aard om crimineel te zijn.

* Ze spijbelen en hangen rond op straat.

Kruis het goede antwoord aan.' (AD.nl uit Blikopener – lesmethode voor het VMBO)

Op Twitter en in de kranten ontstond ophef nadat een leraar vraag A deelde. Deze vraag werd onder meer als 'suggestief' en 'misselijkmakend' betiteld en leidde uiteindelijk tot Kamervragen van D66'er Van Meenen. In de vraagstelling wordt namelijk een verband gelegd tussen criminaliteit en Marokkaanse jongens. Dit verband wordt ook wel een frame – een perspectief op de werkelijkheid – genoemd. Kenmerkend voor een dergelijk frame is dat het blijft plakken (De Bruijn, 2011: 20).

Framing is een onbewust proces waarbij wij ongenueanceerd associëren en verbanden leggen. Die verbanden kunnen zo krachtig zijn dat ze feiten te boven gaan. Een van de stelregels van framing is: 'ontkennen is erkennen'. Ondanks dat de bovenstaande vraag A een ontkennend antwoord kent, blijven de woorden 'crimineel' en 'Marokkaan' aan elkaar gekoppeld in ons geheugen. Het aan elkaar koppelen van twee begrippen wordt ook wel *associative framing* genoemd (Ruigrok & Van Atteveldt, 2007: 77). Bij deze variant van framing speelt de berichtgeving in de media een grote rol.

De aanleiding voor dit onderzoek is een uitgebreid onderzoek van Ruigrok et al. (2014). Hun onderzoek is verricht in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatie Centrum (WODC) van het ministerie van Veiligheid en Justitie. In dit WODC-onderzoek is de vraag beantwoord of de mediaberichtgeving over jeugdcriminaliteit in lijn is met feiten en cijfers over dit onderwerp. Tijdens een stage had ik een kleine rol in dit onderzoek waarvan de conclusies de basis vormen voor mijn onderzoeksvraag.

In dit WODC-onderzoek wordt op basis van een vergelijking van de media in 2007 en in 2011 de conclusie getrokken dat er een bias in de berichtgeving is: er wordt meer of evenveel over jeugdcriminaliteit geschreven, ondanks dalende criminaliteitscijfers; het brongebruik van de media is eenzijdiger geworden; de framing van berichten is overwegend op incidenten en een harde

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

aanpak van daders gericht en ook lijkt de berichtgeving meer stereotypes te bevatten (Ruigrok et al., 2014: 77-78).

Een van de resultaten van het WODC-onderzoek was een toename in repressieve frames in de media. Een mogelijke verklaring voor zowel deze stijging als voor de stereotypering van Marokkaanse straatterroristen wordt gezocht in de Kamervragen van de PVV (Ruigrok et al., 2014: 80). Politici en journalisten zijn van elkaar afhankelijk. Politici vormen voor journalisten een belangrijke bron van informatie. Tegelijkertijd hebben politici de media nodig om kiezers te bereiken. Eén van de manieren om dit te bewerkstelligen is het stellen van Kamervragen. Politici kunnen zo een onderwerp op de agenda zetten. Sterker nog, regelmatig is er sprake van een een-tweetje waarbij de journalist bericht over een probleem waarover de politicus een Kamervraag kan stellen waarover de journalist vervolgens weer bericht (Ruigrok et al., 2014: 55). Sinds de PVV in november 2006 met negen zetels in de Kamer kwam, zet de partij in op thema's als veiligheid en immigratie. Dat blijkt uit het aantal Kamervragen over jeugdcriminaliteit; geen andere partij stelde er de laatste jaren zoveel (Ruigrok et al., 2014: 37).

Het frame dat een sterke relatie legt tussen Marokkanen en criminaliteit, zoals in de vraag uit het hierboven genoemde maatschappijleerboek, is bijvoorbeeld één van de frames die veelvuldig door de PVV ingezet worden in Kamervragen (Ruigrok et al., 2014: 10). De vraag is dan ook of er een relatie kan worden gelegd tussen de PVV-Kamervragen en het publieke debat over criminaliteit. Dit is gedaan door specifiek de PVV-Kamervragen te analyseren en te beginnen bij hun entree in de Tweede Kamer. De onderzoeksvraag; **in hoeverre is er een verband tussen de frames in PVV-Kamervragen over jeugdcriminaliteit en de berichtgeving hierover in geschreven media in de periode van januari 2007 tot en met december 2013?**

Wat voor verband wordt er verwacht tussen de Kamervragen en de krantenberichten? In nog geen 3% van de politieke berichtgeving wordt melding gemaakt van een daarvoor gestelde Kamervraag (Ruigrok et al., 2013b: 12). Er wordt dan ook niet verwacht dat de frames van de PVV-Kamervragen de volgende dag worden aangetroffen in krantenberichten. Er wordt wel verwacht dat de PVV harde frames communiceert en dat deze frames ook in kranten worden aangetroffen. De verwachting is dat er een oorzakelijk verband is tussen de frames van de PVV in de Kamervragen en de frames in kranten, maar tegelijkertijd is er het besef dat dit lastig aan te tonen is. Immers, de communicatie tussen journalisten en Kamerleden vindt (deels) achter de schermen plaats en er zijn meer variabelen dan Kamervragen die de politieke berichtgeving van kranten beïnvloeden. Om te kunnen spreken van een verband, wordt daarom gezocht naar correlaties in tijd tussen de frames in Kamervragen en in kranten.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Waarom wordt verwacht dat de PVV-frames ook in kranten verschijnen? In de eerste plaats, omdat de politicus Wilders weet wat de media nieuwswaardig vinden (Bakker & Vasterman, 2013: 92). Daarnaast zijn journalisten vaak weinig kritisch in het overnemen van frames van politici (De Vreese, 2012: 368). Ook hebben politieke partijen er belang bij om hun frames voor het voetlicht te brengen in kranten. Kamervragen zijn voor hen een krachtig communicatiemiddel om iets op de agenda te zetten.

Om de hoofdvraag te beantwoorden is zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek verricht. Deze methodieken worden niet zo vaak gecombineerd. Het meeste framingonderzoek is descriptief en brengt verschillende frames over een onderwerp in kaart. Echter, die onderzoeken voldoen niet aan de vraag naar meer onderzoek dat verwachtingen stelt en hypothesen test over rol van frames in de ingewikkelde relatie tussen politiek en media (Matthes, 2009: 360). Dit onderzoek voldoet deels aan die behoefte. Maatschappelijk gezien is het relevant om te zien hoe journalisten omgaan met politieke berichtgeving, terwijl feiten en cijfers over jeugdcriminaliteit wellicht een ander beeld laten zien.

Om een conclusie te kunnen trekken over een mogelijk verband, zijn eerst uit ruim 500 PVV-Kamervragen vijf verschillende frames over jeugdcriminaliteit gedestilleerd met behulp van een kwalitatieve inhoudsanalyse. Vervolgens zijn deze vijf gevonden frames vertaald naar zoektermen en is er met behulp van een automatische analyse gezocht of de frames ook zijn aangetroffen in geschreven media en in welke mate. Daarna is er onderscheid gemaakt in de verschillende soorten kranten (populaire-, gratis- en kwaliteitskranten) om te testen welk type krant meer frames van de PVV gebruikt.

Dit rapport is als volgt ingedeeld. In hoofdstuk 2 is wetenschappelijke literatuur over de relatie tussen politiek en media in kaart gebracht met speciale aandacht voor het WODC-onderzoek, agenda-setting, framing en frames over jeugdcriminaliteit. Vervolgens zijn in hoofdstuk 3 eerst de twee corpora geïntroduceerd: de ruim 500 PVV-Kamervragen en de 5762 artikelen uit acht landelijke dagbladen, allebei gevonden in een periode van zeven jaar: tussen 1 januari 2007 en 31 december 2013. In datzelfde hoofdstuk zijn de hypothesen van dit onderzoek geformuleerd, waarna tot slot zowel de kwalitatieve als de kwantitatieve methode beschreven zijn. Hoofdstuk 4 beschrijft de resultaten van de kwalitatieve en de kwantitatieve analyses waarna in het concluderende hoofdstuk 5 de hoofdvraag wordt beantwoord. In de bijlagen zijn tot slot de volledige resultaten van de kwalitatieve en kwantitatieve analyses te vinden.

2. Theoretisch kader: media, politiek en framing

In dit hoofdstuk wordt recente literatuur over de relatie tussen politiek en media besproken. In eerste instantie wordt ingegaan op de media en haar functies. Daarna wordt het WODC-onderzoek naar mediaberichtgeving over jeugdcriminaliteit dat de opmaat tot dit onderzoek vormt uiteengezet. Vervolgens worden twee middelen van politici om de relatie te beïnvloeden beschreven: framing en agenda-setting. Het hoofdstuk sluit af met een toepassing op het onderwerp van dit onderzoek: framing van de PVV en van jeugdcriminaliteit.

2.1 Media in Nederland

Media kennen verschillende functies in onze samenleving. Er wordt in onderzoek (Van Lent, 2008: 206-207; Scholten, 1982: 3-17) onderscheid gemaakt tussen de volgende vier functies van de media:

- Informeren: het op de hoogte stellen van burgers.
- Podium bieden: media leveren interpretaties van nieuws en bieden een platform om opvattingen uit te wisselen.
- Fungeren als waakhond: plaatsen van kritische kanttekeningen bij gebeurtenissen in politiek, openbaar bestuur en samenleving.
- Vermaken: zodanig berichten dat een publiek ontspanning of entertainment krijgt voorgeschoteld.

Ieder medium legt de nadruk op een verschillende functie, afhankelijk van de doelgroep en de signatuur van een medium. In dit Masteronderzoek wordt de berichtgeving uit kranten onderzocht en een veel gebruikt onderscheid dat wordt gemaakt op dit gebied is dat tussen populaire- en kwaliteitskranten. Bakker en Scholten (2009) schrijven dat dit onderscheid enigszins misleidend is, omdat de term 'kwaliteit' kan suggereren dat die kwaliteit afwezig is bij populaire dagbladen. Het criterium waarop zij voor deze tweedeling kiezen is de verhouding tussen politieke informatie en amusement, zoals naar voren komt in dit citaat van Kaiser uit hun boek:

'Een dagblad met relatief weinig (politieke) informatie en veel amusement wordt bestempeld als populair dagblad, het omgekeerde wordt bestempeld als kwaliteitsdagblad.' (Kaiser, 1994: 127 in Bakker & Scholten, 2009)

Dit betekent dat populaire kranten zich meer toeleggen op het vermaken van hun publiek, terwijl in kwaliteitskranten de waakhondfunctie meer op de voorgrond treedt. Zo wordt er op de websites

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

van De Telegraaf en het Algemeen Dagblad meer geklikt op nieuws rondom entertainment, criminaliteit en BN'ers dan op ander nieuws. Bij deze kranten is de samenwerking tussen de web- en internetredactie het verst gevorderd: populaire artikelen van de website maken een grotere kans om de volgende dag prominent in de krant te komen (Ruigrok et al., 2013a: 21-22).

2.1.1 Mediatisering van de samenleving en medialogica

Massamedia vormen de belangrijkste informatiebron voor burgers over wat er in de politiek en in de wereld plaatsvindt. Op dit moment vindt een commercialisering van de media plaats dankzij een groeiend aantal digitale spelers. Media staan niet los van politiek en politici dienen dan ook in te spelen op trends in het mediaveld. Strömbäck en Van Aelst (2013) typeren de relatie tussen politiek en media als een wederzijds afhankelijke relatie die ook gedefinieerd wordt als mediatisering:

'a long-term process through which the media have become increasingly independent from politics and through which political actors and institutions have become increasingly dependent on the media.'
(Strömbäck & Van Aelst, 2013: 341)

Politiek en media weten goed wat ze aan elkaar hebben en politici zijn ook steeds beter in staat hun boodschap af te stemmen op de media. Dat afstemmen gebeurt voor een groot deel op de vorm van televisieprogramma's en kranten. Dat wordt ook wel medialogica genoemd:

'[Medialogica] houdt in dat het nieuws steeds vaker wordt gebracht in vormen die hun betekenis niet zozeer ontleen aan de inhoud van het nieuws, maar eerder aan de specifieke eigenschappen van het medium. De logica van het medium bepaalt in sterke mate de vorm van het publieke debat en beïnvloedt de wijze waarop dit wordt gevoerd. In de huidige tijd is vooral de televisie dominant.'
(Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling, 2003: 3)

De vorm is daarmee bepalend voor het nieuws dat prevaleert. Een politicus doet er daarom goed aan om zich aan te passen aan de vorm van het medium waarin hij aandacht wil genereren. Politici weten dat ze de aandacht van de media nodig hebben. Aandacht helpt bij het winnen van stemmen. Om die reden kan aanpassen aan de medialogica dan ook een zeer succesvolle politieke strategie zijn. Politieke partijen schenken binnen hun partijstructuur dan ook veel aandacht aan de media (Strömbäck en Van Aelst, 2013: 344) en passen hun communicatiestrategie op de zogenoemde medialogica aan. Bijvoorbeeld door niet te lang te spreken, door soundbites in toespraken op te nemen en door rekening te houden met de nieuwswaarde van hun eigen berichten.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

2.1.2 Nederlandse medialandschap: marktoriëntatie en digitalisering

Daar waar Nederland tot de jaren zestig een verzuimd medialandschap kende, is het landschap op dit moment erg divers. Naast televisiestations en kranten heeft de online journalistiek een vlucht genomen. Het jaar 2002 is de geschiedenis ingegaan als het jaar van de moord op Pim Fortuyn. Hij gaf gehoor aan de stem van het volk en door zijn manier van formuleren konden journalisten niet om hem heen. Het was zo opvallend dat er wel over geschreven moest worden door kranten (Brants & Van Praag, 2005: 270). Volgens Brants en Van Praag is daarmee een verandering ingezet:

‘De opkomst van en de emoties rond Fortuyn maken de media ook duidelijk dat zij een belangrijk deel van het volkssentiment hebben gemist’ (Brants & Van Praag, 2005: 270).

Die verandering in de media wordt gekenmerkt door een toegenomen marktoriëntatie: Journalisten hebben meer aandacht voor de stem van het volk en voor wat verkoopt. Twee trends in de journalistiek worden gesignaleerd: commercialisering en digitalisering (Ruigrok et al. 2012: 4). Commercialisering houdt in dat er een marktgeoriënteerd klimaat ontstaan waarbij kranten en weekbladen veel rekening houden met wat hun publiek wil lezen. Gratis kranten hebben deze trend eind jaren negentig versneld. Aangezien hun inkomstenbron volledig bestaat uit advertenties is het van belang om nieuws te schrijven dat mensen willen lezen. Dit zorgt er volgens Hanitzsch (2007: 375) voor dat journalisten datgene opschrijven wat lezers trekt en dat gaat ten koste van hun functie van waakhond:

‘When market orientation is high, journalism gives emphasis to what the audiences want to know at the expense of what they should know.’ (Hanitzsch, 2007: 375)

Dit betekent dat er meer nadruk op het vermaken van lezers komt te liggen dan op het kritisch beschouwen van politieke ontwikkelingen. De tweede ontwikkeling betreft de digitalisering van de media. Onderzoek laat zien dat er een ontwikkeling gaande is waarin iedereen online een mening kan uiten over nieuws (Ruigrok et al., 2012: 4). Daarmee is het aantal spelers in het mediaveld exponentieel verhoogd. Er zijn veel verschillende sites opgericht, onder meer grote spelers als GeenStijl en Fok, maar ook een grote schare aan individuele blogs. Wat deze websites doen is naast het leveren van nieuws, ook het nieuws van commentaar voorzien (Van Der Wurff & Schönbach, 2011: 409).

De laatste vijftien jaar is er veel veranderd in het Nederlandse mediaveld en in de relatie tussen politiek en media. Brants en Van Praag (2005: 268) zien het verkiezingsjaar 2002 als de

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

bevestiging van een trend waarin de media een belangrijkere rol spelen in campagnes. Ook zij benoemen medialogica en stellen hier publieke logica tegenover waarin een journalist meer schrijft vanuit algemeen belang (2006: 269). Samenvattend heeft deze verandering tot gevolg dat een politicus die de principes van medialogica beheerst meer media-aandacht kan genereren.

2.1.3 Journalistieke logica regeert bij nieuws over jeugdcriminaliteit

In een groot onderzoek voor het ministerie van Veiligheid en Justitie is een mogelijke bias in mediaberichtgeving over jeugdcriminaliteit onderzocht. De aanleiding was de volgende vraag van het WODC: hoe kan het dat de cijfers over jeugdcriminaliteit dalen en dat onze berichten daarover niet weergegeven worden in de media?

In dit WODC-onderzoek zijn drie mogelijke oorzaken voor een bias geanalyseerd. De selectie van nieuws door journalisten, de bronnen (type en aantal) die in de media zijn gebruikt en het gekozen perspectief, ook wel de framing van journalisten (Ruigrok et al., 2014: 7). Drie verschillende methoden zijn gebruikt: een kwalitatieve en een kwantitatieve inhoudsanalyse in combinatie met diepte-interviews met journalisten. Een vergelijking tussen 2007 en 2011 maakt duidelijk dat kwaliteitskranten en gratis kranten de dalende trend volgen en minder schrijven over jeugdcriminaliteit, maar dat populaire kranten juist meer zijn gaan schrijven over dit onderwerp (Ruigrok et al., 2014: 35). Ook wordt er relatief meer geschreven over grotere misdrijven, terwijl het percentage van deze daden ook aan het afnemen is. Daarnaast is duidelijk geworden dat journalisten minder bronnen gebruiken in 2011 dan in 2007 en dat ook de aard van de bronnen is veranderd. In 2011 wordt veel verwezen naar het ministerie van Veiligheid en Justitie, terwijl in 2007 de oppositiepartijen nog een stuk vaker gebruikt werden als bron (Ruigrok et al., 2014: 45).

Op het gebied van framing luidt de conclusie dat er meer episodisch en repressief wordt geframed. Episodische framing (meer uitleg hierover in 2.2.2) is hier gedefinieerd als aandacht voor een strafrechtelijk incident zonder context. Een repressief frame benadrukt een harde aanpak van criminaliteit (Ruigrok et al., 2014: 20).

De verklaring voor deze bias ligt volgens de onderzoekers in meerdere aspecten. In de eerste plaats is jeugdcriminaliteit is een nieuwswaardig fenomeen. Iedereen kan er mee in aanraking komen en dat maakt het interessant om over te schrijven. Journalisten focussen daarbij sterk op incidenten. Zeker in het geval van vermogensmisdrijven kunnen lezers zich ook goed identificeren met de slachtoffers en draagt de berichtgeving, indien gepresenteerd zonder context, bij aan een heersend gevoel van onveiligheid (Ruigrok et al., 2014: 10-11).

Een tweede verklaring is de marktlogica van het nieuws. Er is meer concurrentie door digitale media en er zijn minder financiële middelen om diepgravend onderzoek te doen als

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

journalist. Schrijven over incidenten is dan een zekerheid voor een journalist. Artikelen over incidenten in jeugdcriminaliteit worden door het publiek graag gelezen en schrijven zonder al te veel context is dan ook een voor de hand liggende oplossing voor journalisten (Ruigrok et al., 2014: 11).

De derde verklaring is te zoeken in het ministerie van Veiligheid en Justitie. In 2011 wordt dit orgaan vaak geciteerd en met de huidige minister Opstelten van de VVD wordt door het ministerie een harde aanpak van jonge criminelen gepropageerd. Dit zou mede kunnen verklaren waarom de berichtgeving meer repressieve frames kent dan in 2007 (Ruigrok et al., 2014: 80).

Tot slot, ook de komst van de PVV zou een mogelijke verklaring kunnen zijn. Deze partij stelt het meeste Kamervragen over dit onderwerp en legt in die Kamervragen een sterke associatie tussen straatterrorisme en de afkomst van daders. Die associatie is ook in sterkere mate aangetroffen in kranten in 2011. Deze laatste conclusie vormt ook de aanleiding voor dit onderzoek. Is er een mogelijk verband tussen de Kamervragen van de PVV en de berichtgeving in de media?

2.2 Agenda-setting en framing: theorie en Nederlandse praktijk

Twee belangrijke middelen voor politici om de media te beïnvloeden zijn agenda-setting en framing. In deze paragraaf worden beide beïnvloedingsmechanismes en hun werking uit de doeken gedaan. In het licht van de in 2.1.1 besproken mediatisering van de samenleving is het voor politici belangrijk om de medialogica te begrijpen.

2.2.1 Agenda-building en agenda-setting

Wat betekenen agenda-building en agenda-setting? Politieke partijen hebben een belang bij aandacht in de media voor die zaken waar ze een uitgesproken standpunt over hebben. De oorsprong van de agendasettingtheorie stamt uit de jaren zestig van de vorige eeuw. Het onderstaande citaat van Cohen geeft de basis van agenda-setting weer:

'mass media may not be successful much of the time in telling people what to think, but it is stunningly successful in telling its readers what to think about.' (Cohen, 1963: 13)

De essentie van agenda-setting is het bepalen waar het publiek over nadenkt. In de agendasettingtheorie is vanaf 1971 ook onderscheid gemaakt tussen agenda-building en agenda-setting. Agenda-building gaat in op de invloed die wordt uitgeoefend op journalisten door onder meer politici en lobbyisten (Kioussis et al., 2006: 267). Brants en Van Praag laten zien dat het overgrote deel van de agenda-building en -setting in de tumultueuze campagne van 2002 werd

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

bepaald door politieke partijen (2005: 274). Politici droegen de onderwerpen van debatten aan. Tegenwoordig geven journalisten zelf aan dat er vaak een 'een-tweetje' plaatsvindt tussen hen en Kamerleden. Dat blijkt onder meer uit de volgende quote van de redactiechef van een gratis krant:

'Laten we eerlijk zijn. Wij zijn voor hen een middel om de achterban te bereiken. Wij hebben daar ook weer profijt van, het levert een verhaal op.' (Ruigrok et al., 2014: 42)

In deze situatie profiteren politici van tijdgebrek bij journalisten. Ze geven een onderwerp door aan journalisten, die daarover gaan schrijven en dat artikel is een aanleiding voor een Kamervraag, waarna de journalist met zijn of haar voorkennis vervolgens een uitgebreider artikel kan gaan schrijven. Dit citaat van een journalist laat zien dat er in het proces van agenda-building en agenda-setting een rol is weggelegd voor zowel journalisten als politici.

Het is dan ook lastig te bepalen waar het initiatief tot een Kamervraag vandaan komt. Begint dat bij een journalist of bij een parlementariër? Feit is dat er in veel Kamervragen eerst verwezen wordt naar een artikel in de krant. Een analyse van alle Kamervragen tussen 2002 en 2013 maakt dit duidelijk. In 2002 werd in 50% van de Kamervragen verwezen naar een eerder verschenen krantenbericht en dit aantal is oplopen tot meer dan 80% in 2013 (Ruigrok et al., 2013b: 9). In hetzelfde onderzoek is ook de relatie de andere kant op geanalyseerd. Slechts 2,8% van de artikelen over politieke in landelijke dagbladen verwijst naar een Kamervraag (Ruigrok et al., 2013b: 12).

Van Aelst en Vliegenthart (2014) hebben in een recentelijk onderzoek de relatie tussen media en Kamervragen geanalyseerd. Zij vonden dat er een sterkere relatie was tussen media en politici dan andersom, op basis van een automatische analyse die de verwijzingen telde en op basis van een aanvullende, handmatige analyse waarin naar mediaberichtgeving een week voor en twee dagen na een Kamervraag is gezocht (404-405). Hun conclusie is dat de media fungeren als kanaal en dat politici hier gebruik van maken:

'our micro-analysis shows that the media are mainly a channel through which politicians and other societal actors communicate, rather than an actor that influences parliamentarians autonomously.' (Van Aelst & Vliegenthart, 2014: 405).

Welke vragen wel en welke niet op de agenda komen, heeft te maken met de in de volgende paragraaf omschreven criteria van nieuwswaardigheid. De cijfers over Kamervragen wijzen op een verband waarbij eerst de media schrijven over een onderwerp en er als gevolg van dat artikel een

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Kamervraag gesteld wordt (Van Aelst en Vliegenthart, 2014: 405). De statistieken meten wat er uiteindelijk in de kranten verschijnt, maar niet wat er achter de schermen aan contact tussen een journalist en een Kamerlid plaatsvindt. Zo meldt een journalist van een kwaliteitskrant het volgende:

‘Ook wel omdat ze een voorstel of motie willen indienen, en dan willen ze dat kracht bij zetten door eerst een verhaal te schrijven. En dat kunnen zij dan gebruiken voor Kamervragen, naar aanleiding van de berichtgeving.’ (Ruigrok et al., 2014: 53)

Deze journalist maakt duidelijk dat een onderwerp niet zelf wordt bedacht, maar wordt aangeleverd door een Kamerlid. Samenvattend laten de cijfers zien dat een krantenbericht steeds belangrijker is geworden om vervolgens een Kamervraag te stellen. Tegelijkertijd geven journalisten aan dat de input voor een artikel vaak komt van de parlementariër die van plan is vragen te stellen over een onderwerp.

Wanneer komt iets wel of niet op de agenda?

Er bestaan verschillende theorieën over de manier waarop de politiek en de media iets op de agenda kunnen zetten. In eerste instantie werd er vanuit gegaan dat iets toegankelijk moest zijn voor de gemiddelde burger en dat slechts een enkel krantenbericht al voldoende zou zijn om iets op de agenda te plaatsen. Onderzoek van Miller (2007: 694) laat echter zien dat de specifieke inhoud van nieuws een belangrijke determinant is om te kunnen bepalen of iets wel of niet op de agenda komt. In haar onderzoek wordt geconcludeerd dat de toon van een nieuwsbericht van belang is voor het belang dat de lezer aan een bericht hecht. Zo wordt aan een urgenter bericht met een negatieve lading eerder nationale importantie gehecht dan aan positief nieuwsbericht met minder urgentie.

Dit is een interessante bevinding waar het dit onderzoek betreft. De frames die de PVV inzet zijn namelijk vaak gericht op een concrete, problematische situatie die volgens de PVV om een urgente, directe oplossing vraagt.

Een politicus vergroot zijn kansen door in zijn achterhoofd te houden wanneer iets wordt overgenomen door de media. Factoren die journalisten in ogenschouw nemen bij hun selectie op basis van nieuwswaardigheid zijn (Ruigrok et al., 2010: 2):

- *Conflict en negativiteit*: slecht nieuws en conflicten zijn interessanter om over te berichten dan overeenstemming tussen actoren.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

- *Onverwachtheid en niet-ambigüiteit*: iets dat anders gaat dan verwacht is nieuwswaardiger dan een reeds geplande gebeurtenis.
- *Macht en personalisering*: beroemdheden, belangrijke mensen en machtige organisaties of landen vormen nieuwswaardiger nieuws dan abstracte ontwikkelingen.
- *Nabijheid*: als een gebeurtenis herkenbaar is vanwege een eigen cultuur of regio maakt dat een bericht nieuwswaardiger dan iets uit een andere cultuur.
- *Continuïteit en compositie*: als iets eenmaal nieuws is dan is de kans groter dat iets nieuws blijft en dan zijn ook kleine ontwikkelingen rondom die kwestie nieuwswaardig.

Wanneer een nieuwsbericht hoog scoort op deze factoren, des te groter de toegekende nieuwswaarde en daarmee ook de kans dat de gebeurtenis door het medium geplaatst wordt en daarmee nieuws wordt (Ruigrok et al., 2012: 2).

Manieren om iets op de agenda te krijgen

Via verschillende kanalen kunnen politici iets op de agenda plaatsen. Traditioneel vindt dat voornamelijk plaats door middel van persberichten, persconferenties en advertenties, maar recentelijk ook door sociale media en dan voornamelijk Twitter (Parmelee, 2013: 1). Nederlandse Kamerleden hebben ook de mogelijkheid om door middel van Kamervragen en het aanvragen van Kamerdebatten iets op de agenda te zetten. Partijen kiezen vaak een strategie en de PVV is samen met de SP een van de partijen die de meeste Kamervragen stelde. Zo stonden drie PVV-Kamerleden in 2007, het eerste volledige jaar van de PVV in de Tweede Kamer, in de top-vier van vragenstellers met 142, 131 en 113 Kamervragen per persoon (Trouw.nl, 2008).

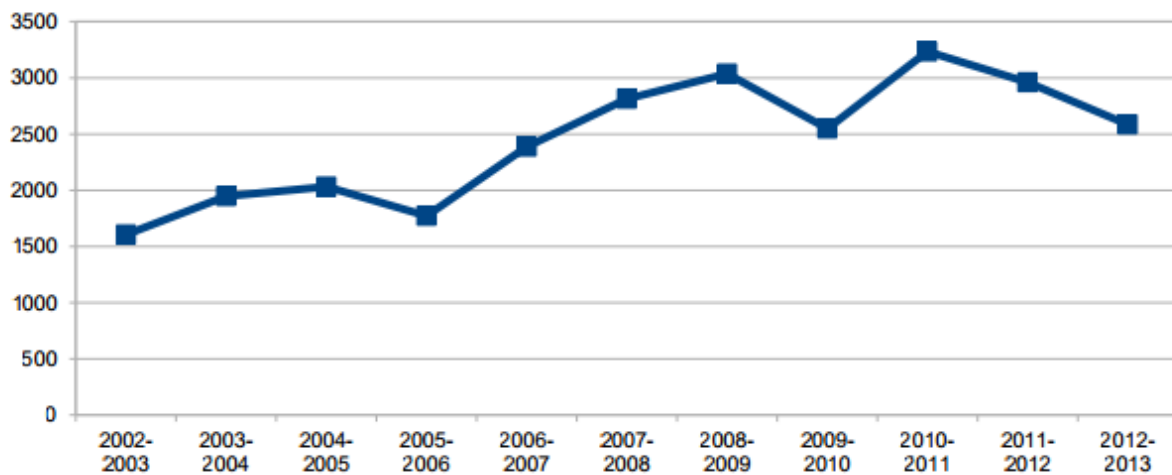
Kamervragen

Kamervragen zijn een genre op zich. Iedere dinsdagmiddag is er een vragenuurtje voor het kabinet. Dit uurtje wordt rechtstreeks uitgezonden op internet en televisie en vormt daarmee een kans op media-aandacht voor Tweede Kamerleden. In het beginsel zijn deze vragen er voor een van de twee functies van het parlement: het controleren van de regering. De vragen die gesteld worden, moeten door de regering worden beantwoord en vormen daarmee een van de middelen die parlementariërs inzetten om de regering te controleren.

Hoe gaat het stellen van een Kamervraag precies in zijn werk? Kamervragen worden van tevoren schriftelijk ingediend en gericht aan een van de bewindslieden van de regering. Vervolgens worden ze op dinsdag tijdens het vragenuurtje in een van te voren bepaalde volgorde gesteld. De

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

laatste jaren is het aantal Kamervragen behoorlijk toegenomen, zoals te zien is onderstaande figuur 1.

Figuur 1: Kamervragen in parlementair jaar (1 sept - 1 sept) tussen 2002 en 2013 (Ruigrok et al., 2013b: 2).

Vaak wordt een serie Kamervragen gesteld door een Kamerlid over een enkel onderwerp. Een vraag kan kort en kan lang zijn. Hieronder staan een voorbeeld van een korte en een lange vraag uit het in dit onderzoek gebruikte corpus van PVV-Kamervragen over jeugdcriminaliteit:

‘Hebt u kennisgenomen van de berichten “Straatagent is soft optreden beu” en “Amsterdamse agenten willen einde slappe aanpak?” (19 oktober 2007, Wilders en Brinkman, PVV)

Deelt u de mening dat het ontnemen van de Nederlandse nationaliteit aan recidiverende criminele jongeren van Marokkaanse herkomst die weigeren om zich aan te passen aan de Nederlandse samenleving en de Nederlandse rechtsregels en hun verwijdering uit Nederland, de enige adequate oplossing is om op korte termijn af te komen van de ernstige overlast en verloedering, die uit gaat van de aanwezigheid van deze personen in Nederland?’ (30 maart 2007, Wilders en De Roon, PVV)

2.2.2 Framing: definities, proces en verschillende niveaus

Over framing is ontzettend veel gepubliceerd en in deze onderzoeken worden verschillende definities gehanteerd. De meest gebruikte definitie van framing komt van de mediaonderzoeker Robert Entman:

‘To frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral evaluation, and/or treatment recommendation.’ (Entman, 1993: 52)

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

De definitie van Entman maakt duidelijk dat bij framing sommige onderdelen van een boodschap meer nadruk krijgen dan andere. Die nadruk – of keuze – van de boodschapper kan op vier manieren gunstig uitpakken voor de boodschapper. Een probleem wordt dusdanig gedefinieerd dat de discussie gestuurd wordt (staat de aanpak van jeugdcriminaliteit of straatterrorisme ter discussie?); dat de oorzaken van het probleem duidelijk zijn (Marokkaanse straatterroristen; softe overheid); dat er een moreel oordeel wordt geveld (Nederland is van ons) en dat de uitkomst onoverkomelijk lijkt (hoe kan iemand straatterrorisme verdedigen?). Binnen het Nederlandstalig framingonderzoek speelt de Vlaamse onderzoeker Van Gorp een belangrijke rol. De definitie die hij hanteert, vertoont veel overeenkomsten met die van Entman:

‘Framing is het proces waarbij een frame enerzijds bij de productie van een nieuwsbericht aangeeft welke elementen uit de waargenomen realiteit te selecteren, uit te sluiten, te benadrukken of aan te vullen, en anderzijds de ontvangers van context en een betekenissuggestie voorziet.’ (Van Gorp, 2005: 46)

Beide definities zijn goed toepasbaar op politieke communicatie. Door een perspectief te selecteren en te benadrukken (en daarmee impliciet een andere betekenis weg te laten) sturen politici met hun communicatie luisteraars naar de door hen gewenste interpretatie. Een basisassumptie in al het framingonderzoek is dat de werkelijkheid op verschillende manieren kan worden verteld en dat een frame daar een mogelijke manier van is (Gagestein, 2012: 12). Deze sociaal-constructivistische blik leidt er bijvoorbeeld toe dat een tekst niet slechts een betekenis heeft, maar dat deze kan verschillen afhankelijk van wie de tekst in wat voor situatie leest.

Verschillende typen framing

Framing vindt op verschillende niveaus plaats. Hoe wij de werkelijkheid interpreteren kan afhangen van onze eigen individuele bril of bijvoorbeeld van de bril van de journalist die het artikel schrijft dat wij lezen. De Vreese (2005: 55) maakt onderscheid tussen *generic* en *issue-specific* frames. De eerste categorie betreft frames die het nieuws op een algemene manier weergeven. Semetko en Valkenburg (2000) hebben vijf verschillende vormen van dat soort nieuwsframes gevonden: het conflictframe, het human-interestframe, het economische-gevolgenframe, het moraliteitsframe en het verantwoordelijkheidsframe (de Vreese, 2005: 56; Van Gorp, 2006: 40).

Over generieke frames schrijft Van Gorp dat hij dit in zijn onderzoek als een nieuws-format beschouwt (2006: 51), met andere woorden: deze manier van framing is ingebed in de verhaalstructuur van een krantenartikel of een item in het journaal. Een generiek frame is een

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

manier van het vertellen van het verhaal, maar dat frame draagt volgens hem niet bij tot: 'een definitie van het probleem, het aanduiden van een verantwoordelijke en een oplossing' (Van Gorp, 2006: 51). Zo kan een artikel bijvoorbeeld als insteek hebben dat de negatieve economische gevolgen van de asielproblematiek dusdanig groot zijn dat er iets moet gebeuren aan de huidige stand van zaken, zonder dat er een probleem of verantwoordelijke wordt aangeduid. Een dergelijke structuur is volgens Van Gorp dusdanig groot dat het buiten zijn onderzoek naar framing van het asielbeleid valt.

Issue-specific frames zijn volgens de Vreese slechts toepasbaar op enkele onderwerpen en evenementen (2005: 54). Deze frames zijn lastiger te generaliseren dan generieke frames, maar er kan ook meer in detail geanalyseerd worden door context in ogenschouw te nemen. Voorbeelden die in het artikel gegeven worden zijn frames over Internet, Intifada en de vrouwenbeweging (De Vreese, 2005: 55). Van Gorp gebruikt een citaat van Nelson & Wiley om issueframes te beschrijven. Deze frames:

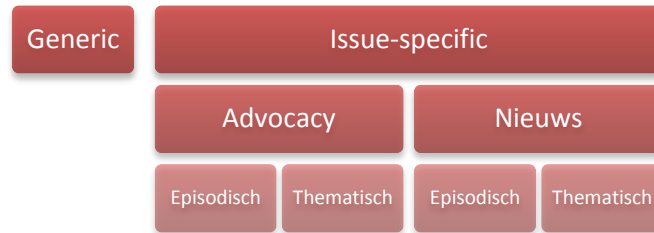
'beschrijven sociale gedragslijnen en problemen die vorm geven aan het begrip van het publiek over waar deze vandaan komen en aan de belangrijke criteria waarmee beleidsoplossingen moeten worden geëvalueerd' (Nelson & Wiley, 2001: 247, vertaling Van Gorp, 2006: 51).

Daarnaast is het belangrijk om bij de frames van politici en die van journalisten af te bakenen en te scheiden (De Vreese, 2012: 368). Volgens De Vreese bestaat er verschil tussen deze frames. *Advocacy frames* van politieke partijen enerzijds, *nieuwsframes* van journalisten anderzijds. Dit onderscheid wordt in veel vergelijkende onderzoeken buiten beschouwing gelaten, terwijl het relevant is om frames en de gebruikers ervan goed van elkaar te onderscheiden.

Een laatste onderscheid in frames is dat tussen thematische en episodische frames (Iyengar, 1996: 62). In het geval van episodische framing wordt het perspectief gekozen van een individueel geval of een gebeurtenis (Budzilowicz, 2002: 11), terwijl bij thematische framing een onderwerp meer in perspectief wordt geplaatst en het grote plaatje wordt neergezet (Budzilowicz, 2002: 17; Gross, 2008: 171), bijvoorbeeld door in te gaan op een trend.

Figuur 2 laat zien hoe de verschillende frames zich tot elkaar verhouden. *Generic* frames staan op zichzelf als het meest abstracte niveau van framing. Concreter zijn de *issue-specific* frames die ingaan op een bepaald onderwerp. Een onderwerp kan een door een journalist worden geframed (nieuwsframe) of afkomstig zijn van een politieke partij (*advocacyframe*). Beide categorieën zijn onder te verdelen in episodische en thematische frames, afhankelijk van wat de nadruk krijgt in een frame: een concreet voorbeeld of een abstractere vertelling.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Figuur 2: Verschillende niveaus van framing

Welke frames worden in dit onderzoek bestudeerd? In dit onderzoek staan de volgende niveaus van framing centraal: de frames in de PVV-Kamervragen zijn issueframes over jeugdcriminaliteit. Die frames zijn ook *advocacy frames*, aangezien ze door een politieke partij wordt gebruikt om het onderwerp jeugdcriminaliteit op hun manier te framen. Deze frames kunnen zowel episodisch als thematisch ingezet worden. De verschillende issueframes van de PVV zijn met behulp van een inductieve kwalitatieve analyse in kaart gebracht en daarna vertaald naar zoektermen en gezocht in krantenberichten. Nieuwsframes van journalisten evenals generieke frames blijven buiten beschouwing.

Framing door politieke partijen

In campagnes van politieke partijen speelt framing een belangrijke rol. Partijen hebben een belang bij een bepaalde discussie, namelijk het overbrengen van hun partijstandpunt. In het geval van de PVV zijn onderwerpen bijvoorbeeld immigratie en veiligheid. Door frames te gebruiken wordt hun visie op deze onderwerpen in de schijnwerpers gezet. De media spelen hier een belangrijke rol. Als een partij een onderwerp wil uitlichten is het handig dat hun frame hierover in de media komt. En wanneer dit geregeld gebeurt kan zo'n frame door de lezers overgenomen worden. Zo gaan zij denken in de lijn van het partijstandpunt. Dat kan vervolgens weer kiezers opleveren bij verkiezingen.

Framing in campagnetijd kan bijvoorbeeld heel effectief zijn (Hängli en Kriesi, 2012: 274). Volgens hen loont het om op die momenten consistent je eigen frame te blijven communiceren, zodat kiezers de partij met dat gedachtegoed associëren. Zij doen onderzoek naar het gebruik van eigen en andermans frames in verkiezingstijd om te onderzoeken of partijen een dialoog aangaan met elkaar of alleen maar allebei een eigen versie op de werkelijkheid formuleren. De uitkomst van hun onderzoek laat zien dat frames vaak deels overgenomen worden door andere partijen en dat de verschillende frames deel uit maken van het debat (Hängli en Kriesi, 2012: 270).

Onderzoek naar de frames van journalisten en de bronnen die zij gebruiken voor hun onderzoek laat zien dat journalisten soms weinig kritisch zijn. Met het oog op framing betekent dit

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

vaak dat frames van politici onbewust worden overgenomen door journalisten (De Vreese, 2012: 368). Verklaringen van journalisten hiervoor zijn de tijdsdruk waaronder ze werken (Ruigrok et al., 2014: 47), hoewel zij ook benadrukken dat dit anders is voor achtergrondverhalen. Door de tijdsdruk zijn journalisten eerder geneigd om bronnen met enige autoriteit te citeren in de berichtgeving, zoals woordvoerders van het ministerie van Veiligheid en Justitie (Ruigrok et al., 2014: 48).

Indien journalisten weinig kritisch zijn, betekent dat dat de bron van een journalist meer kansen heeft om zijn verhaal overgenomen te zien worden. Dat die bron ook voor het publiek van belang is, laat onderzoek van Druckman zien. De frames van een spreker met aanzien worden veel sneller geloofd en geaccepteerd dan de frames van een spreker met een meer bedenkelijke reputatie (2001: 1061).

2.2.3 Framing en agenda-setting van de PVV

De PVV is in Nederland een partij die zich vooral richt op enkele onderwerpen als veiligheid, immigratie en Europa en daar stelling over inneemt. Vanaf de oprichting van de PVV heeft de partij duidelijk stelling genomen op het gebied van veiligheid. Dat wordt geïllustreerd door de volgende passages uit hun verkiezingsprogramma van 2006:

- 'keiharde aanpak criminaliteit en terrorisme'
- 'denaturalisatie en uitzetting recidiverende (Marokkaanse) straatterroristen met dubbele nationaliteit'
- 'Een land dat crimineel gedrag op straat en islamitisch terrorisme keihard aanpakt en bestraft.' (Verkiezingspamflet PVV 2006: 2-3)

Bovenstaande bewoordingen zijn illustratief voor de communicatie van de PVV over de thema's immigratie en veiligheid. Door deze onderwerpen consequent op deze manier te framen, is de PVV de afgelopen jaren een soort 'eigenaar' geworden van deze frames. De partij staat daarmee meer dan andere partijen symbool voor het oplossen van het vermeende probleem rond (Marokkaans) straatterrorisme.

Sinds de toetreding van de PVV is er veel onderzoek verricht naar de relatie tussen Geert Wilders en de media. Bakker en Vasterman publiceerden in 2013 een meta-analyse van ruim veertig empirische onderzoeken naar de communicatie van de politicus Geert Wilders. Op basis van de verschillende onderzoeken, naar afwisselend de bron van nieuws, beleid van redacties, inhoud van de berichtgeving en effecten op publiek, concluderen ze dat Wilders de relatie tussen politiek

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

en media veranderd heeft door extreme uitspraken te doen waar redacties niet omheen kunnen (2013: 83). Over zijn strategie is het volgende geschreven:

‘Typerend voor Wilders’ mediastrategie is dat hij bepaalt wanneer en waar hij in het nieuws wil komen. Zodra hij een uitspraak heeft gedaan laat hij de discussie over aan zijn tegenstanders en de media.’ (Bakker & Vasterman, 2013: 83)

De meta-analyse leidde tot zes conclusies over Wilders en de media (Bakker & Vasterman, 2013: 92-93) waarvan enkele relevant zijn voor dit onderzoek. Zo weet Wilders heel goed wat de in 2.2.1 omschreven nieuwscriteria zijn en past hij zijn communicatie hierop aan. Daarnaast spreekt hij over onderwerpen die voor andere politici taboes zijn (immigratie, de Islam) en daarmee wordt een grote nieuwsgolf opgewekt. Ook zorgt hij vrijwel altijd dat hij de agenda van de media bepaalt met zijn uitspraken. Door een extreme uitspraak te doen is hij in staat een hype te creëren. Die hype – bijvoorbeeld rondom het woord kopvoddentaks – maakt het voor andere politici noodzakelijk op Wilders te reageren, door bijvoorbeeld hun afschuw te uiten. Dit brengt een discussie over de door Wilders bedachte hype tot stand en levert veel media-aandacht op. Journalisten bevestigen dit. Zo zegt een freelance-journalist over Wilders:

‘Hij is heel bedreven in het noemen van de juiste woorden die het lekker doen voor een verhaal, en journalisten nemen dat dus graag over. Beter dan een wollig verhaal met allemaal nuances.’ (Ruigrok et al., 2014: 42-43)

Door een ongenueanceerd verhaal te communiceren, maakt Wilders het journalisten heel gemakkelijk, zo merkt een andere journalist van een gratis dagblad op: ‘Wilders met het “minder minder”, daar kun je gewoon niet omheen, dan moet je het gewoon brengen.’ (Ruigrok et al., 2014: 43). Terugkomend op de onderzoeksvraag van dit onderzoek: de meta-analyse naar Wilders maakt duidelijk dat hij weet wat nieuwswaardig is en dat het hem vaak lukt om media-aandacht te genereren met extreme uitspraken. Dit ondersteunt de verwachting dat de frames in PVV-Kamervragen ook worden aangetroffen in kranten.

2.2.4 Framing van jeugdcriminaliteit

In deze subparagraaf wordt onderscheid gemaakt tussen onderzoek naar frames in (jeugd)criminaliteit over de hele wereld en wordt verwezen naar een recentelijk kwalitatief inductief onderzoek naar frames over jeugdcriminaliteit.

Verschillende associaties bij criminaliteit

In een experimenteel onderzoek hebben Thibodeau en Boroditsky (2011) treffend laten zien dat frames werken zonder dat mensen dit door hebben. In een serie van vijf experimenten is aan respondenten een korte tekst voorgelegd met cijfers over criminaliteit in een fictief dorpje. De teksten verschilden op één gebied van elkaar. Waar bij de eerste groep de bron van criminaliteit een virus was, werd bij de tweede groep de metafoor van een monster gebruikt.

Vervolgens werd aan respondenten gevraagd hoe de criminaliteit het beste bestreden kon worden en waarom. Die antwoorden waren opvallend. De metaforen hadden veel invloed op de gekozen oplossing van respondenten (2011: 9). De eerste groep kwam met zachtere oplossingen zoals het bestrijden van de brandhaard van het virus terwijl de tweede groep de monsters hard wilde straffen. Toen aan respondenten werd gevraagd wat de doorslag gaf in hun antwoorden wees een meerderheid naar de cijfers in het artikel (2011:10). Dit onderzoek laat daarmee de kracht van framing zien: het werkt onbewust. Een metafoor stuurt respondenten in bepaalde oplossingswijze, terwijl respondenten geloven dat de cijfers tot hun oplossing leiden.

In verschillende onderzoeken (Huber & Gordon, 2004; King, 1997; Smith, 2004) is aangetoond dat politici issueframing strategisch inzetten om meer draagvlak te krijgen voor harde maatregelen tegen criminelen (Beckett & Murakawa, 2012: 2). Ook laat de criminologe Beckett (1997: 16) zien dat de publieke opinie ten opzichte van harde maatregelen tegen criminelen wordt beïnvloed door politici die het probleem van de criminaliteit groter maken dan de cijfers. Beckett en Murakawa (2012: 18) borduren hierop voort en concluderen dat een frame sterker wordt als er een raciaal component wordt toegevoegd. In hun onderzoek wordt duidelijk hoe 'black criminals' worden geassocieerd met criminaliteit en disrespect voor de wet. Deze stereotypering in het nieuws leidde tot meer draagvlak voor een hardere aanpak van criminaliteit. Jeugdcriminaliteit in combinatie met stereotypering is in verschillende studies onderzocht. Zo schrijft Greer dat ondanks dalende cijfers een associatie tussen huidskleur en criminaliteit aanwezig blijft:

'For decades, black youth have been demonized in media discourses as the "criminal other" (...) the association between race and crime has been forcefully established and remains resonant today.'
(Greer, 2007: 36)

Indien een dergelijke boodschap of een voorbeeld lezers angst aanjaagt, wekt dat het idee op dat een dergelijk incident ook voor de lezer gevaarlijk is. Dat beeld zorgt ervoor dat cijfers die het

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

tegendeel bewijzen minder effectief zijn. Onderzoek naar de verschillende kranten in Duitsland maakt duidelijk dat een krant op verschillende manieren kan berichten. Reichert concludeert dat de populaire krant *Bild* meer episodische frames gebruikt door het perspectief van de dader aan te nemen, terwijl de kwaliteitskrant *Süddeutsche Zeitung* meer thematische bericht en aandacht wijdt aan de complexe context van jeugdcriminelen (Reichert, 2013: 342). Een andere onderzoeker, Jewkes laat zien dat episodische frames over jeugdcriminaliteit vaak in combinatie voorkomen met conservatieve politici en hun roep om harde maatregelen tegen criminelen (2011: 62).

Harde en zachte frames over jeugdcriminaliteit

De kwalitatieve analyse in het onderzoek voor het ministerie van Veiligheid en Justitie is uitgevoerd door Gagestein. Op basis van een steekproef van 68 artikelen uit verschillende kranten en over verschillende jeugddelicten is Gagestein gekomen tot een eerste framingmatrix. Die matrix is vervolgens toegepast op vijf case-studies. Tijdens die tweede kwalitatieve analyse, bijvoorbeeld van de top-600 in Amsterdam, is de framingmatrix bijgewerkt en indien nodig aangevuld. Er bleken acht verschillende frames terug te komen in de media (Ruigrok et al., 2014: 24). Een overzicht van de frames is te zien in onderstaande tabel 1.

Tabel 1: Typering frames WODC-onderzoek als hard of zacht (uit Ruigrok et al., 2014: 98)

Angstopwekkend: harde oplossing	Mild over problematiek: zachte oplossing
Disrespect-frame	Kansloos-frame
Straattuig-frame	Voorbestemd-frame
Nieuw fenomeen-frame	Uitglijder-frame
Soft-frame	
Allochtonenprobleem-frame	

Binnen haar matrix maakt Gagestein onderscheid tussen zowel repressieve (harde) en preventieve (zachte) als thematische en episodische frames. Bij de harde frames ligt de nadruk op de oplossing: er moeten strengere maatregelen tegen criminelen komen. Bij de zachte frames is er meer aandacht voor de crimineel en de omstandigheden die ervoor hebben gezorgd dat iemand in de criminaliteit is beland (in Ruigrok et al., 2014: 99).

Naast dat de manier waarop de oplossing van jeugdcriminaliteit wordt geframed een impact heeft op de lezer, maakt het ook uit of er episodisch of thematisch wordt geframed. Een episodisch en repressief frame wordt vermoedelijk door lezers ontvangen met meer dreiging (Iyengar, 1991: 45) dan de andere combinaties. Zeker een thematisch-preventief frame roept juist eerder weinig

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

negativiteit op bij lezers; vaak zijn deze frames ook meer gericht op de oplossing dan op het uitgebreid beschrijven van een incident.

2.3 Conclusie

Media hebben een belangrijke rol in het maken of breken van politieke ideeën. Politici die goed om weten te gaan met medialogica zijn in staat om hun boodschap voor het voetlicht te brengen, de agenda te bepalen en zien hun frames in kranten en op televisie. Die mogelijkheid wordt vergroot door de tijdsdruk onder journalisten en door een meer marktgeoriënteerd klimaat.

Er is een nauwe relatie is tussen journalisten en parlementariërs als het gaat om communicatie rondom Kamervragen. In het afgelopen jaar werd in 80% van de Kamervragen verwezen naar een krantenbericht (Ruigrok et al, 2013b: 9). Een recente vergelijking tussen Kamervragen van Vliegthart en Van Aelst maakt duidelijk dat er beide kanten op een relatie is, maar dat er in Kamervragen vaker naar een eerder verschenen artikel wordt verwezen, dan andersom (2014: 405). Journalisten geven zelf aan dat zij veelal afhankelijk zijn van een tip van een Kamerlid. Die tip leidt dan weer tot een artikel en over het artikel wordt een Kamervraag gesteld. Zo vindt er een 'een-tweetje' tussen journalisten en Kamerleden plaats.

Die tijdsdruk bij journalisten maakt dat frames bewust, maar zeker ook geregeld onbewust worden overgenomen en dat politici door goed te framen zo hun onderwerpen op de agenda kunnen plaatsen. Bakker en Vasterman (2013: 91) concluderen dat Wilders goed in staat is de onderwerpen die hij belangrijk vindt op de agenda te zetten. Een van die thema's is veiligheid. Literatuur over jeugdcriminaliteit laat zien dat framing een stempel kan drukken op de discussie over de aanpak van criminaliteit.

Tot slot, over het verband tussen frames in Kamervragen en kranten is duidelijk dat framing een middel voor politici is om iets op de agenda te zetten. Interviews met journalisten maken duidelijk dat politici veel invloed hebben over wat er daadwerkelijk in de krant komt te staan. Om meer inzicht te krijgen in hoeverre die invloed wordt aangewend door de PVV worden in het volgende hoofdstuk het corpus van PVV-Kamervragen evenals het corpus van krantenberichten en de gebruikte methodes toegelicht.

3. Corpora, verwachtingen en methode

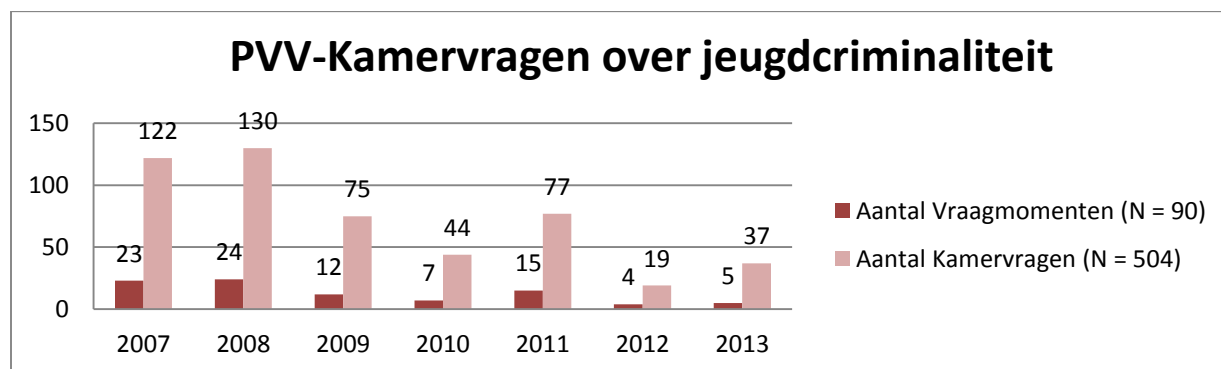
In dit hoofdstuk worden eerst de twee corpora toegelicht, daarna worden de verwachtingen gepresenteerd en tot slot worden beide methodes uitgebreid beschreven.

3.1 Twee corpora: PVV-Kamervragen en landelijke kranten

In deze paragrafen zijn de twee corpora – de PVV-Kamervragen en de berichtgeving uit kranten – die in dit onderzoek zijn bestudeerd uiteengezet. Voor zowel de Kamervragen als de krantenberichten geldt dat er een periode van zeven jaar is gebruikt om de data te verzamelen: van 1 januari 2007 tot en met 31 december 2013. De gegevens voor beide corpora zijn gevonden via AmCAT, een aan de VU ontwikkelde computerinfrastructuur om grote hoeveelheden tekst snel te analyseren (Van Atteveldt, 2008: 10). In AmCAT staan onder meer alle Kamervragen van de laatste jaren evenals vrijwel alle krantenartikelen die in landelijke dagbladen zijn verschenen. Binnen deze grote selectie aan data is voor dit onderzoek gebruik gemaakt van bestaande databases van Kamervragen en krantenberichten over jeugdcriminaliteit.

3.1.1 PVV-Kamervragen over jeugdcriminaliteit

Tussen 1 januari 2007 en 31 december 2013 zijn in totaal op 226 momenten¹ door verschillende politieke partijen Kamervragen gesteld (Ruigrok et al., 2014: 37). Het aantal vragen per gevonden moment loopt uiteen van drie tot zeventien vragen. De database in AmCAT heeft een automatische selectie van PVV-Kamervragen gemaakt en kwam tot 106 momenten. Tijdens de kwalitatieve analyse werd duidelijk dat 16 momenten onterecht als PVV-Kamervragen waren gecodeerd: dit betrof vragen van andere partijen die verwezen naar een eerdere vraag of opmerking van de PVV.. Het aantal momenten en vragen van de PVV per jaar is weergegeven in figuur 3.

Figuur 3: Aantal PVV-Kamervragen en vraagmomenten over jeugdcriminaliteit van 2007 tot en met 2013.

¹ In AmCAT is het aantal momenten waarop vragen zijn gesteld geregistreerd. Het vergt veel handmatig telwerk om per moment het aantal vragen te bepalen, vandaar dat voor een vergelijking van momenten is gekozen.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Figuur 3 maakt duidelijk dat de PVV vooral bij haar entree in de Tweede Kamer veel vragen stelde over jeugdcriminaliteit en dat het aantal vragen de laatste jaren afneemt, met uitzondering van 2011. In vergelijking met de andere politieke partijen is de PVV een partij die veel vragen stelt over jeugdcriminaliteit: de partij zorgt voor bijna de helft (47%) van het aantal momenten waarop vragen over jeugdcriminaliteit zijn gesteld. Het eerste corpus bestaat uit 90 momenten waarop in totaal 504 Kamervragen zijn gesteld en bevat bijna 20.000 woorden.

De opbouw van een serie PVV-Kamervragen is vaak vergelijkbaar. Er wordt begonnen met een verwijzing naar een krantenartikel, waarna de gestelde vragen steeds steller worden. De serie vragen kent daarom vaak een climax. Qua oplossingen wordt bijvoorbeeld eerst harder straffen, vervolgens uitzetten, daarna denaturaliseren genoemd. De PVV heeft een deel van de geanalyseerde periode onderdeel uitgemaakt van de gedoogcoalitie met de VVD en het CDA. Formeel zat Wilders in de gedoogcoalitie vanaf 14 september 2010 tot en met 21 april 2012 (Parlement.com). Tijdens hun periode als gedoogpartner van de regering stelde de PVV nog veel Kamervragen over jeugdcriminaliteit, namelijk 17 vragen (van de in totaal 90) in deze anderhalf jaar, terwijl er na die periode in totaal nog maar 8 vragen door ze zijn gesteld.

In iets minder dan de helft van de momenten wordt naar een eerder verschenen krantenbericht verwezen. In die gevallen is er dus eerst door de media over jeugdcriminaliteit geschreven en was dat bericht aanleiding voor de PVV om in de Tweede Kamer vragen te stellen over de betreffende zaak (Ruigrok et al., 2014: 53). Dit aantal is lager dan het gemiddelde aantal Kamervragen dat verwijst naar een krantenartikel in de jaren 2007 – 2013 (Ruigrok et. al., 2013b, 8).

3.1.2 Acht landelijke dagbladen over jeugdcriminaliteit

In de onderzochte periode van zeven jaar tussen 1 januari 2007 en 2013 zijn in totaal 5762 krantenartikelen gevonden, verdeeld over acht landelijke dagbladen. Waarom is gekozen voor deze kranten? Dit zijn de landelijke dagbladen die zijn opgeslagen in de database van AmCAT. De kranten hebben gezamenlijk een lezersbereik van ruim drie miljoen mensen in Nederland (NDP Nieuwsmedia, 2014). Tabel 2 geeft op de volgende bladzijde weer hoe de artikelen verdeeld zijn over de verschillende kranten.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Tabel 2: Aantal berichten over jeugdcriminaliteit tussen 1 januari 2007 en 31 december 2013 per krant

Krant	Aantal berichten
De Telegraaf	1376
Algemeen Dagblad	1138
Metro ²	783
Trouw	670
de Volkskrant	654
NRC Handelsblad	504
Spits	382
NRC-Next	255
Totaal	5762

Zoals Tabel 2 laat zien schrijft niet iedere krant evenveel over jeugdcriminaliteit. In totaal zijn er in de verschillende kranten 5762 berichten over jeugdcriminaliteit verschenen. Om de kranten te kunnen vergelijken is daarom gekozen om te vergelijken op basis van percentages van de berichtgeving met frames. Het aantal aangetroffen frames is uitgedrukt in het aantal artikelen dat die krant publiceerde over jeugdcriminaliteit. Hier is voor gekozen vanwege de werking van AmCAT. In dit systeem kan met zoektermen gezocht worden naar frames en die worden vervolgens gemeten per artikel of per serie Kamervragen. Voor de vierde hypothese waarin kwaliteitskranten worden vergeleken met gratis en populaire kranten zijn de kranten verdeeld over deze categorieën. Tabel 3 laat zien welke kranten tot welke categorie zijn gerekend.

Tabel 3: Verdeling kwaliteits-, populaire- en gratis kranten

Kwaliteitskranten	Populaire kranten	Gratis kranten
NRC-Handelsblad	Algemeen Dagblad	Metro
NRC-Next	De Telegraaf	Spits
Trouw		
de Volkskrant		

3.2 Hypotheses

In dit onderzoek staan de Kamervragen van de PVV centraal. Kamervragen zijn natuurlijk niet de enige manier waarop de PVV communiceert met de media. Ook via Twitter, in toespraken, in Kamer- en televisiedebatten wordt door de PVV gecommuniceerd. Die andere kanalen maken ook dat de relatie tussen de onafhankelijke variabele – frames in PVV-Kamervragen – en de afhankelijke

² Voor Metro en Spits is alleen data vanaf 1 juli 2007 beschikbaar.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

variabele – frames in acht kranten – ingewikkelder is. Wel zou verondersteld kunnen worden dat de PVV op een eenduidige manier communiceert. Dat zou betekenen dat de frames in de Kamervragen representatief zijn voor de communicatie van de PVV over jeugdcriminaliteit.

Om een conclusie te kunnen trekken over de mate waarin een verband bestaat tussen de frames in de PVV-Kamervragen en de berichtgeving in kranten, zijn enkele deelvragen en hypothesen opgesteld. Deze zijn in deze paragraaf onderverdeeld in kwalitatieve en kwantitatieve verwachtingen, afhankelijk van door welk type onderzoek de verwachting getest wordt.

3.2.1 Kwalitatieve hypothese

Om iets te kunnen zeggen over het verband tussen de PVV-frames en de berichtgeving dienen eerst de frames van de PVV in kaart worden gebracht. In het WODC-onderzoek leverde een inductieve analyse van krantenartikelen een matrix op met ‘harde’ en ‘zachte’ frames over jeugdcriminaliteit (Ruigrok et al., 2014: 99). De eerste verwachting, op basis van de partijstandpunten van de PVV, is dat de partij overwegend ‘harde’ frames over jeugdcriminaliteit communiceert.

(1) De frames in PVV-Kamervragen zijn overwegend ‘harde’ frames.

Zo stond in het verkiezingspamflet uit 2006 het volgende geschreven over de aanpak van criminaliteit:

- ‘keiharde aanpak criminaliteit en terrorisme’
- ‘denaturalisatie en uitzetting recidiverende (Marokkaanse) straatterroristen met dubbele nationaliteit’
- ‘Een land dat crimineel gedrag op straat en islamitisch terrorisme keihard aanpakt en bestraft.’ (Verkiezingspamflet PVV, 2006: 2-3)

De kwalitatieve analyse van de PVV-Kamervragen zal duidelijk maken welke frames de PVV communiceert in Kamervragen.

3.2.2 Kwantitatieve hypothesen

De tweede verwachting van dit onderzoek is dat de PVV-frames in Kamervragen ook worden aangetroffen in de media. Er wordt verwacht dat de harde frames die de PVV gebruikt, ook door journalisten worden gebruikt en daarmee dat er een correlatie is tussen beide onderzochte corpora.

(2) de frames die in de PVV-Kamervragen worden aangetroffen, worden ook gevonden in de berichtgeving in kranten.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Dit wordt in de eerste plaats verwacht omdat Wilders goed kan inschatten wat nieuwswaardig is en de communicatie van zijn partij daarop aan lijkt te passen (Bakker & Vasterman, 2013: 92). In de tweede plaats omdat journalisten vaak weinig kritisch zijn in het overnemen van informatie van politici (De Vreese, 2012: 368). Door de onbewuste werking van frames is een journalist zich niet altijd bewust van de gebruikte frames van een politicus en dat verhoogt de mogelijkheid dat een frame – al dan niet onbedoeld – door de media wordt overgenomen.

Onderzoek naar Kamervragen en frames laat zien dat deze niet van de ene op de andere dag worden overgenomen door journalisten. Slechts 2,8% van de Kamervragen wordt vermeld in daaropvolgende berichtgeving (Ruigrok et al., 2013b, 12). Er wordt verwacht dat er een correlatie is tussen de frames in Kamervragen en de frames in krantenartikelen. Om meer te kunnen stellen over de aard van een dergelijk verband, zal de tijd ook in ogenschouw genomen worden bij de vergelijking van de aantallen frames in de Kamervragen en de krantenartikelen.

De derde verwachting is specifiek gericht op een type frame. Deze verwachting is gestoeld op het onderzoek van Miller. Zij schrijft dat urgentere en meer extreme uitspraken een grotere kans maken om op de agenda van de media te komen. Dit levert de volgende verwachting op:

(3) de meest extreme frames in PVV-Kamervragen worden relatief vaker aangetroffen in daaropvolgende berichtgeving in kranten.

Negatieve emoties (die bijvoorbeeld worden opgewekt door het frame ‘straattuig’) hebben effect op de importantie die wordt gehecht aan een onderwerp. Negatievere berichten worden eerder als van nationale importantie gezien (Miller, 2007: 694). Er wordt om die reden verwacht dat de negatievere frames van de PVV relatief vaker aangetroffen worden in de media.

De vierde verwachting maakt onderscheid tussen de verschillende kranten. De kranten die onder de loep genomen worden, worden onderverdeeld in populaire en gratis kranten aan de ene kant en kwaliteitskranten aan de andere kant. Uit onderzoek van Scholten & Ruigrok (2009: 42) blijkt dat populaire en gratis kranten minder (diverse) bronnen gebruiken dan kwaliteitskranten. Het niveau van framing tussen beide typen kranten verschilt ook: in kwaliteitskranten wordt vaker thematisch geframed, terwijl in populaire en gratis kranten meer over incidenten wordt bericht en er een

episodisch frame wordt gebruikt (Floor, 2006: 69; Reichert, 2013; 342). De vierde verwachting is daarom als volgt:

(4) in populaire kranten en gratis kranten zullen meer PVV-frames aangetroffen worden dan in kwaliteitskranten.

Met behulp van deze hypothesen wordt het mogelijk om de hoofdvraag over het verband tussen de frames in PVV-Kamervragen en de berichtgeving in kranten over jeugdcriminaliteit te beantwoorden.

3.3 Methode 1: Inductieve kwalitatieve inhoudsanalyse

Om de frames uit de PVV-Kamervragen te destilleren is gekozen voor een inductieve kwalitatieve inhoudsanalyse. Deze methode is voornamelijk gebaseerd op de dissertatie van Van Gorp over framing en wordt in 3.3.1 uitgelegd.

3.3.1 De theorie: een framingmatrix die een volledig beeld weergeeft

Veel framingonderzoek richt zich op de effecten van frames op een publiek en dat onderzoek wordt vaak verricht met behulp van kwantitatieve inhoudsanalyses. In die gevallen wordt vooraf bepaald wat belangrijke frames over een thema zijn en wordt vervolgens gezocht of er een meetbaar effect is bij publiek (Van Gorp, 2007: 13). Van Gorp stelt vraagtekens bij die methode (2007a, 71). Hoe is het bijvoorbeeld mogelijk om de betrouwbaarheid en validiteit van de gevonden frames te bepalen? En wat is precies de oorsprong van de frames die vastgesteld zijn? Zijn die vastgestelde frames alle mogelijke frames?

Van Gorp combineert deze deductieve kwantitatieve methode dan ook met een kwalitatieve inductieve analyse. Door eerst in kaart te brengen wat alle frames in een debat zijn en wat hun oorsprong is, kan vervolgens de dominantie van frames in kaart worden gebracht met een kwantitatieve inhoudsanalyse. De inductieve analyse van Van Gorp zorgt ervoor dat er een analyse tot stand komt die heel gedetailleerd is. Deze onderzoeksmethode is een voorbeeld van 'grounded theory' (2005: 102). Dit is een inductieve onderzoeksstrategie, waarin op basis van enkele specifieke gevallen wordt gewerkt naar een te generaliseren conclusie. Centraal in zijn onderzoek staat de volgende assumptie:

'Een centrale hypothese van de framingbenadering is dat de frames waaraan een tekst via allerlei *framing devices* refereert bepalend zijn voor de manier waarop de ontvanger de tekst interpreteert.' (Van Gorp, 2005: 61)

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Om tot een goede framinganalyse te komen staan vier principes centraal: (1) het hanteren van een open blik; (2) tegelijkertijd verzamelen, coderen, analyseren; (3) het verwerpen van het idee dat een tekst een vaste betekenis heeft en (4) voortdurend vergelijken van de data. Deze aanpak leidt tot een framingmatrix met verschillende frames die mutueel exclusief zijn. De verschillende verhalen en blikken op de feiten mogen elkaar niet overlappen en moeten elkaar zelfs uitsluiten (Van Gorp: 2005: 106). In zijn onderzoek wordt een frame opgebroken in verschillende onderdelen. Wat zijn de onderdelen die Van Gorp onderscheidt bij een frame en hoe worden deze gedefinieerd?

In de eerste plaats een *framing device*: de manifestatie van een bepaald frame in een tekst, bijvoorbeeld sleutelwoorden waaraan een frame te herkennen is, vaak in de vorm van een metafoor of aansluitend bij een stereotype (Van Gorp, 2005: 52). Bij het reconstrueren van een frame zijn de *reasoning devices* van groot belang. Dit zijn de verhalende elementen van een frame, bijvoorbeeld: 'verschillende definiëringen van de situatie, het aanduiden van de oorzaken, verantwoordelijkheid en oplossingen en morele uitspraken ten aanzien van de bestudeerde thematiek' (Van Gorp, 2007b: 16). Een frame is volgens Van Gorp een verhaal met verschillende elementen.

Sommige *framing devices* maken in een oogopslag duidelijk welk verhaal verteld wordt (in dit corpus bijvoorbeeld: 'Marokkaanse straatterroristjes'), voor andere frames zal er meer aandacht besteed moeten worden aan wat precies de *reasoning devices* zijn die van het frame een verhaal maken. Afsluitend: een situatie kan op verschillende manieren verteld worden. Die verschillende manieren worden door Van Gorp in kaart gebracht met behulp van een framingmatrix. Dit is een tabel die per frame de verschillende *reasoning devices* naast elkaar zet met als doel het weergeven van een mutueel exclusieve lijst van frames over een onderwerp.

Deze methode heeft natuurlijk ook nadelen. In de eerste plaats is het een hele arbeidsintensieve methode. Ook is de kwaliteit van het resultaat, de framingmatrix, afhankelijk van de onderzoeker. Indien die onervaren is met framing of een te subjectieve blik heeft, vertroebelt dat de resultaten. Het is daarom raadzaam om met meerdere onderzoekers, die allemaal bekwaam zijn in het herkennen van frames, aan een onderwerp te werken.

Concluderend, deze onderzoeksstrategie heeft als doel het geven van een zo volledig mogelijk beeld van de frames in een hoeveelheid teksten. Er wordt onderzocht tot alle *framing devices* zijn onderverdeeld bij een frame. Dat resulteert in een framingmatrix met mutueel exclusieve frames. De framingmatrix vergelijkt de verschillende frames op basis van hun reasoning devices. Dat levert een tabel op met de volgende elementen: probleem; dader; slachtoffer; oplossing en de framing devices die naar het frame verwijzen.

3.3.2 Operationalisering: een selectieve framingmatrix van PVV-Kamervragen

Hoe is de onderzoeksmethode van Van Gorp op dit onderzoek toegepast? De codering van de Kamervragen heeft plaatsgevonden aan de hand van de vier stappen van onderzoek die Van Gorp onderscheidt en die in de paragrafen hierboven zijn omschreven. In eerste instantie zijn met een open blik de PVV-Kamervragen gelezen. Opvallende woorden, metaforen en zinsconstructies zijn daarbij gemarkeerd met kleuren en opmerkingen in Microsoft Word (dit corpus met de volledige resultaten is te vinden in Bijlage IX). Na de eerste doorloop van alle vragen is ook nog een tweede doorloop gedaan en zijn er opnieuw markeringen aan de teksten toegevoegd.

Het verzamelen van gegevens bleek in dit geval niet nodig: het corpus van PVV-Kamervragen stond vanaf het begin van het onderzoek vast. Dat roept de volgende vraag op: kunnen de resultaten dan wel een volledige framingmatrix zijn? Nee. De inductieve analyse heeft namelijk maar een oorsprong: de PVV. Dat maakt andere visies op jeugdcriminaliteit niet zijn meegenomen in de analyse en dat het resultaat van deze analyse een incomplete framingmatrix is. De methode van Van Gorp wordt normaliter toegepast om een thema van alle kanten te belichten en verschillende meningen in kaart te brengen door uiteenlopende bronnen te raadplegen om alle mogelijke visies op een onderwerp in een framingmatrix onder te kunnen brengen.

Na het markeren van opvallende woorden en teksten, zijn al deze *framing devices* onder elkaar gezet en is begonnen met het groeperen van soortgelijke *framing devices* en het voorzichtig in kaart brengen van de eerste verhalende elementen (*reasoning devices*). De matrix van Van Gorp is daarbij als uitgangspunt genomen. De *framing devices* die op hun oplossing duiden zijn bij elkaar gezet en hetzelfde is gedaan voor de categorieën van daders, slachtoffers en moraal. Zo wordt duidelijk wat overeenkomende en verschillende verhalende elementen van de frames zijn. Op dat moment wordt nog geen conclusie getrokken over de frames. In de derde en laatste stap van de analyse is de framingmatrix voor de verschillende frames ingevuld. Die matrix kent de volgende elementen: een probleem, de veroorzaker, het slachtoffer, perspectief (oplossing) en de bijbehorende *framing devices* uit de tekst die naar het frame verwijzen. Hierbij is ook gebruik gemaakt van een al bestaande framingmatrix van Gagestein over hetzelfde onderwerp. Na deze eerste analyse zijn de resultaten besproken met Sarah Gagestein, een framingonderzoeker die recentelijk over jeugdcriminaliteit eenzelfde kwalitatieve analyse heeft verricht op een corpus van krantenartikelen over specifiekere onderwerpen als de aanpak van de Top-600 in Amsterdam en de zaak-Akpinar. Zij heeft de eerste resultaten van kritiek voorzien aan de hand van twee vragen:

- Zijn de frames mutueel exclusief?
- Zijn de frames plausibel?

Gezamenlijk zijn toen lastige voorbeelden uit de Kamervragen geanalyseerd en gecodeerd om uiteindelijk tot een matrix met vijf muteel exclusieve PVV-frames te komen.

3.4 Methode 2: Kwantitatieve inhoudsanalyse

De tweede onderzoeksmethode is een kwantitatieve inhoudsanalyse. Voor deze analyse is gebruik gemaakt van AmCAT en in deze paragraaf is uiteengezet hoe dit systeem werkt en hoe deze methode is toegepast op het corpus van PVV-Kamervragen en krantenartikelen. Veel framingonderzoek is kwantitatief en deductief. Vooraf opgestelde frames worden snel getest in grote hoeveelheden teksten. In dit Masteronderzoek zijn twee methoden gecombineerd. In plaats van deductief frames af te leiden om die te gaan zoeken in een groot corpus van krantenberichten, zijn de zoektermen voor deze analyse afgeleid van een inductieve, kwalitatieve analyse.

3.4.1 Automatische analyse: grote hoeveelheden tekst analyseren met AmCAT

Een kwantitatieve automatische inhoudsanalyse meet systematisch relevante concepten in een tekst (Van Atteveldt et al., 2014: 7) en wordt ingezet om frames te vinden in grote hoeveelheden teksten. AmCAT is een systeem dat dankzij de mogelijkheid tot zoekopdrachten dit onderzoek vergemakkelijkt. Dankzij AmCAT wordt de analyse automatisch verricht en dat maakt de methode snel en betrouwbaar (Van Atteveldt et al., 2014: 48).

Het automatische aspect van deze methode brengt ook risico's met zich mee, voornamelijk op het gebied van validiteit. De gevonden frames uit de kwalitatieve analyse zijn vertaald naar zoektermen en het is lastig vast te stellen of deze zoektermen ook echt het frame meten. Twee mogelijkheden zijn lastig uit te sluiten. In eerste instantie is dat een type 1 fout – een ten onrechte als positief aangemerkt item. Dit is bijvoorbeeld een artikel dat het frame 'allochtonenprobleem' herkent, maar niet over jeugdcriminaliteit blijkt te gaan. Daarnaast is dat een type 2 fout: een ten onrechte als negatief aangemerkt item (Van Atteveldt et al., 2014: 32). Om te garanderen dat de resultaten meten wat ze beogen te meten, zijn twee waarden berekend: de *precision* en de *recall*. Deze begrippen worden in paragraaf 3.4.2 toegelicht.

3.4.2 Operationalisering: vertaling framing devices naar zoektermen

De belangrijkste stap voor de analist in dit deelonderzoek is het vertalen van de aangetroffen *framing devices* naar zoektermen in AmCAT. Dankzij het gebruik van zoektermen is het mogelijk een automatische inhoudsanalyse te doen waarbij de computer het tellen voor zijn rekening neemt. In AmCAT worden de gevonden frames geteld per tekst. Dit betekent concreet dat er in het corpus van de Kamervragen gezocht wordt naar frames per vraagmoment en dat er bij de dagbladen gezocht wordt op frames per artikel.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Het resultaat van de kwalitatieve analyse – de ingevulde framingmatrix – is als basis genomen voor het vinden van de zoektermen. Om goede zoektermen te formuleren is het ook van belang synoniemen in kaart te brengen (Van Atteveldt et al., 2014: 24). De volgende stap was dan ook om te zoeken naar vergelijkbare woorden, zo zijn bijvoorbeeld ‘uitzichtloos’ en ‘(geen OF gebrek aan OF nauwelijks) kans’ toegevoegd aan de zoektermen voor het frame ‘kansloos’. De voorlopige zoektermen zijn daarna voorgelegd aan Nel Ruigrok – een onderzoeker op het gebied van mediajournalistiek aan de VU die veel onderzoek verricht met behulp van AmCAT – en dat heeft geresulteerd in een flinke inkorting van de zoektermen. Alleen de *framing devices* die ervoor zorgen dat er direct naar het frame wordt verwezen zijn gecodeerd tot zoektermen. De gebruikte zoektermen zijn te vinden in Bijlage I.

De validiteit van het onderzoek is gecontroleerd door de *precision* en *recall* te berekenen. De eerste term drukt de precisie van de zoekterm uit en verwijst naar het percentage gevonden resultaten uit dat ook terecht verwijst naar een frame. De *recall* wordt berekend om rekening te houden met de niet gevonden resultaten die mogelijk wel naar het gezochte concept verwijzen. Er is een spanning tussen *precision* en *recall*. Doorgaans geldt, hoe hoger de ene, hoe lager de andere term (Van Atteveldt et al., 2014: 32). De onderstaande tabel 4 geeft de scores per frame weer.

Tabel 4: Uitkomst berekening *precision* en *recall* per frame

Frame	Precision	Recall	Gemiddeld (F1-score)
Allochtonenprobleem	$44/50 = 0,88$	1	0,94
Disrespect ³	$5/26 = 0,81$	-	-
Kansloos	$45/50 = 0,9$	$139/139+(0,02*5623) = 0,55$	0,725
Soft	$42/50 = 0,84$	$384/384+(0,02*5343) = 0,78$	0,78
Straattuig	$42/40 = 0,82$	$263/263+(0,04*5143) = 0,56$	0,70

De scores voor de *precision* en *recall* worden uitgedrukt in een getal tussen de 0 en de 1. De *precision* verschilde voor de vijf frames tussen de 0,81 en 0,90. Met andere woorden, van de gevonden zoektermen dekte tussen de 81 en 90% de lading. De *recall* lag wat lager: tussen de 0,55

³ In totaal zijn er 26 verwijzingen naar dit frame gevonden. Een steekproef was om die reden niet nodig. Vanwege dit lage aantal is ook de *recall* niet berekend en is het frame niet meegenomen in de kwantitatieve analyses.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

en de 1,0. Dit houdt in dat de gevonden zoektermen tussen de 55% en de 100% van de alle artikelen uit het corpus van krantenartikelen gevonden hebben. Aangezien de twee van elkaar afhankelijk zijn, is ook per frame het gemiddelde van de twee berekend (de F1-score) en dat leverde een goede validiteitscore (Hayes et al., 2006: 11) op van tussen de 0,70 en de 1

3.5 Extra validering van de kwantitatieve methode

Naast de metingen van de *precision* en *recall* zijn ook de resultaten van de automatische en de handmatige analyse van de Kamervragen vergeleken om meer inzichtelijk te maken of de kwantitatieve methode meet wat de methode beoogt te meten. In deze paragraaf worden de resultaten van de vergelijking tussen beide vormen van onderzoek gepresenteerd. Er zijn in totaal vijf verschillende frames gevonden in de PVV-Kamervragen. Deze frames worden in 4.1.1 gepresenteerd en toegelicht. De onderstaande tabel 5 laat zien bij hoeveel vraagmomenten van de PVV de frames door de automatische analyses zijn geteld.

Tabel 5: Resultaten automatische analyse: aantal PVV-momenten per frame per jaar

Jaar	Straattuig	Allochtonen-probleem	Soft	Disrespect	Kansloos	Totaal gevonden frames (totaal momenten)
2007	13	12	7	0	1	33 (23)
2008	15	15	7	1	1	39 (24)
2009	10	8	8	1	1	28 (12)
2010	5	6	3	2	0	16 (7)
2011	14	10	1	0	0	25 (15)
2012	3	3	1	0	0	7 (4)
2013	1	2	0	0	0	3 (5)
Totaal	61	56	27	4	3	151 (90)
Percentage totaal	61/90 = 67,8%	56/90 = 62,2%	27/90 = 30%	4/90 = 4,4%	3/90 = 3,3%	167,8%

De handmatige resultaten zijn een extensie van het kwalitatieve onderzoek en als volgt tot stand gekomen. Nadat de framingmatrix is opgesteld, zijn alle Kamervragen opnieuw langsgelopen en is per moment steeds een, dan wel twee frames gecodeerd. Vervolgens zijn de aantallen frames geteld. Tabel 6 geeft weer hoe vaak de frames per PVV-vraagmoment door de handmatige analyse zijn geteld.

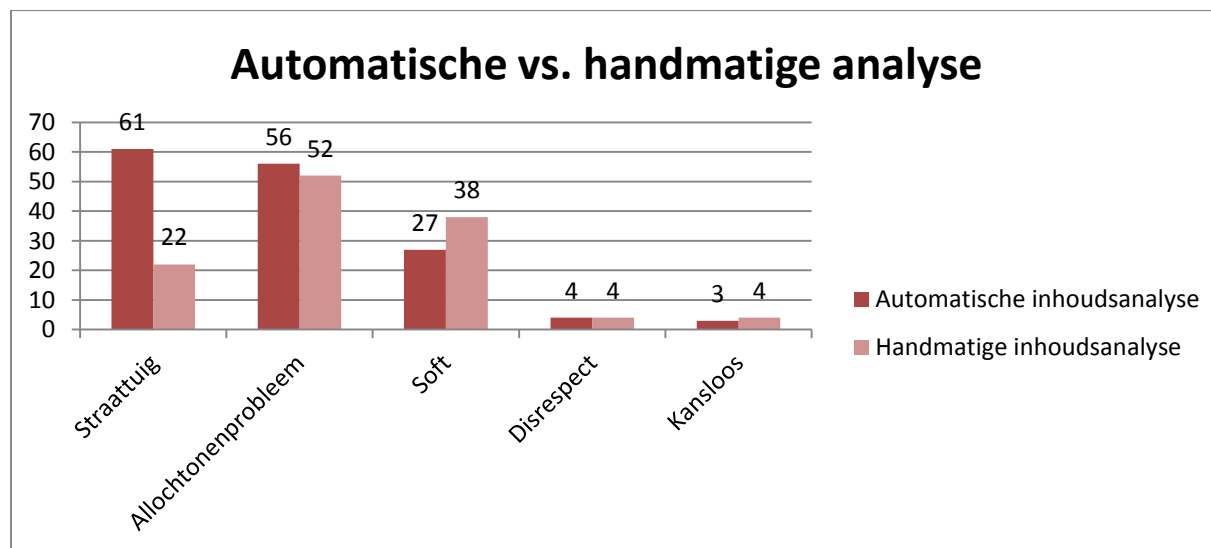
Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Tabel 6: Resultaten handmatige analyse: aantal PVV-momenten per frame per jaar

Jaar	Straattuig	Alloctonen- probleem	Soft	Disrespect	Kansloos	Totaal gevonden frames (totaal momenten)
2007	4	11	11	2	2	30 (23)
2008	1	14	12	2	1	30 (24)
2009	7	9	4	0	1	21 (12)
2010	3	4	3	0	0	10 (7)
2011	5	9	4	0	0	19 (15)
2012	2	3	1	0	0	6 (4)
2013	0	2	3	0	0	5 (5)
Totaal	22	52	38	4	4	120 (90)
Percentage totaal	22/90 = 24,4%	52/90 = 58%	38/90 =42,2%	4/90 =4,4%	4/90 = 4,4%	133,3%

Overeenkomsten en verschillen

Drie frames vertonen overeenkomstige resultaten: het ‘alloctonenprobleem-, ‘disrespect en ‘kansloosframe’ leveren ongeveer dezelfde aantallen op ongeacht de analyse. Dit is te zien in figuur 4, waar de resultaten uit de bovenstaande tabellen in een grafiek naast elkaar zijn gezet. De overeenkomsten tussen de twee analyses laten zien dat de zoektermen voor deze frames de lading goed dekken – zowel de *precision* als de *recall* van deze termen lijkt in orde te zijn, aangezien er amper verschil zit tussen de resultaten.

Figuur 4: Vergelijking handmatige en automatische resultaten van de vijf frames per aantal vraagemomenten

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Bij twee frames zijn de verschillen groter. Zeker het 'straattuigframe' levert twee uiteenlopende aantallen op. Dit frame wordt bijna drie keer zo vaak gevonden door de automatische analyse dan het handmatig is aangetroffen. Een mogelijke verklaring hiervoor is het aantal frames dat per moment handmatig is gecodeerd. Steeds is ervoor gekozen niet meer dan twee frames te coderen, terwijl in AmCAT soms drie of meer frames per vraagmoment zijn aangetroffen.

Het is in AmCAT ook mogelijk om te zien of frames allebei gevonden worden. Is dit zo, dan is er sprake van een associatie tussen twee frames. In AmCAT werd een zeer hoge associatie van 75% tussen het 'straattuigframe' en het 'allochtonenprobleemframe' gevonden. Het hoge aantal gecodeerde 'allochtonenprobleemframes' in de handmatige analyse impliceert dat bij het besluit om meer dan twee frames te tellen in deze analyse, het 'straattuigframe' waarschijnlijk vaker geteld zou zijn.

Het besluit om niet meer dan twee frames handmatig te coderen verklaart ook het verschil in totaal aantal gevonden frames per analyse. De volgende tabel 7 laat een overzicht zien van de totalen.

Tabel 7: Vergelijking totalen van de vraagmomenten tussen de automatische en handmatige analyse

Categorie	Automatische analyse	Handmatige analyse
Totaal aantal vraagmomenten	90	90
Vraagmomenten waarin een frame is aangetroffen	77	87
Totaal gecodeerde frames	151	120

Tabel 7 laat zien dat met de automatische analyse 31 frames meer gevonden zijn dan met de handmatige inhoudsanalyse, ondanks een lager aantal vraagmomenten waarin een frame is aangetroffen. Dat lagere aantal frames verklaart voor een groot gedeelte het missende aantal frames bij het 'straattuigframe'.

Ook bij het 'softframe' is er een aanmerkelijk verschil tussen de resultaten van beide analyse. Dit verschil is te verklaren door de diversiteit aan *framing devices* die het 'softframe' kent. In dit frame is de schuldige vaak een bewindslied – en in de Kamervragen wordt vaak gericht naar deze persoon gevraagd. Voorbeelden uit de artikelen zijn burgemeester Wolfsen van Utrecht en de burgemeester en politiewaarnemer uit Gouda. Om de *precision* van de zoekterm voor het 'softframe' te kunnen garanderen zijn woorden als 'burgemeester' niet gecodeerd. Een ander probleem in het omschrijven naar zoektermen bij dit frame is dat er bij het 'softframe' niet altijd een nadruk op hard straffen ligt, maar dat ook onnodige uitgaven in Kamervragen bekritiseerd worden. Dit is bijvoorbeeld te zien in de volgende serie vragen die als 'softframe' zijn gecodeerd:

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

‘Welke maatregelen bent u van plan te treffen ten einde dit linkse kulproject stop te zetten dat haaks staat op de afspraak uit het regeerakkoord geen doelgroepenbeleid meer te voeren?’

Hoe duidt u de linkse spilzucht om honderdduizenden euro's uit te geven aan een kulproject in een tijd van grote bezuinigingen?

Deelt u de mening dat de gemaakte kosten gekort dienen te worden op het gemeentefonds?’

Deze vergelijking laat zien dat de resultaten voor drie van de vijf frames valide zijn. Voor het ‘softframe’ mag verwacht worden dat het aantal aangetroffen artikelen een foutmarge bevat. Dit frame kent veel verschillende *framing devices* en is lastig om te schrijven naar precieze zoektermen. Om die reden zou het aantal gevonden zoekresultaten voor dit frame te laag uit kunnen vallen. Het verschil in resultaten voor het ‘straattuigframe’ is waarschijnlijk vooral te wijten aan het feit dat er bij de handmatige analyse niet meer dan twee frames zijn geteld. Vanwege de zeer specifieke zoekterm van dit frame (terr* OR tuig OR straattuig OR straatter* NOT (terrein OR terras* OR terra)) verwacht ik niet dat het aantal automatisch gevonden frames veel verschilt van de werkelijkheid.

Als aanvulling op de waarden van de *precision* en *recall* maakt deze vergelijking duidelijk dat er valide resultaten zijn voor drie van de vijf frames waarbij de aantallen amper verschillen. Ook het ‘straattuigframe’ dat te weinig kwalitatief gecodeerd is, omdat er niet meer dan twee frames per vraagmoment zijn geteld in de handmatige analyse van de Kamervragen, meet wat het beoogt te meten. Alleen voor het vijfde frame, het ‘softframe’ zullen de resultaten met voorzichtigheid behandeld moeten worden. De vergelijking tussen de handmatige en automatische analyse maakt daarmee inzichtelijk wat punten van aandacht zijn voor de combinatie van kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Wanneer een frame meer *framing devices* kent, wordt het lastiger om dit frame in zoektermen te vertalen zonder daarbij veel ruis in de zoektermen aan te treffen.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de uitgevoerde analyses gepresenteerd. Er is onderscheid gemaakt in kwalitatieve resultaten en kwantitatieve resultaten.

4.1 Kwalitatieve resultaten

In de volgende paragraaf zijn de gevonden frames in PVV-Kamervragen toegelicht en wordt besproken of de verwachting dat er overwegend harde frames worden ingezet door de PVV is uitgekomen.

4.1.1 Framingmatrix van PVV: vijf verschillende frames

In totaal zijn er vijf verschillende frames aangetroffen in de PVV-Kamervragen. Die frames zijn weergegeven in tabel 8. Die vijf frames worden in deze paragraaf toegelicht. Per frame is toegelicht welke aspecten uit de matrix de nadruk krijgen in de presentatie van het frame en welke *framing devices* daarbij worden ingezet door de Kamerleden.

Tabel 8: De vijf aangetroffen frames over jeugdcriminaliteit in 504 PVV-Kamervragen

Allochtonenprobleem
Disrespect
Kansloos
Soft
Straattuig

De framingmatrix die is afgebeeld in tabel 9 op de volgende twee bladzijden bevat alle frames die zijn gevonden in het corpus van PVV-Kamervragen, terwijl in Bijlage IX het hele corpus aan Kamervragen met opmerkingen is bijgevoegd.

Tabel 9: Resultaat van de inductieve kwalitatieve analyse: framingmatrix van de PVV-Kamervragen

Naam frame	Probleem	Veroorzaker	Slachtoffer	Oplossing	Framing devices
Allochtonen-probleem	Jeugdcriminaliteit wordt gedomineerd door allochtonen	Jonge allochtonen (vaak: Marokkanen); ellende van de multiculturele samenleving	Jonge kinderen, wijken, openbare veiligheid, bejaarden	Focus op doelgroep (1) hard straffen (2) uitzetten (3) denaturalisatie indien mogelijk	Marokkaanse criminele jongeren, Marokkaanse probleemjongeren, verzieken, Marokkaanse straatterroristen, terroriseren, Marokkaanse en Antilliaanse tuig, islamitische straatterroristen, terreur, Marokkaanse intifada, voortschrijdende islamisering, laffe Marokkaanse agressie, Marokkanenprobleem. Mislukking multiculturele samenleving, dweilen met de kraan open, immigratiestop, denaturaliseren, uitzetten.
Disrespect	Criminaliteit door jongeren	Ongemotiveerde jongeren voor de lol criminele activiteiten ondernemen	Begeleiders, kinderen, dieren, hardwerkenden	Hard aanpakken, laten zien dat dit niet getolereerd wordt	Ongemotiveerde, onfatsoen, respectloos, nonchalante 'stoere houding', voor de lol konijnen doodknuppelen, belagen, spel, (dis)respect, weerloos slachtoffer
Kansloos	De context leidt ertoe dat jongen crimineel gedrag vertonen	Vervelende context: - moslimpredikers - nalatige ouders	De jongeren zelf, die geen kans hebben door hun omstandigheden	Investeren in toekomst jongeren via aandacht en heropvoeding. Straffen moet iets opleveren. Ook: preventief optreden en kansen bieden	Kansloos, Omgeving, ouders (slecht, nalatig, afwezig), omstandigheden, opvoedkamp, Den Eng, Doggerbank, cursus seksuele voorlichting.
Soft	Huidige jeugdstraffen leveren onvoldoende resultaat op	Te softe aanpak van overheid, politiek en rechters	Maatschappij, begeleiders, want jongeren leren niets	Harder straffen. Probleem echt eens erkennen in plaats van dat pappen en nathouden	Soft, slap, pappen en nathouden, knuffelproject, (straat)coach, geldverslindend, links kulproject, subsidiering misdadigers, geldverslindend. Minimumstraffen invoeren, slecht gedrag verdient

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Straattuig	De straat moet worden terugveroverd van criminele jongeren	Straattuig; straatterroristen die buurtbewoners treiteren	Gewone burgers, wijkinwoners	Van de straat halen, harder straffen, politie op sterkte brengen, verlossen, bevrijden (indien allochtoon NL uitzetten)	bestrafing. goed gedrag behoort vanzelfsprekend te zijn. theedrinken. lachertje voor jonge criminelen Terroriseren, treiteren, intimidatie, capitulatie voor straatterreur, bedreigd en geïntimideerd, harde hand, straattuig, sterk, bevrijden, verlossen, beschermen, het leger, gewone burgers, spuugzat
-------------------	--	---	------------------------------	---	--

Alloctonenprobleem

In dit frame ligt de focus op de veroorzakers van het probleem en daarbij staat de afkomst van jeugdcriminelen centraal. Er wordt vaak gesproken over 'straattuig', 'tuig' of 'straatterroristen', maar er wordt vooral steeds een verwijzing naar de afkomst van de (mogelijke) daders gemaakt. Er wordt veel naar Marokkanen verwezen, maar ook Turken, Antilianen en Surinamers worden vermeld. De oplossingen in dit frame worden in gradaties gegeven. In eerste instantie wordt die bij hardere straffen gezocht; bij hardleers gedrag betreft de oplossing het tuig uitzetten en denaturaliseren en, in sommige gevallen zou dit moeten gebeuren inclusief ouders. De *framing devices* die dit frame typeren hebben betrekking op de dader: 'Marokkaanse straatterroristen, Marokkaanse intifada', en ook zijn de woorden 'denaturaliseren', 'uitzetten', 'immigratiestop' en 'islamisering' kenmerkend voor dit frame. Enkele voorbeelden van PVV-Kamervragen waarin dit frame schuilt zijn:

'Is het waar dat de daders behoren tot een groep *Turkse en Marokkaanse hangjongeren*? Erkent u dat deze problemen *een rechtstreeks gevolg* zijn van de *islamisering van Nederland*?'

'Bent u bereid om deze *criminele harde-kern-jongeren van Marokkaanse afkomst, pure straatterroristen* die voor *zoveel ellende* zorgen in de *Nederlandse samenleving*, te *denaturaliseren en het land uit te zetten*? Zo neen, waarom niet?'

Dit frame komt binnen een serie van Kamervragen op hetzelfde moment ook geregeld voor in combinatie met het 'softframe' en het 'straattuigframe'. In de eerste combinatie wordt dan vaak gerefereerd aan mislukt beleid, terwijl bij de tweede combinatie een harde aanpak de nadruk krijgt. Dit is te zien in volgende twee vragen:

'Kunt u de *massa-immigratie uit landen als Marokko stoppen* zodat het niet *dweilen met de kraan open* blijft bij het aanpakken van *Marokkaans tuig dat vrouwen minderwaardig vindt, geweld normaal vindt en geen enkel respect voor onze samenleving toont*? Zo nee, waarom niet?'

'Deelt u de mening dat het onacceptabel is dat *Marokkaanse straatterroristen* het leven van autochtone Nederlanders dusdanig *terroriseren* dat zij zich in *hun eigen land* niet langer veilig en welkom voelen? Zo ja, wat bent u voornemens te gaan doen om de Nederlanders tegen *dit straattuig te beschermen*?'

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Disrespect

In dit frame wordt de nadruk op een moreel beroep gelegd, meer dan bij de overige frames. Jongeren hebben geen respect meer voor de maatschappij en voor afgesproken normen en waarden. Uit disrespect, uit verveling gaan ze vervolgens misdaden plegen en dat zijn vaak zaken als vandalisme, pesterijen en treiterijen. Dit is een algemeen en terugkerend probleem waarbij er door de PVV vooral wordt ingestoken op de moraal van fatsoen en respect. Tegenover deze respectloze daders worden dan ook vaak modelburgers of weerloze individuen als slachtoffer geplaatst. *Framing devices* die dit frame kenmerken zijn: 'fatsoen', 'respect' en 'hardwerkende Nederlanders'. Een voorbeeld van een PVV-Kamervraag is:

'Waarom beschermt u weerloze dieren niet tegen de beesten? Waarom laat u dit onfatsoen ongestraft zijn gang gaan, als fatsoen en respect [bij] u toch hoog in het vaandel staan?'

Kansloos

Dit frame richt zich op de omgeving van jeugdcriminelen. Die context is zo negatief dat de criminelen eigenlijk bij voorbaat al kansloos zijn en wel in de criminaliteit moeten eindigen. Het frame is daarmee iets zachter dan de voorgaande frames, aangezien de schuldvraag minder centraal staat. Dit frame wordt door de PVV uitsluitend gebruikt in een allochtone context waarbij 'moslimpredikers' of 'een mislukte opvoeding' maken dat een allochtone jongere in het criminele circuit aanwezig is. De oplossing van dit frame is het uit deze omgeving plaatsen van de jongere, dan wel door een opvoedkamp, dan wel door moskeeën in Nederland te verbieden. Een vraag van de PVV is de volgende:

'Deelt u de mening dat een dergelijk opvoedprogramma een betere weg is dan deze hangjongeren/straatterroristen te belonen voor hun slechte gedrag en hen in vrije tijd met 20 jongerencoaches te begeleiden? Zo neen, waarom niet?'

Soft

Dit frame kent een andere veroorzaker dan de overige frames. Niet de jonge criminelen, maar een soft beleid van de overheid is de oorzaak dat het misgaat met jonge criminelen. De PVV spreekt over 'linkse kulprojecten', 'pappen-en-nathouden' of over 'bewindslieden die falen'. Als gevolg van hun falen lopen criminelen weer snel vrij op straat. Hier wordt een duidelijke oplossing tegenovergesteld: harder straffen. In veel gevallen wordt ook de afkomst van de daders genoemd en wordt er gesuggereerd dat die afkomst ook onderdeel van het probleem is. Het verschil met het

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

‘allochtonenprobleemframe’ zit in de veroorzaker: de overheid versus de allochtone straatterrorist.
Voorbeelden van vragen zijn:

‘Bent u bereid om dit soort «*knuffelprojecten*», waarmee overheidsgeld of -middelen zijn gemoeid, *direct te verbieden* en ervoor te zorgen dat het *zuurverdiende geld van de Nederlandse belastingbetaler niet meer verspild wordt aan dit soort foute initiatieven*? Zo neen, waarom niet?’

‘Deelt u de mening dat hiermee opnieuw is aangetoond dat de «*pappen en nathouden*»-aanpak van de *door Marokkanen veroorzaakte problemen helemaal niet werkt*? Zo nee, waarom niet? Zo ja, bent u bereid onmiddellijk te stoppen met het geld uitgeven richting gemeenten die daar niets concreets mee doen?’

Straattuig

In dit frame staan zowel de veroorzaker van het probleem als de oplossing centraal: tuig is de baas op straat en die straat moet terugveroverd worden door de politie. Wijkbewoners en gewone Nederlanders zijn de dupe van dit tuig en zij moeten ‘verlost’ worden van en ‘beschermd’ worden tegen deze terroristen die ervoor zorgen dat we niet meer veilig zijn in onze eigen omgeving. De *framing devices* van dit frame hebben betrekking op de daders die omschreven worden als ‘straattuig’, ‘straatterroristen’, ‘tuig’ of ‘terroristjes’. Vaak wordt de afkomst van dit tuig genoemd en dat maakt dat dit frame geregeld voorkomt in overeenkomst met het frame ‘allochtonenprobleem’. Een voorbeeld is de volgende vraag:

‘Deelt u de mening dat het Amsterdamse politiekorps dit bureau *op sterkte moet brengen*, om de overlast en criminaliteit van voornamelijk *Marokkaanse jongeren* te kunnen bestrijden? Zo neen, waarom niet?’

4.1.2 De PVV-frames focussen op een repressieve aanpak van jeugdcriminaliteit

De eerste verwachting van dit onderzoek was als volgt:

(1) De frames in PVV-Kamervragen zijn overwegend ‘harde’ frames.

Uit de kwalitatieve analyse is gebleken dat deze verwachting is uitgekomen. Er zijn vijf verschillende frames aangetroffen in de PVV-Kamervragen, waarvan vier insteken op een harde aanpak van jeugdcriminaliteit. Het ‘kansloosframe’ is een meer preventief frame waarin de crimineel ook zelf als slachtoffer wordt neergezet, maar in de manier waarop dit frame wordt

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

ingezet door de PVV is dat eigenlijk niet het geval. De PVV focust namelijk op jonge moslims die kansloos zijn door hun gemeenschap en stelt dan harde oplossingen voor, zoals het bannen van alle 'moslimpredikers'.

Een soortgelijke inductieve kwalitatieve analyse van jeugdcriminaliteit is ook verricht met krantenartikelen uit 2007 en 2011 als corpus (in Ruigrok et al., 2014: 99). In vergelijking met die studie wordt de helft van het scala aan frames aangetroffen. Vrijwel alle repressieve frames zijn ook in de PVV-Kamervragen aangetroffen, terwijl alleen het 'kansloosframe' als preventief frame is gevonden. De oplossing voor jeugdcriminaliteit is volgens de PVV dan ook een harde, repressieve aanpak en de communicatie in Kamervragen is daarmee gelijk aan de communicatie in de verkiezingsprogramma's van de partij.

Wat valt nog meer op in de kwalitatieve analyse? De framing in de Kamervragen is veelal episodisch: aan de hand van een incident (en vaak met een referentie aan een hierover verschenen krantenartikel) wordt de behoefte aan actie van de overheid benadrukt. Ook lijken enkele frames in combinatie met elkaar genoemd te worden. In de vraagmomenten komen vaak meerdere frames aan bod. Zeker de frames 'allochtonenprobleem', 'soft' en 'straattuig' komen geregeld in dezelfde serie Kamervragen voor. De PVV wijst dan zowel (allochtoon) straattuig als een softe overheid aan als schuldige.

4.2 Kwantitatieve resultaten

In deze paragraaf zijn de resultaten van het kwantitatieve onderzoek uiteengezet. Voordat de hypothesen beantwoord worden, zijn eerst de grove resultaten met de aantallen aangetroffen frames gepresenteerd.

4.2.1 PVV-Kamervragen: 'straattuig' en 'allochtonenprobleem' dominante frames

In tabel 10 zijn de uitkomsten van de automatische analyse van de frames in de vraagmomenten per jaar uiteengezet. De aantallen staan in de tabel gesorteerd op frequentie van het frame. Bij het totaal staat tussen haakjes hoeveel vraagmomenten van de PVV in dat jaar zijn geanalyseerd.

Tabel 10: Resultaten automatische analyse: aantal gevonden frames in PVV-vraagmomenten per frame per jaar

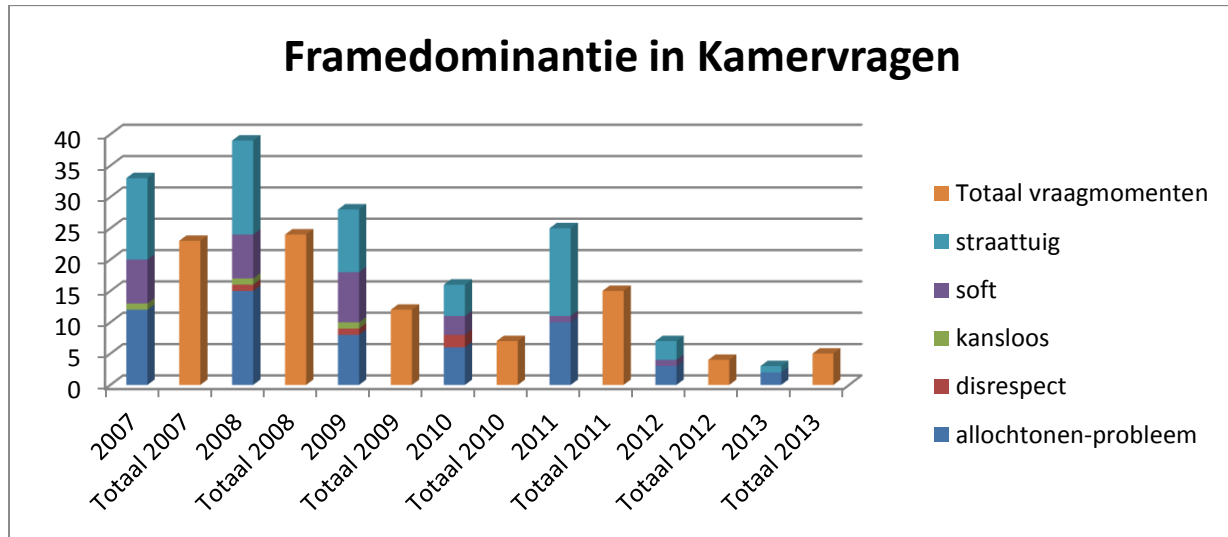
Jaar	Straattuig	Allochtonen- probleem	Soft	Disrespect	Kansloos	Totaal
2007	13	12	7	0	1	33 (23)
2008	15	15	7	1	1	39 (24)
2009	10	8	8	1	1	28 (12)
2010	5	6	3	2	0	16 (7)
2011	14	10	1	0	0	25 (15)
2012	3	3	1	0	0	7 (4)
2013	1	2	0	0	0	3 (5)
Totaal (%)	61 (67,8%)	56 (62,2%)	27 (30%)	4 (4,4%)	3 (3,3%)	151 (90) (167,8%)

Er zijn in totaal 90 vraagmomenten van de PVV geanalyseerd. In 77 van die momenten is door de automatische analyse minstens één frame herkend, terwijl 13 momenten geen match met de zoektermen opleverden. De frames 'straattuig' en 'allochtonenprobleem' zijn het vaakst aangetroffen in de Kamervragen, allebei in meer dan 60% van de vraagmomenten, terwijl het 'softframe' in ongeveer een derde van de momenten is aangetroffen. Het 'disrespect-' en het 'kansloosframe' komen weinig voor.

Frames komen ook geregeld voor in combinatie met een ander frame. Het totaal aantal gevonden frames (151) is meer dan de helft van het totaal aantal meetmomenten (90) en bijna het dubbele van het aantal momenten dat er frames zijn gevonden (77). Met andere woorden, als een serie Kamervragen een frame bevatte, dan worden er gemiddeld ongeveer twee frames per vraagmoment gevonden. De ontwikkeling van de dominantie van de frames van 2007 tot en met 2013 is in figuur 5 weergegeven.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Figuur 5: Ontwikkeling van de framedominantie in PVV-vraagmomenten van 2007 tot en met 2013

Figuur 5 maakt duidelijk dat met uitzondering van 2011 het aantal frames dat gevonden is in PVV-Kamervragen afneemt. Dit is logisch gezien het dalende aantal momenten waarop de partij Kamervragen stelt. Vanaf 2011 worden het 'kansloosframe' en het 'disrespectframe' niet meer aangetroffen. Ook het 'softframe' wordt vanaf 2010 minder aangetroffen, terwijl de dominantie van het 'straattuigframe' en het 'allochtonenprobleemframe' ongeveer gelijk blijft over de hele periode.

4.2.2 Krantenartikelen: 'allochtonenprobleem' dominant frame

In tabel 11 is de verdeling van de frames per jaar in de krantenartikelen uiteengezet. De frames staan opnieuw in volgorde van frequentie. Bij het totaal staat tussen haakjes hoeveel krantenartikelen er in dat jaar zijn geanalyseerd.

Tabel 11: Resultaten automatische analyse: aantal gevonden frames in krantenartikelen per frame per jaar

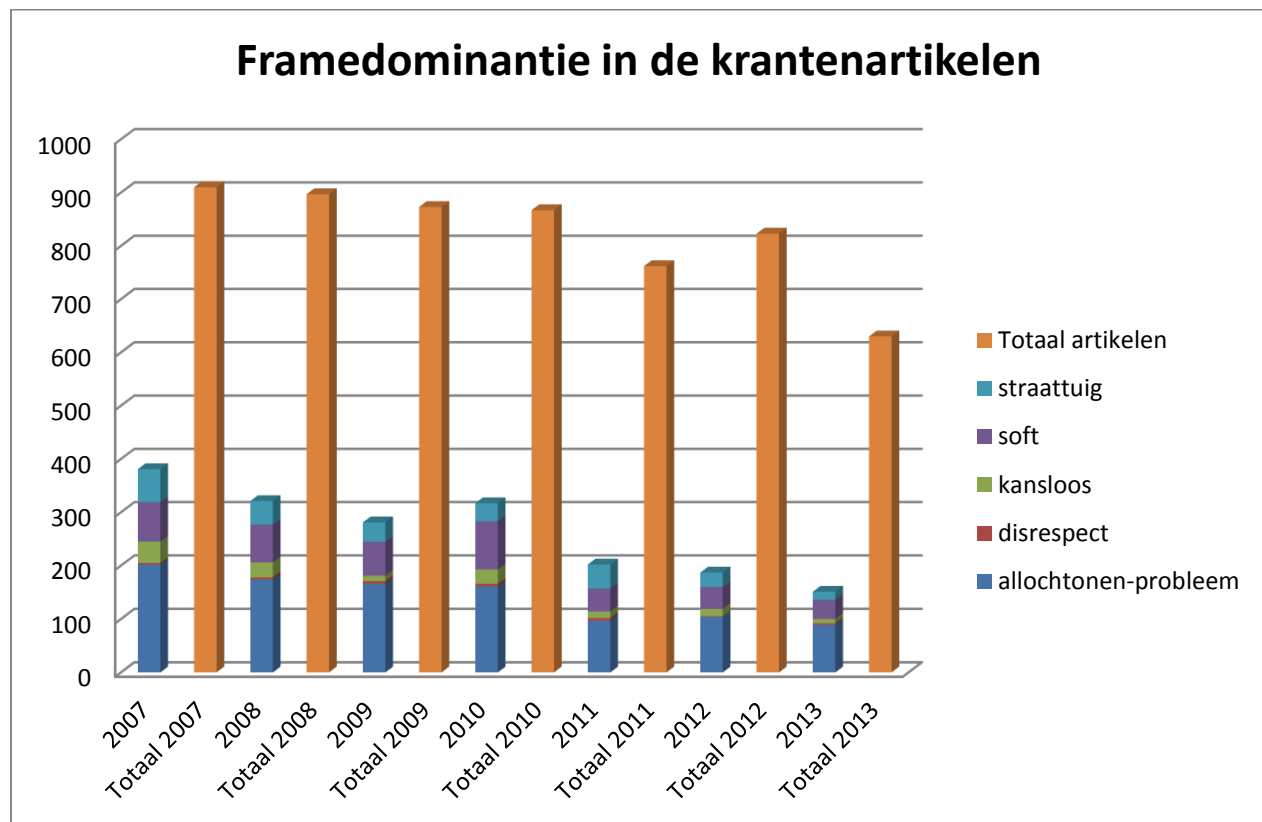
Jaar	Allochtonen-probleem	Soft	Straattuig	Kansloos	Disrespect	Totaal
2007	202	74	62	40	3	381 (910)
2008	174	71	44	28	4	321 (897)
2009	166	64	36	10	5	281 (873)
2010	161	90	34	27	5	317 (867)
2011	97	43	45	12	5	202 (762)
2012	104	41	27	14	1	187 (823)
2013	89	36	15	8	3	151 (630)
Totaal	993	419	263	139	26	1840 (5762)
(%)	(17,2%)	(7,3%)	(4,6%)	(2,4%)	(0,5%)	(31,9%)

In totaal zijn er 5762 artikelen geanalyseerd. In 1468 (25,3%) van die artikelen is een frame aangetroffen. Tabel 11 laat zien dat de automatische analyse in totaal 1840 frames heeft

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

aangetroffen. Dit aantal (1840) ligt een stuk hoger dan het aantal artikelen dat een frame bevat (1468). Met andere woorden, in vier artikelen met een frame worden gemiddeld vijf frames aangetroffen.

Wanneer de aantallen van de verschillende frames geanalyseerd worden, dan valt op dat het 'allochtonenprobleemframe' met afstand het meest aangetroffen frame is. In bijna 1000 artikelen is het 'allochtonenprobleem' gecodeerd. Ook het 'softframe', het 'straattuigframe' en het 'kansloosframe' worden frequent gevonden in de krantenartikelen, maar ook opgeteld komen deze frames minder vaak voor dan het 'allochtonenprobleemframe', dat daarmee de krantenartikelen domineert. Het aantal artikelen dat het 'disrespectframe' bevat is verwaarloosbaar: in 26 van de 5762 artikelen wordt hiernaar verwezen. De ontwikkeling van de dominantie van de frames van 2007 tot en met 2013 is in de onderstaande figuur 6 weergegeven.

Figuur 6: Ontwikkeling van de framedominantie in kranten van 2007 tot en met 2013

Figuur 6 maakt duidelijk dat ook het aantal artikelen over jeugdcriminaliteit is afgenomen. Dit is in lijn met de trend van de dalende cijfers over jeugdcriminaliteit. Er zijn twee jaren die daar een uitzondering op vormen. In 2010 breekt het aantal frames met de trend, terwijl in 2012 het aantal krantenartikel met de trend breekt. Wat betreft de dominantie van frames: het 'allochtonenprobleemframe' is in ieder jaar het meest dominante frame en wordt geleidelijk een

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

beetje dominantier. In de gehele periode vertegenwoordigt dit frame een aandeel van 54% van de frames, terwijl in 2012 en 2013 dit percentage op 55 en 58% ligt. Zie bijlage II voor een overzicht van de percentages frames per jaar en figuur 7 hieronder voor een overzicht van de dominantie over de gehele periode van zeven jaar.

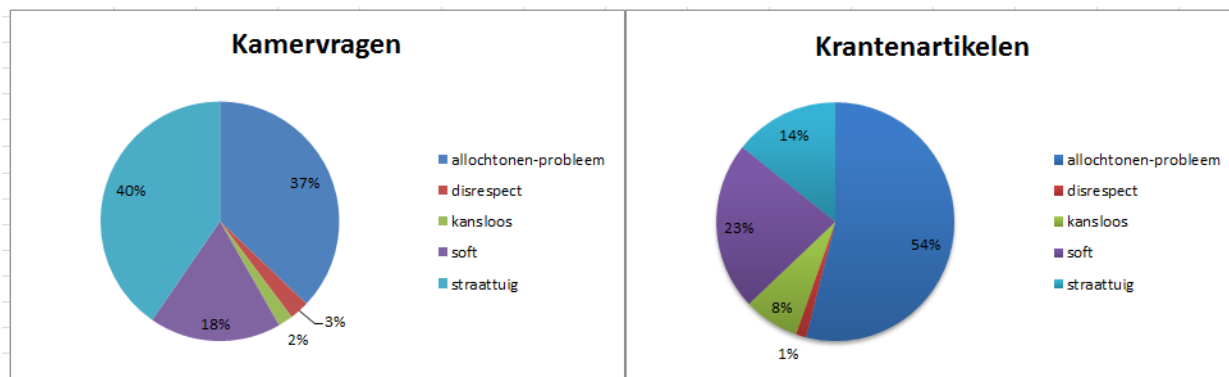
4.2.3 Vijf frames worden aangetroffen in zowel de Kamervragen als de kranten

De tweede hypothese van dit onderzoek was als volgt:

(2) de frames uit de PVV-Kamervragen worden ook aangetroffen in de berichtgeving in kranten.

De vijf aangetroffen frames zijn vertaald naar zoektermen om in een grote database de Kamervragen met de kranten te kunnen vergelijken. Alle opgestelde frames werden aangetroffen in berichtgeving in kranten en daarmee is de tweede hypothese van dit onderzoek bevestigd.

Er is een afnemend aantal frames in zowel de vraagmomenten als de krantenberichten. Qua frequentie van de frames zijn er overeenkomsten en verschillen tussen de Kamervragen en de krantenberichten. Het 'allochtonenprobleemframe' komt in zowel de Kamervragen als de kranten veel voor, terwijl het 'straattuigframe' vooral in de Kamervragen veel aanwezig is. Het 'disrespectframe' komt in allebei zelden voor, terwijl het 'kansloosframe' dat door de PVV weinig gebruikt wordt, juist weer meer voorkomt in kranten. Voor beide corpora is in een cirkeldiagram in kaart gebracht welk aandeel van het totaal aantal frames wordt opgemaakt door de vijf verschillende frames.

Figuur 7: Verdeling van het aantal gevonden frames per corpus: Kamervragen en krantenartikelen

De cirkeldiagrammen in figuur 7 laten zien dat het 'allochtonenprobleemframe' in beide corpora veel voorkomt en dat het 'disrespectframe' een marginale rol speelt in zowel de Kamervragen als de krantenartikelen.

4.2.3 Meest extreme frame wordt niet vaker aangetroffen door kranten

De derde hypothese van dit onderzoek had betrekking op extreme frames. Er werd verwacht dat deze frames relatief vaker aangetroffen zouden worden in kranten:

(3) de meest extreme frames in PVV-Kamervragen worden ook meer aangetroffen in daaropvolgende berichtgeving in kranten.

Om deze verwachting te toetsen is eerst bepaald wat een extreem is en vervolgens wat het meest extreme frame is. Een extreem frame is een frame dat oproept tot directe actie en dat schrik aanjaagt. Hier is gekozen voor het meest gevonden frame in de PVV-Kamervragen: het 'straattuigframe'. In dit frame wordt het probleem heel duidelijk geschetst en wordt aangemoedigd tot streng en hard aanpakken. De daders worden geen 'jeugdige criminelen' of 'boefjes' genoemd, maar worden consequent neergezet met extreme bewoordingen als 'straattuig', 'terroristen' of 'terroristjes'. Figuur 7 spreekt tegen dat dit frame het vaakst voorkomt. Zowel het 'allochtonenprobleemframe' als het 'softframe' wordt vaker aangetroffen in artikelen. De derde verwachting is daarmee verworpen.

Verklaringen voor de dominantie van frames in de krantenartikelen

Wat zijn mogelijke verklaringen voor de dominantie van sommige frames? Een mogelijke verklaring voor het verwerpen van hypothese 3 is dat dit frame erg extreem was en dat de *framing devices* als straatterrorist, straattuig en terrorisme te opvallend zijn om door een journalist in een artikel opgeschreven te worden. Een dergelijk term wordt niet snel onbewust door een journalist overgenomen. Een conclusie in het WODC-onderzoek was dat jeugdcriminaliteit op zichzelf een nieuwswaardig fenomeen is en dat de media daarom veel schrijven over deze vorm van criminaliteit en dan vaak ook episodische, repressieve frames inzetten (Ruigrok et al., 2014: 61).

Aangezien alle frames van de PVV een repressieve aanpak voorstellen die oproept tot handelen en de urgentie benadrukt, zou achteraf gesteld kunnen worden dat het niet waar is dat een meer extreem frame daarom eerder overgenomen wordt door de media dan een ander frame.

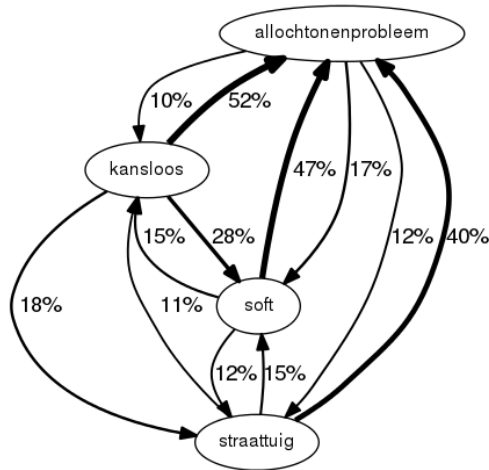
Wat betreft het 'allochtonenprobleemframe', dit frame kende de volgende, brede zoekterm: (Marok* OR Turk* OR Antil* OR Surina* OR allo*). Daarmee valt niet uit te sluiten dat ook artikelen die alleen naar allochtonen verwijzen, zonder dit problematisch te vinden zijn gecodeerd als 'allochtonenprobleemframe'.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

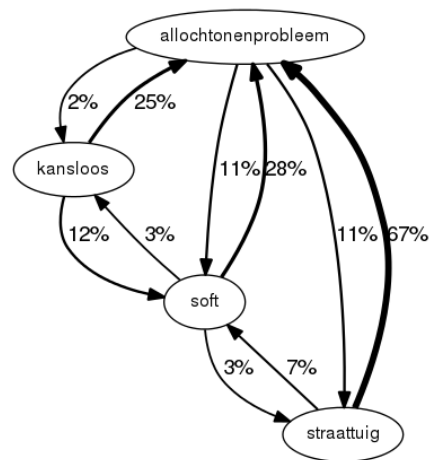
Ook maken diepte-interviews met journalisten duidelijk dat het taboe op het benoemen van de nationaliteit van een jeugdcrimineel aan het verdwijnen is (Ruigrok et al., 2014: 74). Dit zouden verklaringen kunnen zijn voor het hoge aantal artikelen met het 'allochtonenprobleemframe'. Het vaker voorkomen van het 'kansloosframe' in de krantenartikelen is te begrijpen, aangezien ook andere politieke partijen dit frame op jeugdcriminaliteit waarschijnlijk communiceren. Het 'softframe' kent veel verschillende *framing devices* en is daarom lastig te coderen naar zoektermen. Het aantal vraagmomenten is daarom bijvoorbeeld lager dan in de werkelijkheid en dat zou kunnen. Dit is ook een vrij algemeen repressief frame met de nadruk op harder straffen zonder dat de dader centraal staat.

4.2.4 Sterkere associatie 'straattuigframe' en 'allochtonenprobleemframe' in kranten

In AmCAT is het voorkomen van meerdere frames in één artikel in kaart te brengen met behulp van associatiepatronen. Een associatiepatroon is een grafische weergave die laat zien hoe vaak frames in combinatie met elkaar genoemd worden in de onderzochte teksten. De pijl met een percentage staat in figuur 8, 9 en 10 voor de conditionele kans dat bij het voorkomen van frame 1, ook frame 2 voorkomt. Een voorbeeld: in figuur 8 is er een kans van 40% dat het 'straattuigframe' in combinatie met het 'allochtonenprobleemframe' voorkomt. Er waren in totaal in 2007 62 artikelen die het 'straattuigframe' bevatten en dat betekent dat in 25 van die gevallen ook het 'allochtonenprobleemframe' is aangetroffen. In figuur 8 en figuur 9 is goed zichtbaar dat de associatie tussen 'allochtonenprobleem' en 'straattuig' in krantenberichten is toegenomen. In 2007 was deze associatie 40%, terwijl in 2013 in 67% van de artikelen die het 'straattuigframe' bevatten ook het 'allochtonenprobleemframe' werd vermeld.

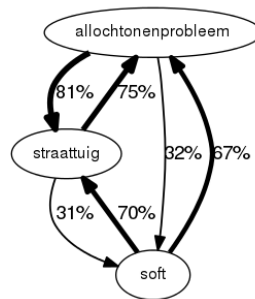
Figuur 8: Associatiepatroon van de kranten uit 2007 (Aantal artikelen = 288)

Figuur 9: Associatiepatroon van de kranten uit 2013 (Aantal artikelen = 126)

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Ook de PVV maakt in haar Kamervragen een sterke associatie tussen deze twee frames. De onderstaande figuur 10 laat zien dat het 'straattuigframe' en het 'allochtonenprobleemframe' in alle geanalyseerde Kamervragen vaak allebei vermeld worden. Wanneer het 'straattuigframe' is gecodeerd, wordt in driekwart van de gevallen ook het 'allochtonenprobleemframe' aangetroffen.

Figuur 10: Associatiepatroon van de PVV-vraagmomenten tussen 1-1-2007 en 31-12-2013 (Aantal vraagmomenten = 77)

Deze associatiepatronen geven weer dat in de communicatie over jeugdcriminaliteit vaak verschillende frames genoemd worden binnen één artikel. De PVV legt in een meerderheid van haar Kamervragen een link tussen straattuig en afkomst en inmiddels wordt deze link ook door kranten in twee derde van de gepubliceerde artikelen over jeugdcriminaliteit gemaakt. Ook in het onderzoek van Ruigrok werd gevonden dat de associatie in 2011 sterker was dan in 2007 (et al., 2014: 10). In dit onderzoek is het effect niet specifiek gemeten, maar op basis van onderzoek van (Iyengar, 1991: 45) kan er vanuit gegaan worden dat dergelijke berichtgeving een effect heeft op wat in de samenleving gebeurt. Een dergelijk frame kan vervolgens onbedoeld doorwerken in iets relatief onschuldigs als een maatschappijleerboek.

Associatie neemt toe ondanks een afname in PVV-Kamervragen

Dit resultaat is in lijn met de bevindingen uit het WODC-onderzoek (Ruigrok et al., 2014: 55) maar opvallend is dat het percentage in 2013 hoger ligt dan in 2011, terwijl het brongebruik van die berichten in kranten gewijzigd is. Waar in 2007 oppositiepartijen (waaronder de PVV) een groot deel van de bronnen voor kranten vormden, was de voornaamste bron in 2011 het ministerie van Veiligheid & Justitie. Een brononderzoek in 2013 is niet uitgevoerd en daarom kan niet gesteld worden dat de PVV minder werd aangehaald als bron en het ministerie meer. Wel is het opvallend dat met minder Kamervragen van de PVV in de jaren vanaf 2011 de associatie sterker is geworden. Een journalist van een populaire krant zegt in dat onderzoek het volgende over het noemen van de afkomst van een crimineel:

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

‘Als het goed gaat, schrijf je er niet over’

‘Soms wel, hoe goed Marokkaanse meiden het doen, dat ze hun studie afmaken en dat ze het goed doen, maar dat biedt geen tegenwicht aan al die rotberichten over Marokkaanse jongetjes.’ (Ruigrok et al., 2014: 74)

De redactiechef van een gratis krant bevestigt dat journalisten termen overnemen van politici:

‘Als zij het doen, wie zijn wij dan om het niet te gebruiken. Dan denk ik dat Marcouch zelf Marokkaan is, politieman is geweest, en als hij het in zijn buurt als beschrijft als tuig van de richel, dan mogen wij het ook wel. Ik heb er ook zelf rondgelopen, en tja, het is ook gewoon tuig. Als ze op auto’s springen, ruiten ingooien en het maakt ze niets uit, tja dan is het tuig’. (Ruigrok et al., 2014: 74)

Deze citaten van journalisten laten zien dat het taboe op het benoemen van de afkomst van een criminele jongere aan het verdwijnen is. Dat komt ook tot uiting in het hoge aantal gevonden resultaten van het ‘allochtonenprobleemframe’. Een andere verklaring ligt wellicht bij de communicatie vanuit het ministerie van Veiligheid en Justitie. Journalisten geven aan dat het ministerie vaak persberichten communiceert en dat in die berichten ook vaak een repressieve aanpak wordt gepropageerd (Ruigrok et al., 2014: 80).

4.2.5 Correlatie van aantallen ‘straattuigframe’ en ‘allochtonenprobleemframe’

Centraal in dit onderzoek staat de vraag in hoeverre er een verband is tussen de frames in PVV-Kamervragen en krantenartikelen. De aanwezigheid van de vijf frames in allebei de corpora beantwoordt die vraag nog niet helemaal. Om meer te weten te komen, is ook gezocht naar een soortgelijk patroon van frames in beide corpora. Er is gekozen om per kwartaal te vergelijken. Dit levert namelijk 28 periodes op met aantallen frames die afdoende zijn om te vergelijken tussen de Kamervragen en de krantenartikelen. Dit zou niet meer het geval zijn als er per maand wordt vergeleken, terwijl meten per jaar of half jaar weinig zegt over de relatie tussen beide corpora.

Per kwartaal is vervolgens geteld hoe vaak een frame voorkwam en dit is vertaald naar een percentage van het totaal aantal artikelen over jeugdcriminaliteit per kwartaal van die krant, zodat er gecorrigeerd werd voor het totaal aantal artikelen dat een krant over jeugdcriminaliteit publiceerde. De percentages zijn tot slot met elkaar vergeleken om een de significantie van een relatie vast te stellen. De tabel met het overzicht van deze aantallen is te vinden in Bijlage III.

Niet alle PVV-frames zijn vaak genoeg aangetroffen in de Kamervragen om met de kwartaalgegevens vervolgens de correlatie tussen de vraagmomenten en de krantenartikelen te

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

testen. Dit was wel mogelijk voor de combinatie van het 'straattuigframe' en het 'allochtonenprobleemframe'. Om meer te kunnen concluderen over deze relatie is de correlatie van de meest voorkomende frames – het 'straattuigframe' en het 'allochtonenprobleemframe' tussen de vraagmomenten en de krantenartikelen in SPSS uitgerekend. Idealiter was deze correlatie voor alle frames uitgerekend, maar alleen de combinatie van deze twee frames zorgde voor een betrouwbaar aantal om statistisch te vergelijken. Tabel 12 laat de resultaten van Pearson-correlatietest zien.

Tabel 12: Correlatietabel combinatie frames 'straattuig' en 'allochtonenprobleem' per kwartaal

		Correlations	
		AP&Straat in PVV- Kamervragen	AP&Straat in Kranten
AP&Straat in PVV- Kamervragen	Pearson Correlation	1	.438*
	Sig. (2-tailed)		.020
	N	28	28
AP&Straat in Kranten	Pearson Correlation	.438*	1
	Sig. (2-tailed)	.020	
	N	28	28

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Deze resultaten betekenen het volgende: binnen een kwartaal is er een significante correlatie van 0,438 ($p = 0,02$) tussen het aantal getelde frames 'straattuig' en 'allochtonenprobleem' in de Kamervragen en de krantenartikelen. Met andere woorden, de frequentie van het framegebruik van de PVV in Kamervragen en het voorkomen van deze frames in krantenartikelen vertonen een vergelijkbaar patroon binnen een kwartaal. Meer van deze frames in de Kamervragen, betekent ook meer van deze frames in de kranten. Een correlatiecoëfficiënt zegt echter niets over de mogelijke richting van een verband. Het is mogelijk dat er eerst een krantenartikel is met deze twee frames, waarna de PVV een Kamervraag hierover stelt, maar het kan ook zo zijn dat de krantenartikelen verschijnen naar aanleiding van PVV-Kamervragen. In bijlage IV is te vinden wat de frequenties per kwartaal waren voor beide corpora en welke getallen met elkaar zijn vergeleken.

Er is ook geprobeerd om nog gedetailleerder op het niveau van tijd te analyseren. De twee corpora en de frames zijn ook op weekniveau vergeleken. In 62 van de 67 weken (93%) waarin PVV-Kamervragen met deze frames zijn geteld, zijn ook artikelen met deze frames verschenen. Wanneer de vergelijking de andere kant op gemaakt wordt, geldt dat 87 van de 313 verschenen artikelen (28%) zijn gepubliceerd in een week zonder dat er een PVV-Kamervraag in dezelfde week is gesteld. De 93% zou kunnen duiden dat er in de artikelen over de frames uit de Kamervragen

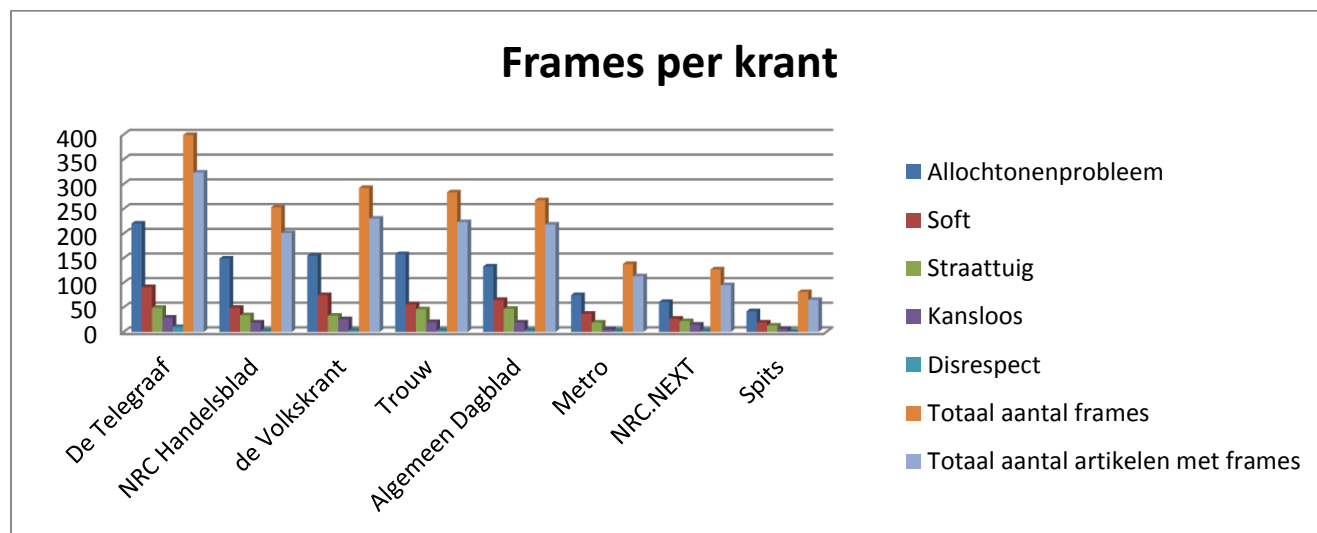

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

geschreven worden of andersom en geven daarom geen uitsluitsel over mogelijke causaliteit. Zie bijlage V voor een overzicht van de tabel met de frames per jaar en weeknummer.

4.2.6 Relatief meer frames in kwaliteitskranten dan in populaire en gratis kranten

In deze laatste paragraaf van de kwantitatieve resultaten worden de resultaten per krant en type krant gepresenteerd. Figuur 11 is een grafische weergave van het aantal frames per krant. Per krant is ook te zien hoeveel frames er in totaal in de artikelen zijn aangetroffen en in hoeveel artikelen er frames gevonden zijn.

Figuur 11: Totaal aantal gevonden frames per krant

Figuur 11 laat zien dat er in de Telegraaf het meeste frames gevonden zijn. In de Volkskrant, NRC-Handelsblad, Algemeen Dagblad en Trouw zijn ongeveer dezelfde aantallen frames gevonden. Om tot een vergelijking van de kranten te komen, zijn echter niet de absolute aantallen frames geanalyseerd, maar is het aantal gevonden frames uitgedrukt in het aantal artikelen in een kwartaal. Een tabel met het aantal frames per krant is te vinden in bijlage VI. Zo is de vierde en laatste hypothese van dit onderzoek getest. Die hypothese was als volgt:

- (4) populaire kranten en gratis kranten zullen meer harde frames gebruiken dan kwaliteitskranten.

Tabel 13 laat op de volgende bladzijde zien hoeveel frames er per type krant gevonden zijn en hoeveel artikelen per type krant over jeugdcriminaliteit zijn verschenen in de geanalyseerde periode.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

Tabel 13: Aantal gevonden frames per type krant voor de periode van 2007 tot en met 2013

Type krant	Allochtonen- probleem	Soft	Straat- tuig	Kans- loos	Disres- pect	Totaal aantal frames	Totaal aantal artikelen met frames	Totaal artikelen
Kwaliteits- krant	523	207	135	80	10	955	749	2083
Populaire krant	353	156	96	48	13	666	541	2514
Gratis krant	117	56	32	11	3	219	178	1165
Totaal	993	419	263	139	26	1840	1468	5762

Tabel 13 geeft weer dat er in de kwaliteitskranten meer PVV-frames zijn gevonden dan in de populaire en gratis kranten. Dit terwijl er meer artikelen zijn verschenen in populaire kranten over jeugdcriminaliteit. Dat wordt bevestigd in tabel 14, waarin het percentage artikelen van een type krant met een frame is samengevat.

Tabel 14: Percentage artikelen dat een frame bevat per type krant per frame

Frame	Percentage frames kwaliteitskranten	Percentage frames populaire kranten	Percentage frames gratis kranten
Allochtonenprobleem	24,51%	14,61%	9,72%
Kansloos	3,67%	1,94%	0,91%
Soft	9,83%	6,14%	5,03%
Straattuig	6,50%	3,76%	2,67%

Wat opvalt in bovenstaande tabel 14 is dat het percentage frames van kwaliteitskranten niet lager is – zoals de hypothese veronderstelt – maar een stuk hoger ligt. De gemiddeldes zijn met elkaar vergeleken met behulp van een ANOVA-test. Uit die test bleek dat bij zowel de vier vergelijkingen tussen de kwaliteitskranten en de populaire kranten als de vier vergelijkingen tussen de kwaliteitskranten en de gratis kranten het verschil significant meer was (p tussen de 0.000 en de 0.006). In Bijlage VII is een overzicht van deze resultaten uit *SPSS* gepresenteerd. Uit deze test valt dus op te maken dat de hypothese dat populaire en gratis kranten meer frames overnemen dan kwaliteitskranten verworpen is en dat het tegendeel zelfs significant bevonden is.

Wat betekenen deze cijfers? De vijf frames van de PVV, vier repressief en één preventief, komen significant vaker voor in kwaliteitskranten dan in populaire en gratis kranten. Een mogelijke verklaring voor deze resultaten is te vinden in het onderzoek van Ruigrok et al. Zij lieten in hun

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

onderzoek zien dat kwaliteitskranten schrijven over ontwikkelingen en beleid en daarmee de uitzondering vormen: andere media gebruiken meer episodisch framing over strafrechtelijke incidenten (2014: 58).

Een thematische benadering van jeugdcriminaliteit gaat in op verschillende perspectieven en benaderingswijzen. De artikelen in de kwaliteitskranten zouden dan ook meer preventieve frames dan de andere kranten kunnen gebruiken. Aangezien in deze studie alleen de PVV-frames zijn vertaald naar zoektermen en daarbij een scala aan 'zachte' frames over jeugdcriminaliteit buiten beschouwing is gelaten, is het lastig om precies te verklaren waarom er meer frames zijn in kwaliteitskranten. Wel is gezocht naar enkele voorbeelden van de berichten uit kwaliteitskranten die de PVV-frames bevatten om zo duiding te kunnen geven aan deze uitkomst.

In een artikel uit Trouw is zowel het 'straattuigframe' als het 'allochtonenprobleemframe' gevonden. Uit een artikel waarin een criminoloog en traumatoloog aan het woord wordt gelaten, komt de volgende passage:

'Marokkaanse jongens die hele wijken terroriseren hebben vaak een fragiele innerlijke structuur en een kwetsbare biologische bagage. Maar daarom mogen ze nog best hard worden aangepakt (...) Rotjochies die hele wijken terroriseren hebben dus psychologisch vaak een fragiele innerlijke structuur door pedagogische verwaarlozing, mishandeling en sociale uitsluiting.' (Trouw, 2007)

In een ander artikel uit de Volkskrant wordt ingegaan op een wijk in Gouda. Beide frames worden ook in dit artikel aangetroffen, maar voornamelijk omdat de Telegraaf wordt geciteerd:

'Oosterwei, de Marokkaans getinte wijk in Gouda, staat te boek als niet pluis. Maar men was op de goede weg (...) In De Telegraaf heette Oosterwei een "vrijstaat voor tuig".' (Volkskrant, 2008)

Beide artikelen zijn in zijn geheel te vinden in Bijlage VIII en maken melding van de afkomst van een crimineel en kennen een verwijzing naar tuig of terrorisme. De PVV-frames worden gebruikt. Het beeld dat in de artikelen wordt geschetst is echter genuanceerder. In het eerste artikel wordt ook gewezen op de psychische oorzaken voor criminaliteit en zou in de framingmatrix van Gagestein uit het WODC-onderzoek gecodeerd zijn als het 'voorbestedframe'. In het tweede artikel wordt de ophef over twee incidenten in een Goudse wijk in perspectief gezet:

'De burgemeester heeft er een vermoeiende week op zitten, tijdens welke de media en de politiek ("en dan bedoel ik niet alleen Wilders") zich aan stemmingmakerij hebben schuldig gemaakt. Hij windt zich hevig op over het gecreëerde beeld van een lokale overheid die de overlast bagatelliseert.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

“Dat is een fabeltje, beweerd door mensen die het woord niet eens kunnen schrijven”.’ (Volkskrant, 2008)

Hoewel slechts twee artikelen in kaart zijn gebracht, laten deze artikelen wel zien dat er naast de PVV-frames ook een ander beeld van jeugdcriminaliteit geschetst wordt. Dit neemt niet weg dat de PVV-frames een bepaalde dominantie hebben. Woorden als ‘tuig’ blijven beter hangen dan het ook gebruikte ‘niet pluis’. Het is de vraag of de nuance van het artikel evenveel impact heeft op de lezer als het melding maken van *framing devices* ‘tuig’ en ‘terroriseren’ uit PVV-frames.

5. Conclusie en Discussie

In dit laatste hoofdstuk van dit onderzoek wordt de onderzoeksvraag beantwoord. Dit hoofdstuk is onderverdeeld in een conclusie en een discussie. In het eerste gedeelte worden de belangrijkste resultaten van het onderzoek verklaard. In de discussie wordt ingegaan op framingonderzoek en het wetenschappelijke en maatschappelijk belang daarvan.

5.1 Conclusie: aannemelijk verband frames in beide corpora

In dit onderzoek stond de volgende vraag centraal: **in hoeverre is er een verband tussen de frames in PVV-Kamervragen over jeugdcriminaliteit en berichtgeving hierover in geschreven media in de periode van januari 2007 tot en met december 2013?**

In de volgende paragrafen wordt antwoord gegeven op de hoofdvraag aan de hand van de opgestelde verwachtingen en wordt ingegaan op hoe de richting van de relatie in nieuw onderzoek onderzocht kan worden.

5.1.1 PVV communiceert voornamelijk repressieve frames in Kamervragen

Voor dat er sprake is van een verband, moest eerst worden vastgesteld wat voor frames de PVV communiceert. De kwalitatieve analyse leverde, in lijn met de verwachting, vijf verschillende PVV-frames op, die allemaal op een eigen manier naar een repressieve aanpak verwezen. De eerste hypothese van dit onderzoek, dat de PVV overwegende repressieve frames zou communiceren, is daarmee bevestigd.

5.1.2 Correlatie tussen twee frames in Kamervragen en in kranten

Daarna is getest of er ook overeenkomsten in frames tussen beide corpora zijn. Die overeenkomst is aanwezig: de vijf frames uit de PVV-Kamervragen worden alle vijf ook aangetroffen in krantenberichten. Om meer te kunnen zeggen over de aard van het verband is vervolgens geanalyseerd of er een correlatie in tijd bestaat tussen de frames in Kamervragen en krantenartikelen. Er is een significante correlatie ($R = 0,438$ en $p = 0,02$) gevonden tussen het aantal maal dat de PVV het 'straattuigframe' en het 'allochtonenprobleemframe' inzet binnen een kwartaal en het aantal frames dat in datzelfde kwartaal in kranten wordt gevonden.

Met andere woorden, hoe meer de PVV deze frames inzette, hoe vaker de frames in datzelfde kwartaal in de kranten werden gevonden. Over de richting van deze correlatie kunnen geen precieze uitspraken gedaan worden. Wel is het zo dat een vraagmoment van de PVV met een van deze twee frames in 93% van de gevallen samenging met een artikel dat een van deze frames

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

bevatte in dezelfde week. Ook is het zo dat kwaliteitskranten pas vanaf 2008 de term ‘Marokkaanse straatterreur’ gebruiken; voor de komst van de PVV in de Kamer werd deze term nog niet ingezet.

5.1.3 Meest extreme frame wordt niet vaker aangetroffen in kranten

De derde hypothese van dit onderzoek was dat het meest extreme frame, het ‘straattuigframe’ relatief vaker aangetroffen zou worden in kranten dan de andere frames. Dit bleek niet zo te zijn. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat dit frame meer opvalt en het snel met de PVV wordt geassocieerd. Een journalist zal daarom minder geneigd zijn om dit frame bewust over te nemen en het frame ook niet zo snel onbewust overnemen: het frame is namelijk moeilijk te missen.

In 2013 maken kranten wel een sterkere koppeling tussen de afkomst van een crimineel en het frame ‘straattuig’. De PVV legt tussen 2007 en 2013 in driekwart van alle vraagmomenten waarin het frame ‘straattuig’ wordt ingezet een relatie met de afkomst van een dader. Waar kranten dit in 2007 nog in 40% van de gevallen deden, is dat percentage zes jaar later in 2013 67%.

5.1.4 Kwaliteitskranten gebruiken meer frames dan populaire en gratis kranten

De laatste hypothese was dat populaire en gratis kranten meer PVV-frames zouden inzetten dan kwaliteitskranten. Deze hypothese is verworpen: de vier PVV-frames worden significant meer gebruikt in kwaliteitskranten dan in populaire en gratis kranten. Een mogelijke verklaring ligt in het gebruik van thematische frames door de kwaliteitskranten. De kranten zijn niet kwalitatief geanalyseerd, maar een blik op twee van de vele artikelen in kwaliteitskranten waarin de frames ‘straattuig’ en ‘allochtonenprobleem’ zijn gevonden, maakt duidelijk dat de kranten ook een ander beeld dan de PVV-frames in hun bericht weergeven. In de discussie wordt ingegaan op de vraag of dit erkennen van het frame wenselijk is.

Een andere mogelijke verklaring voor de PVV-frames in kwaliteitskranten heeft te maken met het ministerie. Zo is er sinds 2010 in Ivo Opstelten een VVD-minister die het ministerie van Veiligheid en Justitie leidt. Aangezien het ministerie steeds vaker als bron wordt gebruikt door kranten, zou het goed mogelijk kunnen zijn dat dat een verklaring is voor de toename in harde, repressieve frames in de media (Ruigrok et al., 2014: 66). Een journalist van een kwaliteitskrant zegt daar het volgende over: ‘Er wordt gevochten met de PVV vanwege die harde aanpak. Die willen het nog harder. Er spelen allerlei belangen.’ (Ruigrok et al., 2014: 80).

Om tot slot de hoofdvraag te beantwoorden: in hoeverre is er een verband tussen de frames in de PVV-Kamervragen en de krantenartikelen? Er werd een oorzakelijk verband verwacht waarin de frames van de PVV ook aangetroffen zouden worden in krantenberichten. De vijf frames van de PVV

zijn ook allemaal in krantenartikelen aangetroffen. Er is een correlatie vastgesteld voor de twee meest voorkomende frames in de PVV-Kamervragen en hun voorkomen in krantenartikelen. Over de richting van de correlatie en daarmee de causaliteit van de relatie valt echter geen conclusie te trekken: daar is een andere combinatie van onderzoek voor noodzakelijk.

Wat zegt de gevonden correlatie over het verband? Komt eerst de Kamervraag of verschijnt eerst een artikel? Met andere woorden, is de PVV bekwaam in het stellen van een vraag over iets dat al in de media speelt of zorgt de PVV dat de media over hun frames gaan schrijven? Deze vraag is niet met zekerheid te beantwoorden door dit onderzoek. Een kwalitatieve inductieve framinganalyse van de berichtgeving een week voor of twee dagen na een Kamervraag, zoals ook verricht door Vliegthart en Van Aelst in 2014, aangevuld met diepte-interviews met journalisten lijkt de beste manier om de richting van de relatie tussen politiek en media te onderzoeken. Zo geven journalisten bijvoorbeeld aan dat er vaak een 'een-tweetje' met politici plaatsvindt met als gevolg een artikel en een Kamervraag (Ruigrok et al., 2014: 55).

Een laatste blik op het corpus maakt duidelijk dat de PVV selectief is in de kranten die het gebruikt als bron. Zo wordt er 55 keer naar De Telegraaf verwezen en 14 maal naar het Algemeen Dagblad (zie bijlage IX voor het hele corpus aan PVV-Kamervragen met de verwijzingen naar kranten). Naar de andere zes kranten die zijn geanalyseerd wordt niet of niet meer dan drie keer in het corpus verwezen. Dit is opnieuw slechts een indicatie voor de richting, maar het zou er bijvoorbeeld wel op kunnen duiden dat de PVV-frames worden overgenomen door kranten en niet andersom.

5.2 Discussie

De onderstaande paragrafen vormen een reflectie op het verrichte onderzoek en benadrukken de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek. Ook worden er suggesties voor verder onderzoek aangedragen.

5.2.1 Combinatie kwalitatief en kwantitatief onderzoek biedt extra inzicht

De relatie tussen politiek en media is er een van wederzijdse afhankelijkheid. In een tijd waarin het voor politici belangrijker wordt om in te spelen op medialogica, is framingonderzoek relevant. Framing biedt politici een mogelijkheid om op de media-agenda te komen. De combinatie van kwalitatief en kwantitatief onderzoek is van essentieel belang voor goed framingonderzoek. Daar waar bij kwalitatief onderzoek door de holistische zoekstrategie een volledig beeld van de frames gegeven wordt (Van Gorp, 2005: 109), kan door een aanvullend kwantitatief onderzoek de dominantie van frames in kaart gebracht worden. Matthes concludeert dat er weinig

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

framingonderzoek is dat verwachtingen test (2009: 360). Gedurende dit onderzoek is duidelijk geworden waarom: zonder context is het lastig om kwantitatieve resultaten te duiden. Er valt weinig te zeggen over het verband waarin deze frames genoemd worden. Wel kan gesteld worden dat in het geval van framing 'ontkennen ook erkennen' is en dat een aangetroffen frame, ook al is de context nog zo negatief, bijdraagt aan de dominantie van een frame.

Wat zijn aandachtspunten voor framingonderzoek? De vergelijking tussen de handmatige en automatische analyse maakt duidelijk dat een frame met veel verschillende *framing devices* heel lastig te vertalen is naar zoektermen zonder dat die term veel ruis bevat. Kwantitatief onderzoek zonder een voorgaande kwalitatieve analyse is daarom in mijn optiek weinig interessant. Enerzijds is het goed om te weten dat een frame voorkomt, en zeker dat het in combinatie met een ander frame voorkomt. Anderzijds, er zijn veel verschillende woorden die naar eenzelfde frame kunnen verwijzen en zonder kwalitatieve analyse is het daarom lastig conclusies te trekken over kwantitatief framingonderzoek zonder opnieuw een handmatige (kwalitatieve) analyse te verrichten. De combinatie van kwalitatief en kwantitatief onderzoek is noodzakelijk om conclusies te kunnen trekken over de dominantie van frames en hoe zich dat ontwikkelt in verloop van tijd.

Met betrekking tot dit onderzoek dienen ook enkele beperkingen genoemd te worden. Zo is de inductieve analyse is uitgevoerd door een enkele analist en is de inductieve kwalitatieve analyse van Van Gorp niet gebruikt om een volledig beeld weer te geven, maar is een selectie van teksten geanalyseerd. Dat zou de kwaliteit van een framingmatrix kunnen schaden, aangezien sommige PVV-frames wellicht een andere oorsprong hebben en beter begrepen kunnen worden als die oorsprong geanalyseerd wordt.

5.2.2 Maatschappelijke relevantie: de rol van journalisten in berichtgeving

Dit onderzoek roept ook vragen op over de journalistiek. Er is geen causale relatie gevonden tussen de frames in beide corpora, maar wel een correlatie. Zo is het de vraag of journalisten van kwaliteitskranten bewust of onbewust zoveel frames van de PVV in hun artikelen gebruiken. Indien dit onbewust is, dan is het voor hen belangrijk om zich af te vragen of dit is wat ze willen. 'Ontkennen is erkennen' is een stelregel van framing, dus een kritische blik of ontkenning van het bestaan van 'Marokkaanse straatterroristen' zal dit frame in de hoofden van de lezer toch versterken.

Framingeffecten zijn niet het onderwerp van deze scriptie geweest, maar onderzoek (Iyengar, 1991: 45) laat zien dat negatieve berichtgeving lezers een gevoel van onveiligheid kan geven. Jeugdcriminaliteit in Nederland neemt nog steeds af. Nederland wordt veiliger. Gezien deze trends zou kunnen worden verwacht dat burgers zich daadwerkelijk ook veiliger voelen in het

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

dagelijks leven. Echter, episodische berichten over framing dragen niet bij aan dit gevoel van veiligheid. Dat roept de vraag op: Is dit wenselijk voor journalisten, het ministerie en de maatschappij?

In een democratie mogen we verwachten dat media vooral gericht zijn op het informeren van de burgers. Zij zijn als het ware de spiegel op de maatschappij en zouden de burger vooral moeten laten zien hoe de ‘werkelijkheid’ eruit ziet. Feiten en cijfers zijn daarbij van belang omdat die een beeld geven van de ernst van het probleem waarover wordt bericht. Als niet de feiten, maar andere, zoals commerciële of politieke belangen, een rol spelen, dan staat die functie van media onder druk. Er kan daarmee gesteld worden dat journalisten een verantwoordelijkheid hebben om in lijn met de feiten en de cijfers te communiceren. Dit is echter makkelijker gezegd dan gedaan. Het WODC-onderzoek maakt duidelijk dat journalisten ook afhankelijk zijn van bronnen: ‘Te kritische journalisten krijgen geen primeurs.’ (Ruigrok et al., 2014: 11). Die bronnen zijn echter niet objectief; ook het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft bijvoorbeeld een belang bij het communiceren van een repressieve aanpak. Ook houden journalisten rekening met wat mensen willen lezen en berichten over jeugdcriminaliteit worden graag gelezen (Ruigrok et al., 2013a: 9).

Over de cijfers melden journalisten dat deze niet interessant zijn en dat negatief nieuws meer nieuws is. De Amerikaanse wiskundige Paulos (2013) beargumenteert in zijn boek *A Mathematician reads the newspaper* dat cijfers juist duiding kunnen geven aan trends en dat journalisten daarom hun standaardset aan vragen moeten uitbreiden met vragen als: ‘Hoeveel? Welk aandeel? Hoe groot is de kans?’ om betere journalistiek te leveren:

‘As we’ll see, “number stories” complement, deepen and regularly undermine “people stories.” Probability considerations can enhance articles on crime, health risks, or racial and ethnic bias.’ (Paulos, 2013: 10).

Voor journalisten zou er een taak kunnen liggen om meer gebruik te maken van cijfers en minder episodisch te berichten over incidenten die lezers angst aan kunnen jagen.

Tot slot zou ik graag zelf de vraag ‘zijn alle jonge Marokkanen crimineel?’ uit het maatschappijleerboek willen beantwoorden. Framing wint van feiten en ontkennen is erkennen. Zelfs het meest positieve antwoord impliceert al een onwaarheid jegens ‘de Marokkaan’. In de vraag zit daarom al een antwoord verborgen dat meer schade aanricht dan de vragensteller vermoedelijk heeft bedoeld.

Literatuur

- Aelst, P. Van & R. Vliegenthart (2014). 'Studying the Tango.' *Journalism Studies*, 15(4). 392-410.
- Baars, R. (2014). 'Woede om teksten over Marokkanen in schoolboek'. *Ad.nl* 14 september 2014, 21 september 2014
<<http://www.ad.nl/ad/nl/1012/Nederland/article/detail/3744934/2014/09/09/Woede-om-teksten-over-Marokkanen-in-schoolboek.dhtml>>
- Atteveldt, van, W., N. Ruigrok, J. Takens & C. Jacobi (2014) 'Inhoudsanalyse met Amcat.'
- Atteveldt, van, W. (2008). *Semantic Network Analysis: Techniques for Extracting, Representing, and Querying Media Content* (dissertation). Charleston, SC: BookSurge.
- Bakker, P. & P.L.M. Vasterman (2013). 'Wilders en de media, meta-analyse van 41 artikelen, theses, rapporten, boeken en hoofdstukken.' *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 41(3), 82-98.
- Beckett, K. (1997). *Making Crime Pay: Law and Order in Contemporary American Politics*. New York: Oxford Univ. Press.
- Beckett, K. & N. Murakawa (2012). 'Mapping the shadow carceral state: Towards an institutionally capacious approach to punishment.' *Theoretical Criminology*, 0(0), 1-24.
- Brants, K. & P. Van Praag (2005). *Politiek en media in verwarring. De verkiezingscampagnes in het lange jaar 2002*. Amsterdam: Het Spinhuis
- Bruijn, de, H. (2011). *Framing. Over de macht van taal in de politiek*. Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij Atlas Contact.
- Budzilowicz, L. (2002). *Framing responsibility on local television news*. Newark: University of Delaware.
- Cohen, B. (1963). *The press and foreign policy*. Princeton: Princeton University Press.
- Druckman, J.N. (2001). 'On the Limits of Framing Effects: Who Can Frame?' *The Journal of Politics*. 63(4), 1041-1066.
- Entman, R.M. (1993). 'Framing: Toward clarification of a fractured paradigm.' *Journal of Communication* 43 (4), 51-58.
- Floor, J. (2006). *Media in de stemming? Nederlandse dagbladen en het referendum over de Europese Grondwet*. Doctoraalscriptie, Universiteit van Amsterdam.
- Gagestein, S. (2012). 'Natuurramp, bonuscultuur of kans: crisisframes.' *Bestuurskunde* 12 (04), 11-20.
- Gorp, Van, B. (2006). *Framing asiel: indringers en slachtoffers in de pers*. Leuven: Acco.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

- Van Gorp, B. (2007a). 'The Constructionist Approach to Framing: Bringing Culture Back' *Journal of Communication*, 57, 60-78.
- Van Gorp, B. (2007b). 'Het reconstrueren van frames via inductieve inhoudsanalyse: uitgangspunten en procedures.' *KWALON*, 35(2), 13-18.
- Greer, C. (2007). *News Media, Victims and Crime*. London: Sage Publications Ltd.
- Gross, K. (2008). 'Framing Persuasive Appeals: Episodic and Thematic Framing, Emotional Response and Policy Opinion'. *Political Psychology*, Vol. 29, No. 2 169 – 192.
- Hänggli, R. & H. Kriesi, (2012). 'Frame Construction and Frame Promotion (Strategic Framing Choices)'. *American Behavioral Scientist*, 56(3), 260-278.
- Hanitzsch, T. (2007). 'Deconstructing journalism culture. Toward a universal theory.' *Communication Theory* 17(4), 367-385.
- Hayes, J. H., Dekhtyar, A., & Sundaram, S. K. (2006). 'Advancing candidate link generation for requirements tracing: The study of methods.' *Software Engineering, IEEE Transactions on*, 32(1), 4-19.
- Iyengar, S. (1991). *Is Anyone Responsible?: How Television Frames Political Issues*. Chicago: University of Chicago Press.
- Iyengar, S. (1996). 'Framing responsibility for political issues.' *Annals of the American Academy of Political and Social Science* 546, 59-70
- Jewkes, Y. (2011). *Media and Crime*. London: Sage.
- Kaiser, A. (1994). 'Een wereld van papier. Werkwijze en uiterlijk van de Nederlandse krant.' In: J. Bardoel & J. Bierhoff (red.), *Media; feiten, structuren* (pp. 126-144). Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Kiousis, S., M. Mitrook, X. Wu & T. Seltzer. (2006). 'First- and Second-Level Agenda-Building and Agenda-Setting Effects: Exploring the Linkages among Candidate News Releases, Media Coverage, and Public Opinion during the 2002 Florida Gubernatorial Election'. *Journal of Public Relations Research* 18(3), 265-285.
- Laan, A. van der & Blom, M. (2011). *Jeugdcriminaliteit in de periode 1996-2010. Ontwikkelingen in zelfgerapporteerde daders, door de politie aangehouden verdachten en strafrechtelijke daders op basis van de Monitor Jeugdcriminaliteit 2010*. WODC cahier 2011-02. Den Haag: WODC-CBS.
- Lent, Van. L. (2008). *Externe openbaarheid van het strafproces*. Den Haag: Boom juridische uitgevers.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

- Matthes, J. (2012). 'Framing Politics: an Integrative Approach.' *American Behavioral Scientist*, 56(3), 247-259.
- Matthes, J. (2009). 'What's in a Frame? A Content Analysis of Media Framing Studies in the World's Leading Communication Journals, 1990-2005.' *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 86(2), 349-367.
- Miller, J.M. (2007). 'Examining the Mediators of Agenda Setting: A New Experimental Paradigm Reveals the Role of Emotions.' *Political Psychology*, 28(6), 689-717.
- NDP Nieuwsmedia. (2014). 'Verspreide oplage per titel per provincie.' *NDP Nieuwsmedia 2014 1 oktober 2014* <<http://www.oplagen-dagbladen.nl/>>
- Parmelee, J.H. (2013). 'The agenda-building function of political tweets.' *New media & society*, 0(0), 1-17.
- Paulos, J.A. (2013). *A mathematician reads the newspaper*. New York: Basic Books.
- Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling (2003). *Medialogica. Over het krachtenveld tussen burgers, media en politiek*. Den Haag: SDU.
- Reichert, F. (2013). 'Press Reports about Causes of Juvenile Crime and Associated Claims in the German Press.' *International Journal of Criminology and Sociology*, 2, 328-347.
- Ruigrok, N. & W. van Atteveldt (2007). 'Global Angling with a Local Angle: How U.S., British, and Dutch Newspapers Frame Global and Local Terrorist Attacks.' *Press/Politics*, 12(1), 68-90.
- Ruigrok, N., J. Schaper, K. Welbers, & C. Jacobi (2010). 'Communicatiewetenschappelijke theorie voor de praktijk.' *Onderzoeksrapport van de Nederlandse Nieuwsmonitor*. Amsterdam: Stichting het Persinstituut.
- Ruigrok, N., J. Schaper, K. Welbers, C. Jacobi & P. Van De Beek (2012). 'Journalistiek, media & medialogica.' *Onderzoeksrapport van de Nederlandse Nieuwsmonitor*. Amsterdam: Stichting het Persinstituut.
- Ruigrok, N., J. Schaper, C. Jacobi, K. Janssen, M. Denekamp, & K. Welbers (2013a). 'Seksmoord op horrorvakantie. De invloed van bezoekersgedrag op krantenwebsites op de nieuwsselectie van dagbladen en hun websites.' *Onderzoeksrapport van de Nederlandse Nieuwsmonitor*. Amsterdam: Stichting het Persinstituut.
- Ruigrok, N., J. Schaper, K. Welbers, C. Jacobi & M. Denekamp (2013b). 'Kamervragen, Kamerleden en Media.' *Onderzoeksrapport van de Nederlandse Nieuwsmonitor*. Amsterdam: Stichting het Persinstituut.
- Ruigrok, N., S. Gagestein, W. Van Atteveldt, A. Slotboom & C. Jacobi (2014). 'Media en jeugdcriminaliteit.' *LJS Media Research & Vrije Universiteit Amsterdam*.

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

- Scholten, O. (1982). *Krant en democratie: een studie naar politieke informatie in landelijke dagbladen*. Amsterdam: VU Boekhandel.
- Scholten, O. & N. Ruigrok (2009). 'Bronnen in het nieuws. Nieuwsvoorziening landelijke dagbladen steeds afhankelijker van ANP.' In: *Commissariaat voor de Media. Mediamonitor; Analyse en verdieping 1; Over nieuws en het ANP*, 37-60. Hilversum: Commissariaat voor de media.
- Strömbäck, J. & P. Van Aelst (2013). 'Why political parties adapt to the media: Exploring the fourth dimension of mediatization.' *The International Communication Gazette*, 75(4), 341-358.
- Thibodeau, P.H. & L. Boroditsky (2011). 'Metaphors We Think With: The Role of Metaphor in Reasoning about Crime.' *Plos One*, 6(2), 1-11.
- Trouw (2007). 'Rotjochies van Slotervaart soms ziek maar niet zielig.' 25 oktober 2007
<<http://amcat.vu.nl/navigator/projects/502/articles/55122100/>>
- Trouw (2008). 'Marianne Thieme nieuwe kampioen vragen stellen'. Trouw.nl 22 januari 2008, 23 oktober 2014
<<http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/Nieuws/article/detail/1253813/2008/01/22/Marianne-Thieme-nieuwe-kampioen-vragenstellen.dhtml>>
- Vreese, De C.H. (2004). 'The effects of strategic news on political cynicism, issue evaluations, and Policy support: A two-wave experiment.' *Mass Communication and Society*, 7, 191-214.
- Vreese, De, C.H. (2005). 'News framing: Theory and typology.' *Information Design Journal + Document Design*, 13(1), 51-62.
- Vreese, De, C.H. (2012). 'New Avenues for Framing Research.' *American Behavioral Scientist*, 56(3), 363-375.
- Wilders, G. (2006). 'Verkiezingspamflet.' *GeertWilders.nl* 25 augustus 2006, 28 juli 2014
<http://www.geertwilders.nl/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=497>
- Wurff Van Der, R.J. & K. Schönbach (2011). 'Between profession and audience.' *Journalism Studies*, 12 (4), 407-422.

Bijlage I De frames en gebruikte zoektermen in AmCAT

In de kwalitatieve analyse zijn vijf frames aangetroffen. De vijf zoektermen meten de kans dat een artikel het in de Kamervragen aangetroffen frame bevat. De volgende richtlijnen zijn hierbij aangehouden:

- Er is een range van woorden aangegeven waarbinnen een woord voorkomt: 5 woorden bij een ontkenning en 15 (anderhalve zin) voor een verwijzing naar straat.

Tabel 15: Overzicht van de framing devices en de daarop gebaseerde zoektermen voor de automatische analyse per frame

Frame	Framing devices	Zoektermen
Allochtonenprobleem	Marokkaanse criminele jongeren, Marokkaanse probleemjongeren, verzieken, Marokkaanse straatterroristen, terroriseren, Marokkaanse en Antilliaanse tuig, islamitische straatterroristen, terreur, Marokkaanse intifada, voortschrijdende islamisering, laffe Marokkaanse agressie, Marokkanenprobleem. Mislukking multiculturele samenleving, dweilen met de kraan open, immigratiestop, denaturaliseren, uitzetten.	Marok* OR Turk* OR Antil* OR Surina* OR allo*
Disrespect	Ongemotiveerde, onfatsoen, respectloos, nonchalante 'stoere houding', voor de lol konijnen doodknuppelen, belagen, spel, (dis)respect, weerloos slachtoffer	"(geen OR nauwelijks OR gebrek) respect"~5 OR disrespect "(geen OR nauwelijks OR gebrek) fatsoen"~5 OR onfatsoen NOT (respectievelijk)
Kansloos	Kansloos, Omgeving, ouders (slecht, nalatig, afwezig), omstandigheden, opvoedkamp, Den Eng, Doggerbank, cursus seksuele voorlichting.	"(geen OR nauwelijks OR gebrek) kans"~5 OR kanslo* OR uitzichtlo* OR opvoedc* OR opvoedka* OR heropvoed* OR "Den Eng" OR Doggerbank OR Glenn
Soft	Soft, slap, pappen en nathouden,	soft* OR slapp* OR pappen OR

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

	knuffelproject, (straat)coach, geldverslindend, links kulproject, subsidiering misdadigers, geldverslindend. Minimumstraffen invoeren, slecht gedrag verdient bestraffing. goed gedrag behoort vanzelfsprekend te zijn. theedrinken. lachertje voor jonge criminelen; aanpakken, strafverzwaring; snel ingrijpen, toezicht verscherpen; strafbaar stellen; aanscherpen; coach; volwassenenstrafrecht	nathouden OR knuffelproj* OR straatcoach* OR "(thee) drinken"~5 OR "(hard* OR intensie* OR streng* OR snel*) aanpak*"~15 OR minimumstraf*
Straattuig	Terroriseren, treiteren, intimidatie, capitulatie voor straatterreur, bedreigd en geïntimideerd, harde hand, straattuig, sterk, bevrijden, verlossen, beschermen, het leger, gewone burgers, spuugzat	terr* OR tuig OR straattuig OR straatter* NOT (terrein OR terras* OR terra)

Bijlage II Dominantie van de frames in beide corpora

Onderstaande tabel 16 en 17 laat zien wat het aandeel van een frame was in het totaal aantal getelde frames per jaar. Met andere woorden: hoe dominant was een frame in een corpus? Tabel 16 laat de dominantie in de PVV-Kamervragen zien (op welke frames legde de PVV in welk jaar de meeste nadruk?) en tabel 17 doet hetzelfde voor de kranten.

Tabel 16: Dominantie van de frames per jaar voor het corpus van Kamervragen

Jaar	allochtonen- probleem	disrespect	kansloos	soft	straattuig
2007	36.4%	0.0%	3.0%	21.2%	39.4%
2008	38.5%	2.6%	2.6%	17.9%	38.5%
2009	28.6%	3.6%	3.6%	28.6%	35.7%
2010	37.5%	12.5%	0.0%	18.8%	31.3%
2011	40.0%	0.0%	0.0%	4.0%	56.0%
2012	42.9%	0.0%	0.0%	14.3%	42.9%
2013	66.7%	0.0%	0.0%	0.0%	33.3%
Hele periode	37.1%	2.6%	2.0%	17.9%	40.4%

Tabel 17: Dominantie van de frames per jaar voor het corpus van krantenartikelen

Jaar	allochtonen- probleem	disrespect	kansloos	soft	straattuig
2007	53.0%	0.8%	10.5%	19.4%	16.3%
2008	54.2%	1.2%	8.7%	22.1%	13.7%
2009	59.1%	1.8%	3.6%	22.8%	12.8%
2010	50.8%	1.6%	8.5%	28.4%	10.7%
2011	48.0%	2.5%	5.9%	21.3%	22.3%
2012	55.6%	0.5%	7.5%	21.9%	14.4%
2013	58.9%	2.0%	5.3%	23.8%	9.9%
Hele periode	54.0%	1.4%	7.6%	22.8%	14.3%

Bijlage III Frames per kwartaal: beide corpora

In tabel 18 en tabel 19 zijn de getelde frames voor beide corpora per kwartaal georganiseerd. Tabel 18 geeft de resultaten voor de PVV-vraagmomenten weer, terwijl tabel 19 de resultaten voor de krantenartikelen laat zien.

Tabel 18: Aangetroffen frames in de PVV-vraagmomenten per kwartaal

Kwartaal	Allochtonen- probleem	disrespect	kansloos	soft	straattuig	Totaal vraagmomenten
1-1-2007	2	0	0	0	1	2
1-4-2007	4	0	1	2	4	7
1-7-2007	2	0	0	2	4	9
1-10-2007	4	0	0	3	4	5
1-1-2008	2	0	0	0	2	3
1-4-2008	2	0	0	1	1	5
1-7-2008	2	0	1	2	3	6
1-10-2008	9	1	0	4	9	10
1-1-2009	4	0	0	4	4	7
1-4-2009	2	1	0	2	3	3
1-7-2009	0	0	0	1	1	1
1-10-2009	2	0	1	1	2	1
1-1-2010	3	0	0	1	3	3
1-4-2010	1	1	0	0	1	1
1-7-2010	2	1	0	2	1	2
1-10-2010	0	0	0	0	0	1
1-1-2011	0	0	0	0	1	2
1-4-2011	3	0	0	0	2	4
1-7-2011	4	0	0	1	6	6
1-10-2011	3	0	0	0	5	3
1-1-2012	1	0	0	0	1	1
1-4-2012	1	0	0	0	1	1
1-7-2012	1	0	0	1	1	2
1-10-2012	0	0	0	0	0	0
1-1-2013	2	0	0	0	0	3
1-4-2013	0	0	0	0	0	0
1-7-2013	0	0	0	0	1	2
1-10-2013	0	0	0	0	0	0
Totaal	56	4	3	27	61	90

Tabel 19: Aangetroffen frames in de krantenartikelen per kwartaal

Kwartaal	Allochtonen- probleem	disrespect	kansloos	soft	straattuig	Totaal vraagmomenten
1-1-2007	35	1	6	9	6	132
1-4-2007	57	0	5	17	18	186
1-7-2007	49	2	13	22	16	241
1-10-2007	61	0	16	26	22	351

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

1-1-2008	32	1	4	13	10	269
1-4-2008	30	0	10	14	6	200
1-7-2008	51	1	6	14	15	189
1-10-2008	61	2	8	30	13	239
1-1-2009	31	2	5	14	9	190
1-4-2009	58	2	2	18	8	201
1-7-2009	38	1	2	17	7	205
1-10-2009	39	0	1	15	12	277
1-1-2010	68	2	8	26	15	266
1-4-2010	34	1	6	23	7	221
1-7-2010	28	0	4	11	3	161
1-10-2010	31	2	9	30	9	219
1-1-2011	26	0	2	9	14	193
1-4-2011	21	1	2	16	12	227
1-7-2011	19	3	6	10	6	176
1-10-2011	31	1	2	8	13	166
1-1-2012	36	0	5	17	5	244
1-4-2012	16	0	4	5	5	153
1-7-2012	27	0	3	9	8	193
1-10-2012	25	1	2	10	9	233
1-1-2013	34	1	2	15	5	214
1-4-2013	27	2	5	11	6	216
1-7-2013	12	0	0	5	0	126
1-10-2013	16	0	1	5	4	74
Totaal	993	26	139	419	263	5762

Bijlage IV Gebruikte gegevens voor de correlatieberekening in SPSS

De onderstaande tabel 20 laat zien welke getallen met elkaar zijn vergeleken om te controleren op een correlatie. De aantallen zijn tot stand gekomen door in beide corpora de zoektermen van de frames 'allochtonenprobleem' en 'straattuig' te combineren.

Tabel 20: Aantal gevonden frames per kwartaal per corpus

Kwartaal	Aantal vraagmomenten met frames 'allochtonenprobleem' en 'straattuig'	Aantal krantenartikelen met frames 'allochtonenprobleem' en 'straattuig'
01-Jan-2007	3	4
01-Apr-2007	4	16
01-Jul-2007	5	15
01-Oct-2007	5	18
01-Jan-2008	2	9
01-Apr-2008	2	3
01-Jul-2008	3	17
01-Oct-2008	9	23
01-Jan-2009	5	10
01-Apr-2009	3	33
01-Jul-2009	1	15
01-Oct-2009	2	8
01-Jan-2010	3	28
01-Apr-2010	1	7
01-Jul-2010	2	5
01-Oct-2010	0	6
01-Jan-2011	1	9
01-Apr-2011	3	8
01-Jul-2011	6	4
01-Oct-2011	5	14
01-Jan-2012	1	11
01-Apr-2012	1	6
01-Jul-2012	1	4
01-Oct-2012	0	8
01-Jan-2013	2	13
01-Apr-2013	0	9
01-Jul-2013	1	5
01-Oct-2013	0	5

Bijlage V Overzicht aangetroffen frames per week

Tabel 22: Overzicht per week van de aangetroffen combinatie van de frames allochtonenprobleem en straatuig in de vraagmomenten en de krantenartikelen

Jaar met weeknummer	Aantal vraagmomenten met combinatie allochtonenprobleem en straatuig	Aantal krantenartikelen met combinatie allochtonenprobleem en straatuig
200707	1	1
200711	1	1
200713	1	1
200720	1	1
200721	1	2
200723	1	1
200726	1	3
200728	1	2
200729	1	1
200735	1	1
200736	1	2
200738	1	1
200742	2	2
200748	1	1
200749	2	2
200801	1	1
200803	1	2
200820	1	2
200821	1	1
200834	1	2
200838	2	3
200840	1	2
200842	2	2
200844	1	1
200845	1	2
200846	1	1
200848	1	1
200849	2	1
200904	1	1
200907	1	1
200908	1	1
200910	1	1
200911	1	1
200918	1	1
200919	1	2
200921	1	1
200934	1	1
200941	2	1
201002	1	1

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

201008	1	1
201012	1	3
201021	1	1
201029	2	1
201109	1	1
201119	1	1
201120	1	1
201124	1	1
201128	2	1
201130	1	1
201132	1	3
201133	1	2
201137	1	1
201141	2	4
201150	1	1
201151	1	1
201152	1	1
201208	1	2
201219	1	1
201236	1	1
201302	1	1
201308	1	1
201334	1	1
(leeg)		226

Bijlage VI Aantallen gevonden frames per krant

In tabel 21 is per krant het voorkomen van de verschillende frames in kaart gebracht. De kranten staan gesorteerd op basis van aantal artikelen met daarin gevonden frames, terwijl de frames opnieuw in volgorde van frequentie staan.

Tabel 21: Resultaten automatische analyse: totaal aangetroffen frames per frame en per krant (Tussen 1-1-2007 en 31-12-2013)

Krant	Allochtonen -probleem	Soft	Straattuig	Kansloos	Disrespect	Totaal artikelen met frame (%)	Totaal krant
De Telegraaf	220	91	49	29	10	323 (23,5%)	1376
NRC Handelsblad	149	49	34	19	2	201 (39,9%)	504
de Volkskrant	155	75	33	26	3	230 (35,2%)	654
Trouw	158	56	46	20	3	223 (33,3%)	670
Algemeen Dagblad	133	65	47	19	3	218 (19,2 %)	1138
Metro	75	37	19	5	2	113 (14,4%)	783
NRC.NEXT	61	27	22	15	2	95 (37,3%)	255
Spits	42	19	13	6	1	65 (17,0%)	382
Totaal (%)	993 (17,2%)	419 (7,3%)	263 (4,6%)	139 (2,4%)	26 (0,5%)	1468 (25,3%)	5762 (100%)

Bijlage VII Resultaten ANOVA-test van de vergelijking tussen kranten

De tabel hieronder geeft de uitkomsten weer van de ANOVA-test die de verschillende typen kranten met elkaar vergelijkt. De geteste relaties zijn dikgedrukt gemaakt. Wat betreft de media:

1 = kwaliteitskranten (NRC Handelsbald, NRC-Next, Trouw en Volkskrant)

2 = populaire kranten (Algemeen Dagblad en Telegraaf)

3 = gratis kranten (Metro en Spits)

Dependent Variable	(I) Medium	(J) Medium	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Perc_allo	1	2	9.90596%*	2.01307%	.000	5.8990%	13.9129%
		3	14.78954%*	2.05142%	.000	10.7063%	18.8728%
	2	1	-9.90596%*	2.01307%	.000	-13.9129%	-5.8990%
		3	4.88358%*	2.05142%	.020	.8003%	8.9668%
	3	1	-14.78954%*	2.05142%	.000	-18.8728%	-10.7063%
		2	-4.88358%*	2.05142%	.020	-8.9668%	-.8003%
Perc_kansloos	1	2	1.71863%*	.60318%	.006	.5180%	2.9192%
		3	2.76235%*	.61467%	.000	1.5389%	3.9858%
	2	1	-1.71863%*	.60318%	.006	-2.9192%	-.5180%
		3	1.04372%	.61467%	.093	-.1798%	2.2672%
	3	1	-2.76235%*	.61467%	.000	-3.9858%	-1.5389%
		2	-1.04372%	.61467%	.093	-2.2672%	.1798%
Perc_soft	1	2	3.69622%*	1.07325%	.001	1.5600%	5.8325%
		3	4.79996%*	1.09369%	.000	2.6230%	6.9769%
	2	1	-3.69622%*	1.07325%	.001	-5.8325%	-1.5600%
		3	1.10374%	1.09369%	.316	-1.0732%	3.2807%
	3	1	-4.79996%*	1.09369%	.000	-6.9769%	-2.6230%
		2	-1.10374%	1.09369%	.316	-3.2807%	1.0732%
Perc_straattuig	1	2	2.73637%*	.82007%	.001	1.1041%	4.3687%
		3	3.83084%*	.83569%	.000	2.1674%	5.4942%
	2	1	-2.73637%*	.82007%	.001	-4.3687%	-1.1041%
		3	1.09447%	.83569%	.194	-.5689%	2.7579%
	3	1	-3.83084%*	.83569%	.000	-5.4942%	-2.1674%
		2	-1.09447%	.83569%	.194	-2.7579%	.5689%

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

Bijlage VIII Twee voorbeeldartikelen uit Trouw en de Volkskrant

Rotjochies van Slotervaart soms ziek maar niet zielig

Carla Rus; psychiater en traumatoloog

VOLLEDIGE TEKST:

Naar aanleiding van de rellen na de dood van Bilal B. zei stadsdeelvoorzitter Marcouch dat de helft van deze reljongeren met psychische problemen kampt. Een combinatie van biologische en sociale factoren kan dit verklaren. Maar er is geen reden voor een zachte aanpak.

Uit onderzoek van psychiater Jean-Paul Selten blijkt dat Nederlands-Marokkaanse jongens van de tweede en derde generatie een zeven keer zo hoge kans hebben op schizofrenie (hersenziekte met wanen en hallucinaties) als de autochtone bevolking. Hij verklaart dit fenomeen met sociale uitsluiting (door sociaal-economische achterstand, schoolachterstand en discriminatie) waardoor zij zich vernederd voelen. Hierbij kan een vergelijking gemaakt worden met een experiment waarbij ratten in een kooi een later toegevoegde rat eruit proberen te werken. Deze nieuwe rat kan reageren met 'gek' gedrag. Uit hersenonderzoek van deze rat blijkt dan dat het hersenhormoon dopamine is verhoogd, net als bij schizofrenie het geval is.

Omdat Marokkaanse meisjes géén duidelijk vergrote kans op schizofrenie hebben, pleit dit tegen een genetische oorzaak en dus ook tegen het idee dat huwelijken tussen verwanten iets met die verhoogde kans te maken hebben.

Dit sekseverschil valt te verklaren uit het verschil in psycho-sociale ontwikkeling tussen meisjes en jongens. Niet alleen zijn meisjes gemiddeld beter in taal waardoor zij een voorsprong hebben op school en de arbeidsmarkt, ook de andere wijze waarop zij worden opgevoed speelt een rol. In veel Marokkaanse gezinnen staat de jongen boven het meisje, en na zijn achtste jaar ook boven zijn moeder. Dochters worden kortgehouden, maar over zonen heeft moeder weinig te vertellen. Daardoor lopen de prinsjes risico op een narcistische ontwikkeling, waardoor zij eerder gekrenkt worden door genoemde sociale uitsluiting.

Sommige jongens worden al op jonge leeftijd vooral opgevoed door 'de straat' (door oudere jongens, die status willen verwerven door zelf de dienst uit te maken en lak te hebben aan autoriteit). Jongere jongens lopen hierdoor emotioneel gevaar en om zich te handhaven en identificeren zij zich met die oudere jongens.

Sommige vaders die het qua kennis van onze samenleving afleggen tegen hun zonen, denken in hun machteloosheid en frustratie hun zonen binnenboord te houden door een restrictieve, hardhandige aanpak. Dit werkt vaak contraproductief, omdat geweld in de opvoeding onveilig gehechte kinderen geeft.

Onveilige hechting door verwaarlozing en geweld zorgt bij het kind meestal voor een ernstig tekort in de ontwikkeling van zijn reflectie en inlevingsvermogen. Daardoor kan zo'n kind uitgroeien tot een anti-sociale persoonlijkheid. Dit geldt met name wanneer zij horen bij de vijf procent kinderen die van nature weinig van het stresshormoon cortisol hebben. Zij voelen minder stress wanneer

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

zij een ander pijn doen. Bovendien hebben deze kinderen minder van het hersenhormoon serotonine, waardoor zij een kort lontje hebben. Deze biologische aanleg komt onder autochtonen net zo goed voor als onder allochtonen en betreft zowel jongens als meisjes. Maar meisjes richten hun agressieve impulsen eerder op zichzelf, bijvoorbeeld door zichzelf stiekem te beschadigen of een suïcidepoging te doen. Terwijl jongens agressie algauw op de omgeving richten, en de samenleving er last van heeft.

Veilig hechten is voor de tweede generatie kinderen sowieso een breekbaar proces, leerde mijn onderzoekje bij eerste generatie-moeders in de Schilderswijk in Den Haag. Zij bleken soms te kampen met een gestoord rouwproces vanwege onverwerkte verliezen door hun migratie. Daardoor reageren zij min of meer 'verdoofd' op het zoekgedrag naar veiligheid van hun kind. Dat loopt ook hierdoor risico zich niet veilig te hechten. Omdat de wijze waarop wij ons hechten van generatie op generatie kan worden doorgegeven, is aandacht belangrijk, opdat de geschiedenis zich niet blijft herhalen.

Rotjochies die hele wijken terroriseren hebben dus psychologisch vaak een fragiele innerlijke structuur door pedagogische verwaarlozing, mishandeling en sociale uitsluiting. Een aantal heeft bovendien een kwetsbare biologische bagage. De jongens ontlenen hun identiteit meer aan de straatcultuur dan aan de cultuur thuis of op school, waar zij zich vaak tegen afzetten. Na een incident kan deze mix letterlijk en figuurlijk ontvlambaar worden.

Omdat wij geen ratten in een kooi zijn maar beschaafde mensen, zouden we nog meer aandacht moeten hebben voor sociale achterstelling, zoals in opleidingen en op de arbeidsmarkt. Ook moet er meer opvoedingsondersteuning komen die zonodig verplicht wordt, waarbij desnoods gebruik wordt gemaakt van instellingen als Glenn Mills. Een poging de complexiteit van de problematiek te begrijpen, betekent namelijk nog niet dat wij zachte heelmeesters moeten zijn.

Uit Trouw: 25-10-2007, gevonden via AmCAT.

In Gouda is de boel weer op scherp gezet'

Bart Jungmann

Oosterwei, de Marokkaans getinte wijk in Gouda, staat te boek als niet pluis. Maar men was op de goede weg.

GOUDA 'En meneer, wat vindt u van onze wijk?'

Terwijl bakker Tanger onze bestelling afwikkelt, heeft een man de vraag bijna terloops gesteld. Antwoorden hoeft niet. Het ging hem om de eerste reactie. Weer een journalist ontmaskerd.

Vorige week leerde Oosterwei de journalisten kennen, andersom trouwens ook. De Goudse wijk werd overspoeld door media, op zoek naar het verhaal achter de gewapende beroving van een buschauffeur. Een cameraploeg van EénVandaag werd belaagd door buurtbewoners en een verslaggeefster van Goedemorgen Nederland meldde in haar reportage te zijn beroofd door jongens die ze kort daarvoor had gesproken. In De Telegraaf heette Oosterwei een 'vrijstaat voor tuig'.

En wat vindt meneer van de wijk? Troosteloos, dat vooral. Typisch zo'n buurt waar het uit de hand loopt als de bewoners zich getart voelen. Nu het stof enigszins is neergedaald, wil eigenlijk niemand meer praten over wat er is gebeurd en wat er moet gaan gebeuren. Mooi, dat de bus weer rijdt. Jammer dat het zover moest komen.

Rachid Tighadouini coördineert het jongerencentrum R&M in Oosterwei. Dat het 'zo verschrikkelijk uit de hand is gelopen' wijt hij vooral aan busmaatschappij Connexxion. Het was een foute beslissing om deze Marokkaans getinte buurt te mijden. De beroving speelde zich niet alleen elders af, maar bovendien heeft Connexxion iets in gang gezet waarvan Oosterwei alleen maar slechter is geworden.

Tighadouini wil niets goedpraten. Bussen zijn bekogeld, buschauffeurs getreiterd en journalisten in de nasleep daarvan belaagd. Er is beslist veel mis in Oosterwei. Maar er is ook hoop. Het overgrote deel van de jongeren is nog best te corrigeren en het wordt tijd dat alle betrokken organisaties de handen ineen slaan. Het is een veelgehoord verhaal, beseft hij, maar uiteindelijk is dat de enige weg.

Uit de mond van de Goudse burgemeester Wim Cornelis klinkt het zo: 'Oppakken, aanpakken en ouders aanspreken.'

Cornelis wil de ruimte hebben om met onorthodoxe maatregelen de jeugd weer op het rechte pad te krijgen. Daarbij gaat het volgens hem vooral om een kleine groep jongens, van wie de ouders de opvoeding feitelijk uit handen hebben gegeven. Ze nemen niet eens de moeite naar het politiebureau komen om hun kind na een aanhouding op te halen.

Cornelis: 'Dat heeft te maken met een schaamtecultuur die je radicaal moet doorbreken. De politie moet die jongeren desnoods met gillende sirenes thuis afzetten, zodat de hele buurt komt kijken.'

De burgemeester heeft er een vermoeiende week op zitten, tijdens welke de media en de politiek ('en dan bedoel ik niet alleen Wilders') zich aan stemmingmakerij

Van jeugdcriminaliteit tot straatterrorisme

---

hebben schuldig gemaakt. Hij windt zich hevig op over het gecreëerde beeld van een lokale overheid die de overlast bagatelliseert. 'Dat is een fabeltje, beweerd door mensen die het woord niet eens kunnen schrijven.'

Al bij zijn aantreden in 2001 heeft Cornelis gezegd dat de Marokkaanse gemeenschap moest worden aangesproken op misdragingen van de jeugd. Met een intensieve benadering meent hij al aardige successen te hebben geboekt. De criminaliteit in de wijk was gedaald, het veiligheidsgevoel gestegen. Om die reden zijn onlangs de observatiecamera's van de straten verwijderd.

Maar door alle commotie is Gouda achteruit geworpen. 'De boel is weer op scherp gezet. Alsof de vandalen het voor het zeggen hebben, terwijl het alleen die woensdag uit de hand is gelopen. Ik praat het niet goed. Media moeten hun werk doen, maar ik zou me ook rot ergeren aan die camera's voor mijn deur.'

Het meest stoort hij zich nog wel aan de meningen die sindsdien zijn geventileerd over wat er mis is in Gouda. 'Ik ben d'r zat van. Geen gelul meer. Ik wil een doetank, geen denktank.'

Uit de Volkskrant: 26-09-2008, gevonden via AmCAT.

Bijlage IX Corpus van PVV-Kamervragen met commentaar